יידן בעדענקט! דער קאמף קעגן רדיפות אויף יידן אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 65 | Łódź, Poniedziałek, 16 marca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מאנטאג פ׳ וויק״פ כ״ב אדר תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

דייטשלאנד שטעלט בעדינגונגען

ביים אננעמען די איינלאדונג אנטיילצונעמען אין די בעראטונגען פון פעלקער-ליגע-ראט

פלאנדען דראהט, אז אויב די בעדינגונגען וועלען אנגענומען ווערען, פאהרט ער אפ פון לאנדאן און פראנקרייך וועט פערלאזען די פעלקער-ליגע

ווידער פערשארפט זיך די פאליטישע סיטואציע

די דייטשע בעדינגונגען

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

היינט איז אוועקגעשטעלט געווארען אין פערעפענטליכט געווארען דער אפיציעלער קאמוניקאט וועגען די בעדינגונגען פון דייטשלאנד ביים אננעהמען די איינלאדונג פון פעלקער-ליגע ראט אנטיילצונעמען אין די לאנדאנער בעראטונגען. דער קאמוניקאט האט פאלגענדען אינהאלט:

„די דייטשע רעגירונג האט געגעבען פאלגענדען ענטפער אויף דער איינלאדונג פון גענעראל-סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע אנטיילצונעמען אין די לאנדאנער בעראטונגען. איך בעשטעטיג אייער דעפעשע פון 14 מערץ, אין וועלכען איהר טיילט מיט, אז דער ראט פון דער פעלקער-ליגע פערבעט די דייטשע רעגירונג אנטיילצונעמען אין אונטער־זוכען דעם ענין, וועלכער איז פארגעשטעלט געווארען דעם ראט דורך די רעגירונגען פון פראנקרייך און ענגלאנד. די דייטשע רעגירונג איז אין פרינציפ גרייט אנצונעהמען די איינלאדונג. זי געהט אבער ארויס פון דער הנחה, אז דער דייטשער פארשטעהער וועט ביי די בעראטונגען און ביים אננעהמען בעשלוסען זיין גלייכבערעכטיגט מיט די פארשטעהער פון די מלוכות און ראט. איך וואלט אויך געוועהן דאנקבאר, ווען איהר זאלט מיר דאס בעשטעטיגען. א חוץ דעם מוז די דייטשע רעגירונג אויפמערקזאם מאכען אויף פאלגענדען פאקט, וואס האט א פרינציפיעלע בעדייטונג. די האנדלונג פון דער דייטשער רעגירונג, וועלכע האט געגעבען דעם יסוד בעלגיען און פראנקרייך צו אפעלירען צום פעלקער-ליגע-ראט, שעפט זיך נישט אויס מיט׳ן צוריקקעהרען די סובערעניטעט פון דייטשלאנד און דער אויבער-רהיינישער סטרעפע, נאר איז פעראייניגט געווארען מיט אלזייטיגע קאנקרעטע פארשלאגען, וועגען א נייעם זיכערהייטס-אפמאך פון אייראפעאישען שלום. די דייטשע רעגירונג בעטראכט איהר פאליטישע אקציע פאר אן ענין, וועלכען מ׳קען נישט צוטיילען. צוליב דער סיבה קען די דייטשע רעגירונג אנטיילנעהמען אין די בעראטונגען פון דער פעלקער-ליגע נאר דאן, אויב זי וועט בעקומען די זיכערקייט אז די בעטרעפענדע מלוכות זענען גרייט אין דער שנעלסטער צייט אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען די דייטשע פארשלאגען. צו דעם צוועק וועט די דייטשע רעגירונג אנבינדען א קאנטאקט מיט דער ענגלישער רעגירונג אומטער וועמענס אנפיהרערשאפט ס׳האבען זיך פערזאמעלט אין לאנדאן די מלוכות, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין חהיינישען פאקט.

אונטערגעשריבען איז דער דייטשער אויסערן-מיניסטער נוירא.

פלאנדענס שארפער ענטפער

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

די „האוואס" ברענגט אין א דעפעשע פון לאנדאן, אז מיניסטער פלאנדען האט אויף א פראגע פון זשורנאליסטען, ערקלערט פאלגענדעס:

איך קען נאך נישט דעם פולען טעקסט פון דייטשען ענטפער אויף דער איינלאדונג פון פעלקער-ליגע-ראט, מ׳האט מיר אבער אנגעוויזען, אויף צוויי פרינציפיעלע פארדערונגען פון דאזיגען ענטפער. יעדענפאלס איז דער צווייטער פונקט וועגען פער־בינדען די דיסקוסיע איבער דעם געפראקטענעם, דורך דייטשלאנד, לאקארנער טראקטאט מיט דער דיסקוסיע וועגען די דייטשע פארשלאגען פון 7 מערץ נישט אנצונעהמען, איך בין געקומען קיין לאנדאן כדי צו דערפיהרען צו א פעסטשטעלונג, אז די דייטשען פרעכען אפמאכען און נישט צו אונטערהאנדלען מיט זיי. אויב ס׳זאל געשעהן אנדערש, וועל איך ליבער צוריקפאהרען קיין פאריז און אויב עס וועט נויטיג זיין, פערלאזען די פעלקער-ליגע.

ענגלישע רעגירונג בעראט זיך

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער קאבינעט קומט זיך צונויף מאנטאג אינדערפריה, כדי צו בעטראכטען דעם דייטשען ענטפער.

בעאונרוהיגונג אין דער פראנצויזישער פרעסע.

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

די פאריזער פרעסע שטעלט פעסט מיט בעאונרוהיגונג, אז די דיפלאמאטישע לאגע קאמפליצירט זיך, די פעראנטווארטליכקייט דערפאר ווערט צוגעשריבען עטליכע ענגלישע מיניסטאריען, וועלכע פאראליזירען איהען׳ס ארבייט, וועלכע איז גינסטיג פאר פראנקרייך. צוליב דעם קען נישט קומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען די 4 לאקארנא-מלוכות און די גאנצע פראגע מוז איבערגעפיהרט ווערען אין דער פעלקער-ליגע, די פראנצויזישע פרעסע איז אויך נישט צופרידען מיט דער שטעלונג פון בעלגיען.

צוליב דער געגנערישער שטעלונג פון ענגלאנד און בעלגיען וועגען אדורכפיהרען סאנקציעס בנוגע

דייטשלאנד, בלייבט פראנקרייך אליין.

דיפלאמאטישע ארבייט פון פוילישען אויסערן - מיניסטער

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

דער פוילישער אויסערן - מיניסטער בעק האט היינט אויפגענומען דעם פראנצויזישען דעלעגאט ביי דער פעלקער-ליגע פאל באנקור און מיט איהם געהאט א לענגערן געשפרעך. נאכמיטאג האט מיניסטער בעק אויפגענומען דעם יוגאסלאווישען דעלעגאט פוריטש און דעם דייטשען אמבאסאדאר אין לאנדאן פאן העש.

טאג - טעגליך

„סימבאלישע" מיליטאריזאציע...

צום ערשטען מאל זייט 14 יאהר איז זיך דער ראט פון דער פעלקער-ליגע צונויפגעקומען אין לאנדאן אויף א סעסיע, וועגען וועלכער דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער אידען האט געזאגט, אז „די צוקונפט איז אפהענגיג פון דער קלוגהייט פון די דעציזיעס, וועלכע וועלען דא אנגענומען ווערען.

אבער צו דעציזיעס איז דערווייל נאך ווייט. דערווייל קומט ערשט פאר דער פראלאג פון דער גרויסער פארשטעלונג, וועלכע האט זיך איבער געטראגען פון גענף קיין לאנדאן.

דערווייל זענען געהאלטען געווארען 2 גרויסע רעדעס: פון פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער פלאנדען און פון בעלגישען פרעמיער וואן-זעעלאנד. פלאנדען האט אנגעוויזען, אז פראנקרייך האט געהאט דאס רעכט תיכף אנצונעהמען געגען דייטשלאנד „ברוטאלע און דעצידירענדע דעציזיעס", זי האט אבער דאס נישט געטון, נישט ווילענדיג צווארפען קיין בייטע בעאונרוהיגענדע פאקטארען. פלאנדען האט געפאדערט פעסטצושטעלען, אז דער לאקארנער טראקטאט איז געבראכען געווארען, אז די וועלכע האבען דעם טראקטאט גאראנטירט, ענגלאנד און בעלגיען זאלען העלפען פראנקרייך און בעלגיען. גלייכצייטיג האט זיך אויך פלאנדען געווענדעט צום ראט, אז ער זאל זיך אפשטעלען דערויף, ווי אזוי ער קען שטיצען די אקציע.

דאן האט נאך גערעדט דער בעלגישער פרעמיער, וועלכער האט גאנץ ריכטיג אנגעוויזען דערויף, אז דער דייטשער שריט איז, אז דאס מיליטאריזירען דעם אויבער-רהיין איז געקומען צוליב׳ן פראנצויזיש-סאוויעטישען אפמאך, אבער דאס געהט דאך בעלגיען גארנישט אן, דייטשלאנד האט דאך אויך געבראכען דעם אפמאך מיט בעלגיען. וואן-זעעלאנד האט זיך אויך פעראייניגט צו די פראנצויזישע פאדערונגען.

דער עפילאג פון די דאזיגע מעהר-ווייניגער שארפע פאדערונגען איז געווען גאר אן אנדערער. אויף א געהיימער בעראטונג איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דייטשלאנד מיט אן איינלאדונג, אז זאל אנטיילנעמען אין די בעראטונגען, אלס קאנטראהענט פון לאקארנא, דערווייל ווארט מען אויף דייטשלאנדס ענטפער און די זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט איז אפגעלעגט געווארען ביז מאנטאג.

דערווייל האט זיך דער קאנפליקט פערשארפט צוליב דייטשלאנדס ענטפער אויף דער איינלאדונג. אויב ס׳וועט נישט קומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען ענגלאנד און פראנקרייך דראהט פלאנדען צו פערלאזען דעם פעלקער-ליגע-ראט.

י.

אונזער ווארט

זיי זענען נישט שולדיג...

אין דער ענדעקישער פרעסע, פעררוקט עריגעץ איין א זייטיגע שפאלט האט זיך געפינען א קאמוניקאט, אז די צייטונגען זענען בעפולמעכטיגט געווארען דורך דער ענדעקישער פארטיי צו ערקלערען, אז די פארטיי בערעכטיגט נישט קיין אויסערליכע עקסצעסען און אנפאלען אויף יודען, אז אלע די דאזיגע אנפאלען זענען סטיכישע אויסברוכען פון פריוואטע פערזאנען אדער פראוואקאציעס פון א געוויסער זייט...

פערשטעהט זיך, אז די ענדעקישע פרעסע האט דעם דאזיגען קאמוניקאט ארייגעשטופט עריגעץ אין אווינקעל, אז זייערע לעזער זאלען איהם נישט ארויסזעהען, ווייל ווער נאך ווי זייערע לעזער וואלטען זיך הויך צולאכט ווען זיי וואלטען איהם אויפמערקזאם אדורכגעלייענט.

זיי וואלטען דאך זיך געוואונדערט, היינט, ווי שיקט זיך דאס, אז די פארטיי בערעכטיגט נישט אנצופאלען אויף יודען? ווי אזוי־זשע קומט דאס, אז אויף יעדער פערזאמלונג, וואס ווערט צונויפגערופען דורך די ענדעקעס, רופט מען דאך צו פערטרייבען, צו פערטיליגען און פערניכטען די יודען, ווען מ׳שטעלט זיי פאר אלס אומגליק און שאנד פון פוילען. ווען מ׳שטעלט זיי פאר אלס די טייוולאנים, פון וועלכע עס שטאמט דאס גאנצע בייז פון דער פוילישע מלוכה, נאך אזעלכע העצערישע און גיפטיגע רעדעס וועט זיכער קיינער פון די באיווע צוהערער נישט ארויסגעהען קושען קיין יידען.

ס׳איז אויך קלאהר און פעסטגעשטעלט, אז די ענדעקישע ארגאניזאציעס דינגען ספעציעלע מענשען אדורכצופיהרען אנטי-יודישע עקסצעסען, ווי די פארטיי גיט דאך אויס טויזענטער און טויזענטער אויף העצערישע אויסגאבען, צייטונגען, אויפרופען, פלוגבלעטער, פלאקאטען און טראנספאראנטען, ס׳איז דאך נישט קיין איין מאל, אז מ׳זאל אימיצע כאפען ביי אנטי-יודישע עקסצעסען, פעטארדע, אפעריעס וכדומה מעשים, אז יענער זאל נישט זיין קיין מיטגליד פון דער ענדעקישער פארטיי.

די ענדעקעס אליין און די וועלכע האבען פערעפענטליכט דעם דאזיגען קאמוניקאט ווייסען גוט וויפיל צביעות און ליגען עס שטעקט אין איהם, זיי ווייסען אויך זעהר גוט, אז קיינער וועט דערין נישט גלויבען און דער זין פון קאמוניקאט איז די מורא, אז די ענדעקישע פארטיי זאל נישט אנערקענט ווערען פאר אונלעגאל.

דער „דזשענניק נאראדאווי" האט זיך געכאפט דערויף, אז דער קאמוניקאט איז א ליגען און דעריבער האט ער צוגעגעבען פון זיך: „די עקסצעסען דארפען קיינעם נישט פערוואונדערען, ווייל ביי יעדען שארפען פאליטישען קאמף קומען פאר גוואלדטאטען".

דאס הייסט קלוג — אי ארויסגעווארפען פון זיך די פעראנטווארטליכקייט און אי בערעכטיגט די עקסצעסען

ג.

די אקציע פון די יודישע ארבייטער

געגען אנטיסעמיטיזם, בויקאט און עקסצעסען

דינסטאג — דער פראטעסט-טאג

ווארשא, 15 (טעלעפאניש)

ס׳איז געקומען צו אן איינהייטליכען פראגנאז פון אלע יודישע ארבייטער-פארטייען וועגען דעם דינסטאגדיגען פראטעסט-טאג געגען אנטיסעמיטיזם, בויקאט און עקסצעסען. צו דער אקציע זענען אויך צוגעשטאנען אלע פראפעסיאנעלע פעראיינען, לעהרער-פעראיין, ביהנען-ארבייטער, קהלה-בעאמטע א. א. וו.

די קהלה וועט דינסטאג א האלבען טאג זיין געשלאסען, די טעאטערען וועלען נישט שפילען, די יודישע צייטונגען וועלען ערשיינען ערשט א 2 זייגער בייטאג.

אין די פאבריקען וואו ס׳ארבייטען יודישע און פוילישע ארבייטער צוזאמען וועלען די פוילישע ארבייטער אויך נישט ארבייטען א האלבען טאג, סאלידאריזירענדיג זיך מיט די יודישע ארבייטער.

אין קראקא, ביאליסטאק, לובלין, ראדאם און אנדערע שטעט וועלען די פוילישע סאציאליסטישע ארבייטער אלס סאלידאריטעט צו זייערע יודישע חברים נישט ארבייטען א האלבען טאג.

קאמוניסטישע מיליטער-אפטיילונגען

זיגען אין די כינעזישע צפון-פראווינצען

טאקיא, 15 (ספ. טעל.)

די יאפאנישע אפיציעלע פרעסע - אגענטור טיילט מיט, אז נישט קוקענדיג אויף די ידיעות וועגען גדוי־סען זיג פון רעגירונגס-מיליטער אין דער פראווינץ שאנסי איבער דעם קאמוניסטישען מיליטער, זענען קיין טאקיא אנגעקומען ידיעות, אז דאס קאמוניסטישע מיליטער דערנעהנטערט זיך צום צענטער פון שאנסי און זענען אריבערגעגאנגען דעם געלען טייך.

מאנדזשורישע קאנסולאטען אין רוסלאנד

כארבין, 15 (ספ. טעל.)

דער סאוויעטישער גענעראל - קאנסול האט אינפארמירט דעם דיפלאמאטישען אגענט פון מאנדזשוריען, אז די סאוויעטישע רעגירונג איז מסכים צו עפענען א גענעראל - קאנסולאט פון מאנדזשוריען אין כאבאראווסק.

אביסיניען פערלירען די האפנונג אז די פעלקער־ליגע זאל איהר העלפען

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

די ידיעות, וואס זענען אנגעקומען פון לאנ־דאן קיין אדיס־אבעבא ווענען דעם, אז דער „קאָ־מיטעט פון 13" ביי דער פעלקער־ליגע ארבייט אויס א נייעם פערשטענדיגונגס־פלאן האט אין אביסיניען ארויסגערופען גרויסע פעראינטערעסי־רונג. ס'זענען דא פיל בעווייזען דערויף, אז דער נעגוס און זיינע פאליטיקער הויבען אן צו פערלי־רען דעם צוטרוי צו דער פעלקער־ליגע און מ'האפט שוין נישט פון דארט אויף קיין שום הילף.

* * *

אדיס־אבעבא, 15. (ספ. טעל.) ס'בעשטעטיגען זיך די ידיעות, אז דאס אביסינישע מיליטער האט אראפגעשאסען אן איטאליענישען אעראפלאן, וועלכער האט געוואלט בעשיסען קווארם די גאנצע מאנשאפט איז אומגעקומען. זייט דעם אנהויב פון דער מלחמה האבען די אביסינער אראפגעשאסען 20 איטאליענישע עראפלאנען.

בירגערמייסטער פון פילאדעלפיא

וויל אריבערפיהרען די אלימפיאדע אויף אנ'אנדער ארט

ניו־יארק, 15. (יט"א טעלעגראמע)

דער בירגערמייסטער פון פילאדעלפיע ווילסאן האט זיך געווענדעט צום אינטערנאציאנאלען אלימ־פישען קאמיטעט, אז די היי־יעהריגער אלימפיאדע זאל אריבערגעפיהרט ווערען קיין פילאדעלפיע.

בירגערשאפט פאר אלע, וואס שטאמען פון שפאניען

ערקלערונג פון שפאנישען פרעמיער

לאנדאן, 15. (יט"א טעלגראפיש)

דער שפאנישער פרעמיער האט אויפגענומען דעם פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור און איהם ערקלעהרט, אז ס'וועט ערטיילט ווערען די שפאנישע בירגערשאפט אלע אויסלענדער וועלכע שטאמען פון שפאניען נאך פון די ספרדים, דאס וועט האבען א גרויסע בעדייטונג פאר די אזוי־גערופענע שטאטלאזע.

געענדיגט דער שטרייק פון די ווינדע־ארבייטער

ניו־יארק, 15. (ספ. טעל.) דער שטרייק פון די ווינדע־פיהרער און הויז־ארבייטער האט זיך געענדיגט און די שטרייקענדע זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

ד"ר גאטליב און אדוו. אלאמוצקי אין פזשיטיק

פוילישע ארבייטער סאלידאריזירען זיך מיט די יודישע

ראדאם, 15. (יט"א טעלעפאניש)

אין ראדאמער פאלקס־הויז איז פארגעקומען א מיטינג פון 2000 פ. פ. ס.'שע און יודישע אר־בייטער ווענען די געשעהענישען אין דער דארטי־גער געגענד. די פ. פ. ס.'שע רעדנער האבען אויס־געדריקט מיטלייד דער יודישער ארבייטערשאפט און זיך סאלידאריזירט אין זייער קאמף, אין דער רעזאלוציע, וועלכע איז אנגענומען געווארן, ווערט בעזאגט, אז דער פוילישער פראלעטאריאט איז גרייט אפצושלאגען יעדען אנגריף אויף דער יודי־שער בעפעלקערונג און ס'איז אויך אויסגעדריקט געווארען די גרייטקייט זיך צו סאלידאריזירען מיט דער דינסטאג'דיגער פראטעסט־אקציע.

ראדאם, 15 (יטא טעלעפאניש)

פרייטאג א גאנצען טאג זענען אדורכגעפירט געווארען נעגוליע רעוויזיעס אין פיל יודישע הייזער אין פזשיטיק.

38 יודישע פאמיליעס האבען זיך ארויס־געצויגען פון פשיטיק קיין ראדאם, זיי ליידען הונגער און נויט. א געוויסער הענעך רזענבלום, וועלכער האט זיין לאנדווירטשאפט 8 קילאמעטער פון פזשיטיק האט פערלאזען זיין וואוינונג און געקומען קיין פזשיטיק. זיין וואוינונג און ווירטשאפט איז דער־ווייל איינגאנצען ליקווידירט געווארען.

דער סאציאליסטישער ארגאן „זשיטשע ראבאטניטשע" איז 2 מאל קאנפיסקירט געווארען צוליב די שילדערונג פון די געשעהענישען אין פזשיטיק.

ווארשא, 15 (יט"א טעלעפאניש)

היינט זענען צוריקגעקומען פון א קורצען בעזוך אין פזשיטיק ד"ר גאטליב און ווי־ציצער פון סוחרים־פעראיין, אדוו. אלאמוצקי.

Dr.
Wołkowyski

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אוונט.

נידעריגסטע שטשענשליווי ביי

א גרויסער אויסוואהל פון

אריגינעלע בילעצער און טאמאשאווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R.Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

נעבענט פראנט II שטאק.

הזכרה.

מארגן, דינסטאג, ד. 17 ד.ח. 2 א זייגער ביינאכט צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אומפערגעסליכער און פריה־פערשטארבענער

ב"ע

הענלא שקלא

קומט פאר אויפ'ן היגען בית־החיים א הזכרה צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

די אין טיפען טרויער פערבליבענע מוטער, שוועסטער און ברודער

צו דער חתונה פון

אברהם סאסינאוויטש

מיט פרל. קאראלא גוטערבוים

ווינשען א הארציגען מזל־טוב

פנחס וויינטרויב

ישראל ראזענבערג

אונזער ליבען ברודער און שוואגער

ירחמיאל וויינטרויב און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער

פעלא מיט ה' ישראל ליבעסקינד

ווינשען מיר א הארציגען מזל־טוב און פיל נחת און דעם יונגען פאר א צופרידען צוזאמענלעבען

זיגמונט גאלים און פאמיליע.

דושייסאב וויינטרויב און פאמיליע

ניו־יארק.

קמח של פסח

תחת השגחת הראבינאט דקה"ק לאדז!

די איינציגע מיהל אויף לאדז איז שוין גע'כשר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ב. קונדען וועלען זיך ווידער איבערצייגען, אז דאס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע

„עלעקטראמלין"

לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147-40

וועלכע איז פערגאנטווארטליך פאר די רייעלע און פינקטליכע ליפערונג. פערקוקט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס שטעלען אייך צו מעהלע, וואס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאר גרייזן־מעהל און פאר דעם גראשען ביליגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פעקויף. נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147-40.

די איינציגע מיהל שוין גע'כשר'ט.

בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער. מיט א כמוגג

Firma „Elektromłyn"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

צעלטענע איינקויפס־געלעגענהייט!

ליקווידאציע־פרייזען!

צוליב ליקווידאציע

פערקויפט אויס דאס בעקאנטע טוך־ און קארט־געשעפט פון

H. WŁOSKI

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

טעל. 114-92, פראנט, 2-טער שטאק

צום איצטיגען פריהלינג און זומער־סעזאן די בעסטע הערן און דאמען־שטאפען אויף פאלטענס און אנציגער פון בילעצער, טאמאשאווער און אנדערע פאבריקען

צו ליקווידאציע־פרייזען!

נוצט אויס די געלעגענהייט!

קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. I. SILBERSTROM

Kilińskiego 127

ספעציאל־ארצט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען קווארץ־לאמפ, — ראדיקאלע בעזייטיגונג פון איבעריגע האר.

נעמט אן פון 4—8 אוונט.

פענסיאנאט

„NICEA"

אין קאלומבא, פיעטריקאווער 7/9

נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח

שטרענג כשר!

אינפארמאציעס אויפ'ן ארט.

צו זעהר מעסיגע פרייזען.

געדענקט דעם אדרעס!

א הארציגען מזל־טוב ווינשען מיר אונזערע פריינד

ה' בנימין טאנדראווסקי און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבען זוהן

אברהם זלמן מיט פרל. חי' ליבע ליטוואק און דעם יונגען פאר ווינשען מיר א גליקליך צוזאמענלעבען.

פאמיליע פונס.

האנדווערקער־פעראיין

ציגעל־גאס 4.

אכטונג, מיטגלידער!

היינט, מאנטאג, ד. 16 מערץ, פינקטליך 8 אוונט קומט פאר אין פער־איינס־לאקאל, ציגעל־גאס 4, א גרויסע

מיטגלידער־פערזאמלונג

מיט א זעהר וויכטיגער טאג־ארדנונג.

אלע מוזען קומען!

די פערוואלטונג.

אוירען, נאז און האלז קליניק

מיט בעמען פון Dr. Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיג קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישע) פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

ארענטגען־קאבינעט

פאר דורכליכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 249-09

נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.

W. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז

און קעהלקאפף־קראנקהייטען

Piotrkowska 164, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5—8 אוונט.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Dr. med.

J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

אבדזשעיא 4, טעל. 228-20.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

ד"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און ווענעריש קראנקהייטען און מענער־שוואכקייט

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-69

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8

זונטאג פון 10—2 מיטאג

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־צימער

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

6 שערפיצן 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med.

M. GLAZER

ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונט.

זונטאג און תגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 6 ביז 8.30 אוו.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען.

Dr. med.

L. TENENBUM

אקושער־גינעקאלאג

פילסודסקיעגא 15

טעל. 206-75.

נעמט אן פון 8-10 פריה און פון 4-8 אוו.

ערב דער סיים=זיצונג

אויף וועלכער ס'וועט בעטראכט ווערען דער אנטי=שחיטה=פראיעקט

יודישע פארלאמענטארייער וועלען פאדערען נישט צו בעטראכטען דעם פראיעקט, ווייל ער איז געגען דער קאנסטיטוציע

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

די ידיעה וועגען דעם, אַז דער געזעץ־פּראָיעקט צו פאַרווערען די יודישע שחיטה געפינט זיך אויף דער טאָג־אָרדנונג פון דער דינסטאָגדיגער סיים־זיצונג, האָט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם אין אַלע יודישע קרייזען.

די יודישע פאַרלאַמענטאַריער זענען טעלעגראַפיש אַרויסגערופען געוואָרען קיין וואַרשאַ, וואו ס'איז פאָרגעקומען אַ זיצונג און ס'איז געבראַכט געוואָרען צו דער זיצונג דאָס גאַנצע פאַרטיידיגונגס־מאַטעריאַל:

צו אַלע סיים־דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען איז צוגעשיקט געוואָרען דער אינטערוויו מיט'ן בעריהמטען תלמוד־קענער זאַדאַרעצקי, צוזאַמען דער־מיט גלייך אויך צוגעשיקט געוואָרען די בראָשור פון הלל זיידעמאַן א. נ. „אַניענטפער דעם גלח טשע־טשאַק", אין דער בראָשור ווערט צווישען אַנדערען אויך געזאָגט, אַז דער מחבר גיט 1000 זלאָטיס אויף יעדען צוועק אויב דער גלח טשעטשאַק וועט אַדורכלייענען אַ בלאַט גמרא אין אָריגינאַל.

די „אגודת הרבנים" האָט טעלעגראַפיש אַרויס־גערופען אַ רייהע רביים און רבנים אויף אַ דרינ־גענדער זיצונג, צווישען אַנדערע זענען אויך אַרויס־גערופען געוואָרען: דער אַלעקסאַנדערער רבי, דער סאָכאַטשעווער רבי און דער פּאַביאַניצער רב.

אויף דער דינסטאָגדיגער סיים־זיצונג וועלען די יודישע דעפּוטאַטען קודם־כל פאָדערען, אַז דער געזעץ־פּראָיעקט זאָל איבגאַנצען נישט בעטראַכט ווערען אַלס אַנטי־קאָנסטיטוציאָנעלער, אויב דאָס וועט זיך נישט איינגעבן יחלען זיי ערשט אַרויס־ברענגען מיטן גאַנצען פאַרטיידיגונגס־מאַטעריאַל. מ׳ערקלערענט נאָך אויף נסים. מ׳האָפט אַז אַ גאַנצע ריי דעפּוטאַטען, וועלכע זענען געוועהלט געוואָ־רען מיט יודישע שטימען וועלען זיך ביי דער אָפּ־שטימונג אָפּהאַלטען פון שטימען אָדער שטימען געגען דעם געזעץ־פּראָיעקט.

3 שרעקליכע שיף-קאטאסטראפעס

אויף אַ גריכישער, איטאליענישער און סאוויעטישער שיפען

סיציץ, 15 (ספּ. טעל.) די גריכישע נאַפט־שיף „סטיליאַני" איז פערברענט געוואָרען צוזאַמען מיט דעם נאַפט־טראַנספּאָרט אויפ׳ן רויטען ים. די מאַנשאַפט איז געראַטעוועט געוואָרען דורך אַ יאַפּאַנישער שיף.

מאָסקווא, 15 (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע פישער־שיף „קאוואסאקי" איז געטראָפען געוואָרען דורך אַ שווערען שטורם אויפן ווייסען ים. די שיף האָט זיך געבלאָנקעט איבער׳ן ים 13 טעג. דער קאַפּיטאַן איז בענאַנגען זעלבסטמאָרד, די מאַנשאַפט האָט 5 טעג נישט געגעסען. די שיף איז אָפּגע־ראַטעוועט געוואָרען דורך אַ צווייטער סאָוויעטי־שער שיף „סיעווריאַנין".

סוּעץ, 15 (ספּ. טעל.) אויף דעם איטאַ־ליענישען דאַמפער „מארטשיגיאניא" איז פאָרגע־קומען אַ גרויסער אויפרייס. דער קאַפּיטאַן און אַלע אָפיצירען פון דער שיף זענען אומגעקומען. דער אויפרייס איז פאָרגעקומען, ווען די שיף האָט זיך געפינען אויפ׳ן רויטען ים. די ענגלישע רעטונגס־שיף האָט געבראַכט די פאַרוואונדעטע צום פּאָרט סאַאיד.

אויפרוף פון די קאסאווער נשרפים

צוליב דער גרויסער שרפה ביי אונז אין שטאָט, וועלכע איז אויסגעבראָכען דעם 12. מערץ ה. י. און פערניכטעט 70 געביידעס פון דעם אָרימסטען קוואַרטאַל, איבערלאָזענדיג איבער 50 יודישע מש־פחות אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ און אָהן די נויטיג־סטע לעבענס־מיטלען און וועלענדיג בעזאָרגען די נשרפים מיטן מינימאַלסטען. דערום ווענדען מיר זיך מיט אַ הייסען אפּעל און רוף צו דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען, זי זאָל מיט איהרע שפּענדונגען לטובת די נשרפים ערמעגליכען זייערע ווייטערדיגע עקזיסטענץ־מעגליכקייט און דורך געלד־הילף פערלייכטערען דעם טרויעריגען גורל פון די נשרפים אין קאָסאָוו־פּאָדלעסקי. מיר בעטען זיך אָפּצורופען אויף אונזער אַפּעל ווי אַמ־שנעלסטען און שיקען הילף לויט פאָלגענדען אַדרעס:

Stowarzyszenie Dobroczynne
p. n. „Gmiłas Chesed" Kosow=poleski
Konto P:K.O. № 60-655.

א ראיאן=צוזאמענפאהר פון יוד. האנדוו.=פעראיינען אין קאליש

נעכטען האָט זיך אין קאליש אָנגעהויבען אַ צוזאַמענפאָהר פון יודישע האַנדווערקער־פעראיינען אין דאָרטיגען ראַיאָן. מצד דער לאָדזשער האַנד־ווערקער־עקספּאָזיטור איז צום צוזאַמענפאָהר אַרויס־געפאָהרען פּרעזעס אַדוו. ווייצמאַן און ה׳ ד. יוזע־פאָוויטש, מצד דער האַנדווערקער־קאַמער דיר. דאַבאָש און פּערוו.־מיטגליד פּיאָנקא.

וועגען דער יודישער שחיטה

נעכטען איז ענגלישען זאָל פאָרגעקומען אַ מי־טינג פון די לינקע „פּועלי ציון" וועגען דער יודי־שער שחיטה.

דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט ה׳ ערעלמאַן. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען די ה״ה ש. ראָזענ־בערג, יאַמאַ און גענויא. ס׳זענען אָנגענומען גע־וואָרען שאַרפע פּראָטעסט־רעזאָלוציעס געגען דער אַנטיסעמיטישער העצע און געגען די אַנטי־יודישע עקסצעסען.

אַ פאָרשטעהער פון ראַט פון די פּראָפ. פעראיי־נען האָט געמאָלדען וועגען דעם דינסטאָג'דיגען פּראָ־טעסט־טאָג און ס׳איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָ־רען זיך אָנצושליסען אין דער פּראָטעסט־אַקציע.

פון פאלעסטינא-אמט

די עולים: מולשטיין מרדכי לייב, עהרענ־פריד ראובן געצעל, פּראַוודא פּערל, יום־טוב מתתיהו, שיוועק יוסף, גורמאַן ישראל יצחק, וואָלק אבוהם דאַרפען זיך זאָפאָרט מעלדען אין היגען ארץ־ישראל אמט (שרודמיעסקא 29) פון 10 ביז 1 פאַרמ. אין דער אַנגעלעגענהייט פון זייער עליה קיין ארץ־ישראל.

ראדיא - פראגראם

מאָנטאַג ד. 16-טען מערץ

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פּליטען, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אוידיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 קאָנצערט פון בר. הובערמאַן (פּליטען), 12.25 קאָנצערט, 1.25 הויז־ווירטשאַפט, 1.30 פּליטען, 3.12 לאָדזשער בעריכט, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאַווער בעריכט, 3.30 טאַנץ־מוזיק, 4.15 לידער, 4.40 „אַ פּוטער" — סקעטש. 5 „די וועלט אין שפּיגעל" — וועגען דעם אַנשטאַלט פון שווינדזיכ־טיגע קינדער אין זאַקאָפּאַנע. 5.15 פּאָעזיע, 5.20 קאָנ־צערט, 5.50 קאָנצערט, 6 פּאָרטעפּיאַן - קאָנצערט, 6.30 דיאַלאָג, 6.45 לייכטע מוזיק (פּליטען, 6.55 ווירטשאַפט־ליכער שמועס, 7.05 פּליטען, 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער שמועס, 8 קאָנצערט, 8.45 אָווענד־ידיעות, 9 בעקאַנטע פילם - מעלאָדיעס, 9.30 לי־טעראַרישער - אָווענד, 10 סימפאָנישער קאָנצערט, 11 ידיעות און קאָמוניקאַטען, 11.05 טראַנסמיסיע פון דער לאָדזשער „זשעמיאַנסקאַ".

אויספלוג קיין וויען
דעם 26-טען מערץ אויף 4 און 28 טעג.
95 זל.

לאנדאן, פאריז, בריסעל
דעם 24/III ביז׳ן 7. אפריל. 370 זל.

פסח אין יוגאסלאוויען, וויען,
זאַגרעב, סוסאַק, אויפענטהאַלט דורך צוויי וואָכען אין פּענסיאָנאַט אין דובראָווניק.
580 זל. פון 6. ביז׳ן 30. אַפּריל

אויף פסח קיין פאלעסטינע
הנחות פאַר די ה״ה סוחרים און דאָקטוירים.

הנחה־פעסער קיין עסטרייך און טשעכאסלאוואקיי

„ארביס", פּיעטריקאָווער 18
טעל. 249-40.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָווענד.

דיסקוסיע איז ועד=הקהלות

וועגען דער לאגע פון יודען אין פערשידענע לענדער

לאָנדאָן, 15. (יט״א טעלעגראַפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ועד־הקהלות אין לאָנדאָן איז פאָרגעקומען אַ דיסקוסיע וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער. מ׳האָט גערעדט וועגען דייטשלאַנד, פּוילען וועגען די געשעהענישען אין פּשיטיק, שחיטה־פערבאָט. די ערקלעהרונגען פון פּרעמיער, איגנאַץ־מיניסטער אז״וו

Dr. med
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

נאך 10 רעדעס וועט היטלער האלטען

בעת דער וואהל-קאמפאניע אין דייטשלאנד

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.) די האַוואַס־אַגענטור טיילט מיט, אַז היטלער וועט אַנטיילנעהמען אין דער גאַנצער וואַהל־קאַמפּאַניע און וועט נאָך האַל־טען 10 רעדעס, צוו. אנד. אין ברעסלוי, נויקירכען, קעלן, האַמבורג און בערלין.

געשטארבען אין לעמבערג פראפ. זאקשעווסקי

לעמבערג, 15 (ספּ. טעל.)

אין לעמבערג איז היינט געשטאָרבען דער פּראָ־פעסאָר פון פּוילישען טעריכט און לעמבערגער או־ניווערזיטעט, געוו. סענאַטאָר סטאַניסלאַוו זאַק־שעווסקי.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

געשאפען א הילף=קאמיטעט

פאר די געליטענע יודען איז פשיטיק

נעכטען איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים פעראיין (פּיעטרק. 10) פאָרגעקומען אַ גרויסע בעראַטונג פון היגע עסקנים וועגען אָרגאַניזירען אַ ברייטע הילף־אַקציע פאַר די געליטענע יודען פון פשיטיק.

די בעראַטונג ווערט געעפענט פון ה׳ יוסף מאַרגוליעס, ביי׳זיצענדע: הרב טרייסטמאַן, פּרנס רומקאָווסקי, סעקרעטאַר — משה יועגמייסטער. דאָס ערשטע וואָרט בעקומט הרב טרייטמאַן, וועל־כער ערקלעהרט די אויפגאַבען פון דעם קאָמי־טעט וואָס דאַרף געשאַפען ווערען, ס׳האַנדעלט זיך וועגען באַלדיגע הילף פאַר 600 יודישע פאַמיליעס, פון פשיטיק און שכנות׳דיגע שטעטלעך, וואָס זע־נען רואינירט און צובראָכען געוואָרען, סימוז גע־שאַפען ווערען אַ פאָנד, צוריקצושטעלען די רואי־נירטע יודען, זיי זאָלען קענען בלייבען אויף זיי־ערע ערטער און נישט פערלאָזען זייערע ביז־איצטיגע פּאָזיציעס. אויפ׳ן פאָרשלאַג פון הרב טרייסטמאַן, בעערען די אָנוועזענדע די געפאַלענע קדושים פון פשיטיק מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

פּרנס רומקאָווסקי טיילט מיט, אַז די קהלה האָט פאַר דעם קאָמיטעט בעשטימט 300 זל. דאָס איז, זאָגט ה׳ רומקאָווסקי, פיל צו ווייניג, דער ביי מאָדעלט דער רעדנער די וואַרשאַווער קהלה וואָס האָט בעוויליגט פאַר דעם צוועק צו געבען... 200 זלאָטיס. ה׳ רומקאָווסקי טראָגט אַריין אַ פאָרשלאַג. אַרויסצושיקען קיין פשיטיק אַ קאָ־מיסיע אויסצופאָרשען ווי גרויס ס׳דאַרף זיין די הילף־אַקציע. ה׳ רומקאָווסקי יועט זיך אויך ווענ־דען צו „צענטאָס" ייעגען אַ הילף־אַקציע פאַר די קינדער אין פשיטיק, וואָס געהען אויס פון הונ־גער.

ה׳ יוסף אלפּוס מיינט, אַז די אַקציע דאַרף פאַרברייטערט ווערען, אַ חוץ פשיטיק, אויך פאַר די שכנות׳דיגע שטעטלעך, ווי: אַדזשעיואַל, קוזיץ, פשיסכע, וואו די יודען זענען רואינירט און צובראָ־כען געוואָרען און לעבען כסדר אין טויט־שרעק פאַר ווייטערדיגע איבערפאַלען.

אין זעלבען זין רעדען אויך, די ה״ה: מאַ־גיסטער באַלבאַרישסקי, ראובן האָפמאַן, צעדערבוים, ניימאַן, שוואַרץ, שמעדרא, יוסף מאַרגוליעס.

אַנ׳ערשיטערענדען איינדרוק מאַכען די בע־ריכטען פון די אָנוועזענדע פשיטיקער און אָדזשע־וואָלער שליחים, וועלכע גיבען איבער גרוילענדע פּרטים פון די בלוטיגע געשעהענישען, די האָהר שטעלען זיך קאַפּויר פון די מעשים־תעתועים, וואָס ווערען אָפּגעטון אין די דאָזיגע שטעטלעך, און ווי גרויס ס׳איז די נויט פון די יודישע משפחות, וואָס זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ, און געהען ממש אויס פון הונגער מיט ווייבער און קינדער.

דאָס שלוס־וואָרט נעמט הרב טרייסטמאַן, וועלכער אַפּעלירט צו דער לאָדזשער יודישע געזעל־שאַפט, אַנטייל צו נעמען און צו שטיצען די אַקציע פאַר די קרבנות.

אין קאָמיטעט זענען אַריין די ה״ה: דעפּ. מינצבערג, הרב שמחה טרייסטמאַן, פּרנס חיים רומקאָווסקי, ראובן האָפמאַן, מאַג. באַלבאַרישסקי, יוסף אלפּוס, פּרעזעס איגנאַצי יאַשונסקי, פּרעזעס יוליוש לעווסטיין, יוסף מאַרגוליעס, פּיאָטר כאַרי, א. שטיינשניידער, שלמה בודזינער, משה וועגמייס־טער, ד״ר גאָלדבאום. ד״ר גאָלדבערג, משה וואַי־דיסלאַווסקי, פּרעזעס פישעל ליבערמאַן, איטשע צעדערבוים, אַדוו. רייכמאַן, אַדוו. לובינסקי, לייר־בוש ראָזענבערג, גרשון וואָלמאַן, בעריל שיזאַריץ, משה בערמאַן, אברהם רענטמאַן, ל. באַרקאָווסקי, ווערטהיים און ניימאַן.

צוזאמענטרעף מיט א. מארעווסקי

אַ קינסטלערישער „לעקעך און בראנפען" לכבוד דעם געפייערטען ארטיסט

די יודיש - קולטורעלע וועלט אין פּוילען פייערט איצט דעם 30־יעהריגען יובל פון דער אַרטיסטישער און שריפטשטעלערישער טעטיגקייט פון אברהם מאַ־רעווסקי.

דער גורל האָט געוואָלט, אַז בעת דער אַרטיסט און שריפטשטעלער פייערט זיין יובל, זאָל ער זיין טעטיג אין לאָדז. און דעריבער פיהלען אַלע, וואָס האָבען אינטערעס פאַר יודישע קולטור אין לאָדז זייער פליכט צו אָרגאַניזירען און אַנטיילנעהמען אין דעם דאָזיגען יובל.

די פאָראַרבייטען פון אַ ספּעציעל געוועהלטען קאָמיטעט זענען אין פולען גאַנג.

דער ערשטער צוזאַמענטרעף צווישען בעל־היובל און לאָדזשער קולטור־טוער, ליטעראַטען, מאָלער, קינסטלער און זשורנאַליסטען איז פאָרגעקומען אין דער וואוינונג פון קהלה־סעקרעטאַר ה׳ פּ. נאַדעל, איינעם פון די אויפריכטיגסטע פריינד פון יעדער יודיש - קולטורעלער אונטערנעהמונג און פון איהר ענטוויקלונג. דער בעל־הבית האָט מיט דער גאַנצער גאַסטפריינדליכקייט און בריוטהאַרציגקייט איינ־געאָרדנעט דעם דאָזיגען צוזאַמענטרעף.

די קליינע שמחה האָט געעפענט ה׳ יונה שפּער וועלכער האָט אין אַ קורצער רעדע בעגריסט דעם יובילאַר. דאַן האָט זיך ענטוויקעלט אַנ׳ערנסטער און אינטערעסאַנטער שמועס וועגען דעם אינטערעסאַנ־טען לעבען פון יובילאַר, וועגען זיין שוישפּילערי־שער פאָלקאָמענהייט און וועגען זיין ליטעראריש-פּאָפּוליציסטישער טעטיגקייט. אין דעם שמועס האָבען אָנטיילגענומען די ה״ה רעד. אוגער, דיכטער משה בראָדערזאָן, רעד. ח. י. בזשוסטאָווסקי, קינסטלער אַרטור שיק, פּראָפ. לאָזאָווסקי, יונה שפּער, ב. קאַ־האַקער און אַנדערע. געענטפערט אַלע רעדנער האָט דער יובילאַר אברהם מאַרעווסקי, וועלכער האָט דער־ביי אויסגעדריקט זיין שטעלונג צו דער יודישער טעאַטער־קונסט און דערציהלט וועגען זיין אונגע־הויער שווערער אַרבייט אויף דעם דאָזיגען געביט.

צום סוף האָט אברהם מאַרעווסקי אַלס מתנה פאַר די פאַרזאַמעלטע געלייענט עטליכע קאַפּיטלעך פון זיינע מעמואַרען, וואָס זענען אַ פּרעכטיג וואָרט, אַ פּערל אין דער ליטעראַטור.

די פאַרזאַמעלטע האָבען מיט אַ פעדכאַפּטען אָטעם געהערט די אינטערעסאַנטע עטליכע קאַפּיט־לעך פון די מעמואַרען.

די בעשיידענע שמחה האָט זיך פאַרצויגען עטלי־כע שעה און שליסענדיג זי האָט ה׳ י. שפּער אָנגע־וויזען, אַז דאָס איז אַנ׳איינלייטונג צו די גראַנדיעזע יובל־פייערליכקייטען לכבוד אברהם מאַרעווסקי, וועלכע וועלען פאָרקומען אין לאָדז.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער פרעהליכער פילם אונט. נאָמען:
„דאס האבען ליב מענער"
אין דער הויפּטראָל Tibor v. Halmay
— II —
גרויסע עראָטישע דראַמע א. נ.
„ZUZU"
אין דער הויפּט־ראָלע:
Józefina BACKER
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביטאָג.

פאר דער ענטשיידונג וועגן שלום אין אייראפא

צו דער זיצונג פון פעלקער-בונד-ראט אין לאנדאן

פון מ. יארבלום

עס איז קלאר, אז צווישען לאנדאן און פאריז זענען פערהאן שטארקע חלוקי דעות אין דער אפשאצונג פון היטלערס טאט פון 7־טען מערץ און איבער די מעטאדען, מיט וועלכע מען דארף רעאגירען.

פאריז טענה'ט: היטלער האט אליין געבראכען דעם לאקארנא־פאקט, לויט וועלכען די גע'חתמ'טע מלוכות — דייטשלאנד, פראנקרייך, ענגלאנד, איטאליען און בעלגיען — פערפליכטען זיך אויפצוהאלטען דעם טעריטאריאלען סטאטוס־קווא צווישען דייטשלאנד און בעלגיען און צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך, אזוי ווי ער איז פיקסירט אין דעם ווערסאילער טראקטאט פון 28. יוני 1919. א חוץ דעם ווערט אין דעם פאקט געזאגט, אז עס ווערען אפגעהיטען די ארטיקלען 42 און 43 פון ווערסאילער טראקטאט, לויט וועלכע די רהיין־זאנע בלייבט דעמיליטאריזירט. אין פאל ווען דער לאקארנא־פאקט ווערט געבראכען — וועלכער ארטיקעל עס זאל נישט זיין — דארף דער ראט פון פעלקער־בונד, לויט דעם מאנדאט וואס ער בעקומט פון די געצייכענטע פון לאקארנא־פאקט, פארמולירען בעשלוסען בנוגע די מיטלען וואס זענען אנצונעהמען נעגען דעם צד, וואס האט געבראכען דעם פאקט, — אין דעם געגעבענעם פאל האנדעלט זיך וועגען דייטשלאנד, וואס האט געבראכען דעם ארטיקעל בנוגע דער דעמיליטאריזירונג פון רהיין־געביט. די מיטלען זענען נישט בעגרעניצט, זיי קענען זיין נישט נאר פון ווירטשאפטליכער נאטור, נאר אויך מיליטערישער.

פראנקרייך פערופט זיך אלזא אויף דעם ארטיקעל 4 פון לאקארנא־פאקט און פאדערט ענטשפרעכענדע סאנקציעס.

נאר די פראנצויזישע רעגירונג האט נאך א צווייטען מאטיוו צו אפעלירען צום ראט פון פעלקער־בונד: דעם 16. אפריל 1935, נאך דעם ווי היטלער האט אליין דענאנסירט די מיליטער־ארטיקלען פון ווערסאילער טראקטאט, האט דער ראט פון פעלקער־בונד אנגענומען א בעשלוס, לויט וועלכען, אין פאל ווען א רעגירונג וועט אליין ברעכען אינטערנאציאנאלע אפמאכען, זאלען געגען איהר אנגענומען ווערען עקאנאמישע און פינאנציעלע מיטלען. די פראנצויזישע רעגירונג קען זיך אלזא פערופען אדער אויפן לאקארנא־פאקט גופא, אדער אויפן בעשלוס פון 16. אפריל 1935. סארא און פלאנדען פערופען זיך אויף דעם לאקארנא־אפמאך און אויף די בעשלוסען פון 16. אפריל 1935.

די לאנדאנער שטעלונג אונטערשיידעט זיך ראדיקאל פון דער פאריזער.

דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער אידען אנערקענט, אז דייטשלאנד האט אליין געבראכען דעם לאקארנא־אפמאך. ער האלט, אז דער ראט פון פעלקער־בונד דארף רעזאלווירען היטלערס האנדלונג. אידען געפינט אבער, אז דאס איינזייטיגע אנולירען פון ארטיקעל בנוגע דער דעמיליטאריזירונג פון רהיין־געביט הייסט נאך נישט מלחמה, שטעלט מיט זיך אפילו נישט פאר קיין סכנה פארן שלום און דעריבער מוז מען האנדלען, שמועסען מיט היטלערן בעטראכטען זיינע פארשלאגען. אידען מאכט אן אונטערשייד צווישען דעם ארטיקעל 2 פון לאקארנא־פאקט, וואס רעדט וועגען טעריטאריאלען אנפאל און פון ארטיקעל 3, וואס רעדט וועגען לאזען אין א דעמיליטאריזירטען צושטאנד דעם רהיין־געביט, לויט דעם ווערסאילער אפמאך.

אין אנהויב האבען די פיהרער פון דער פראנצויזישע פאליטיק ערקלערט, אז זיי וועלען נישט איינגעהן אויף קיין שום אונטערהאנדלונגען בנוגע היטלערס פארשלאגען, כל זמן אין רהיין־געביט וועט נישט צוריקגעשטעלט ווערען דער פריהערדיגער צושטאנד.

איצט, נאך דעם ארויסטריט פון אידען אין ענגלישען פארלאמענט און נאך דער זיצונג פון די גע־חתמ'עטע פון לאקארנא־אפמאך, האט זיך די לאגע געענדערט. פון פלאנדערס ערקלערונגען און פון סארא'ס רעדע אין פארלאמענט איז צו זעהען, אז פראנקרייך וועט ביי געוויסע בעדינגונגען איינשטימען צו רעדען. נישט אין גאנצען צוריקציהען דאס מיליטער, נאר פערקלענערען, און דער עיקר — נישט בויען פארטיפיקאציעס.

די פראנצויזישע האלטונג איז בעשטימט געווארען, נאר פלויז אין אלגעמיינע ווערטער פון בעלגישען פרעמיער וואן־זעלאנד. וואן־זעלאנד האט זיך נישט געוואלט צו ווייט אנגאזשירען אין דער קאנטראווערס צווישען ענגלאנד און פראנקרייך. וואס אנבעלאנגט דעם איטאליענישען פארשטעהער, משער־רוטי, האט ער איינגאנצען געשוויגען. מוסאליני ווארט; פאר איהם איז דאס א גלענצענדע געלעגענהייט אויסצונוצען די לאגע, די חלוקי דעות צווישען פראנקרייך און ענגלאנד.

אידען האט אין פאריז זיין שטעלונג נישט געענדערט. ער האט דאס נישט געקענט טון, ווייסענדיג די מיינונג פון דער ענגלישער רעגירונג. עס איז אבער קיין ספק נישט, אז די האלטונג פון פראנקרייך האט געהאט א ווירקונג. דער הויפט־ארגומענט פון אידען איז דער, אז דייטשלאנד איז מסכים צו ריקצוקומען קיין זשענעווע אהן קיין שום בעדינגונגען. די פראגען פון קאלאניעס און פון אפטיילען דעם ווערסאילער טראקטאט פון פעלקער־בונד זענען געגענשטאנדען פאר וויכוחים נאכדעם, ווי דייטשלאנד וועט שוין זיין אין פעלקער־בונד, נאר נישט פריהער. דערחמיט האט היטלער גוט מאנעווירט. ער האט געוואוסט, אז פאר לאנדאן איז דאס דער וויכטיגסטער צוציהונגס־ארגומענט. עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז צווישען בערלין און לאנדאן זענען געפיהרט געווארען נישט אפיציעלע אונטערהאנדלונגען.....

אידען האט זיך אבער איבערצייגט, אז פראנקרייך וועט זיך האלטען פעסט. פאריז וועט איינגעהן אויף פשרות, נעהמענדיג אין בעטראכט די האלטונג פון לאנדאן, אבער נישט אויף אזוי ווייט ווי ענגלאנד.

פלאנדען וועט איינגעהן אויף קאנצעסיעס, נאר אויך אידען וועט נישט קענען פלייבען אויף זיינע פאזיציעס. עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז אין די אונטערהאנדלונגען אין פאריז האט פלאנדען קלאר געגעבען צו פערשטעהען אידענען, אז די טאקטיק פון פראנקרייך בנוגע די סאנקציעס געגען איטאליען וועט זיין אפהענגיג פון דער האנדלונג פון לאנדאן אין דעם קאנפליקט צווישען בערלין און פאריז. דאס איז אויך א וויכטיגער ארגומענט, מיט וועלכען מען רעכענט זיך אין לאנדאן, דאס איז דער איינציגלעך די אלטע קאנטראווערסיע צווישען פאריז און לאנדאן נאך פון לאוואלס צייטען.

עס וועט בלייבען די הויפט־פראגע: ווי אזוי [illegible] ראנטירען דורך דעם פעלקער־בונד די קאלעקטיווע פערזיכערונג פון שלום. היטלער האט נישט אין [illegible] געערדט ווענען ענדערען די פראצעדור און די [illegible] ציפען פון קאלעקטיווער פערזיכערונג, וועט ער [illegible] דער פארערונג בלייבען? וועט ענגלאנד [illegible] אלס צוליב דעם צו האבען דייטשלאנד אינם [illegible] בונד?

ווי עס זאל נישט זיין — היטלער האט [illegible] געניצט די אינטערנאציאנאלע קאמפליקאציע [illegible] עיקר די אפריקאנישע מלחמה און די לאגע [illegible] לאנד.

באלדווין האט געוואלט, אז די זיצונג פון [illegible] קארנא־מלוכות זאל זיך פערענדיגען אין [illegible] און אז אויך די זיצונג פון ראט פון פעלקער־[illegible] זאל אפגעהאלטען ווערען אין דער דאזיגער [illegible]

פארוואס? האט באלדווין מורא פאר [illegible] האלטונג? אדער איז דאס דערפאר, ווייל [illegible] דאן שיקט דייטשלאנד „אפיציעזע עמיסארען“ [illegible] קיין זשענעווע וועלען די דייטשען נישט קומען?

עס זענען נאך פערהאן שאנסען, אז פאריז [illegible] לאנדאן זאלען קומען צו אן איינינונג, און דא[illegible] שוין זיין א פאזיטיווער רעזולטאט.

—*—

צי מוז דער נעגוס בעטען שלום?

סטראטעגישע אפשאצונג פון דער קריגס-לאגע אין אפריקא

צוליב די לעצטע געשעהענישען אין אייראפא איז דער אינטערעס צו די קאמפען אין אביסיניען אראפ אויפ'ן צווייטען פלאן און דאך איז א פאקט, אז די מלחמה אין מזרח־אפריקא האט אויך א געוויסען איינפלוס אויף די געשעהענישען אין אייראפא.

עס איז דעריבער אינטערעסאנט די שטימען פון די אויסלענדישע קריגס סטראטעגען וועגען די לעצטע איטאליענישע ערפאלגען.

אין אלגעמיין ווערט פעסטגעשטעלט, אז די איטאליענישע נצחונות אין אנהויב מערץ האבען בעדייטענד ליקווידירט די סכנה, וואס האט זייט דריי חדשים „געהאנגען“ איבער זייער ארייננאנג אין די זייטען. באך'ן פערנעהמען דעם צארג ראיאן טעביען און פערטרייבען פון דארט די אביסינייער האט מארשאל באדאליא ענדליך געשאפען א גינסטיגע לאגע צו א ווייטערדיגען אנגריף. אמת דער באהעגטער רעגען פעריאד און די נויטווענדיגקייט צו פערפעסטיגען די פערנומענע פאזיציעס, וועט זיכער צוזינגען די איטאליענישע אנפיהרערשאפט אפצולעגען גרעסערע קריגס־אפעראציעס ביז אקטאבער, אבער דעם ציל צו בעפרייען זיך בעת יער רעגען צייט פון דראהונג פון א איבערפאל פון הינטען האבען די איטאליענער דערגרייכט.

אזוי ארום האט דער מאנעווער פון די אביסינייער וואס האבען זיך צוריקגעצויגען אויפ'ן פראנט ביי אמבא אלאדזשי בכדי צו בעדראהען פון טעמביען דעם רוקען פון דער איטאליענישער ארמעע געליטען א מפלה.

די פרטים פון די קאמפען אין טעמביען האבען מיר נאר פון די איטאליענער. זי אלע ידיעות פון איין זייט זענען זיי שטארק איבערטריבען, וואס איז נישט לייכט פעסטצושטעלען לייענענדיג אויפמערקזאם די ערקלערונגען פון איטאליענישען שטאב. אזוי למשל מעלדען די דעפעשען וועגען דער פערניכטונג פון א גאנצער ארמעע“ און גלייכצייטיג ערקלערען די שטאב מעלדונגען, אז אין קאמף האבען זיך בעטייליגט 10,000 מאן פון ראס קאסא. דאס איז פערשטעהט זיך נישט קיין ארמעע, אפילו נישט קיין קארפוס, און אפילו נישט קיין דיוויזיע — א איטאליענישע דיוויזיע האט 15,000 מאן. ווערט אין דער צווייטער גרופע פון איטאליענישען מיליטערינג פון שטאב פון וועלכער עס איז צו זעהען, אז אין דער צווייטער גרופע פון איטאליענישען מיליטער פון ראס אימרו איז אויך געווען 10,000 מאן און אויך, אז אין קאמף מיט ראס קאסא האבען די איטאליענער פערכאפט 4 הארמאטען און 30 מאשינען געווערען.

אזא בעזאפנונג איז פערשטעהט זיך נישט קיין בעוואפנונג פון א גאנצער ארמעע — דאס איז אפילו נישט קיין בעוואפנונג פון איין פולק און מאקסימום א בעוואפנונג פון איין באטאליאן. דערפון איז צו זעהען, אז די גאנצע ארמעע פון ראס קאסא איז נאך בעצייטענס אפגעטרעטען און זיך נישט בעטייליגט אין קאמף און עס איז איבערגעלאזט געווארען נאר א אריערגארד פון 10,000. אדער אז אין די קאמפען האבען זיך בעטייליגט נאר פארטיזאנער אפטיילונגען פון ארטיגע איינוואוינער.

און בכלל מוז דאך גענומען ווערען אין אכט, אז דאס 12 מיליאנבענדיגע אביסיניען שטעלט ארויס א ארמעע נישט פון עטליכע צעהנדליג טויזענט מאן נאר פון עטליכע הונדערט טויזענט — ביז א מיליאן. דאס אלץ איז גענוג קלאר, אז מען זאל נישט זעהען די איבערטרייבונג אין אזעלכע ערקלערונגען, דאס אין די קאמפען איז פערניכטעט געווארען א גאנצע ארמעע. דער אביסינישער קריגס פאטענציאל אין די קאמפען אין טעמביען קוים בעריהרט געווארען, און עס איז נישט פערהאן קיין שום [illegible] פון סטראטעגישען שטאנדפונקט — צו בעטראכטען די איטאליענישע נצחונות אלס ענטשיידענדע. אונטערליגט נישט קיין ספק, אז די אביסינייער בעגאנגען א פעהלער, וואס האבען זיך אריינגעלאזט אין קאמפען אין טעמביען. עס זעהט אויס, פולקאווניק רעל דער מיליטערישער בעל [illegible] פון נעגוס איז געווען גערעכט ווען ער האט [illegible] קלערט נאך זיין צוריקקומען קיין אייראפא, אז [illegible] ראסען ווילען נישט הערען די עצות פון די [illegible] פעאישע עקספערטען און רייסען זיך צום [illegible] נישט קוקענדיג אויף דער דייטליכער איבער[illegible] פון די איטאליענישע בעוואפנונגען. דער פאר[illegible] נישער קריג איז דער איינציגער קאמפס [illegible] פאר די אביסינייער. יעדענפאלס אזוי לאנג ביז [illegible] רעגולערע ארמעע וועט נישט זיין ווי גענוג [illegible] דערגענצט, די ביידע קאנטיגענטען אויסגעלערנט [illegible] פערזעהען מיט א געהריגער צאהל געווער.

וואס זענען די פראקטישע רעזולטאטען [illegible] אביסינישע נצחונות. איטאליען האפט א ראג [illegible] צו דערגרייכען א שלום, וואס זאל זיין פערבונ[illegible] מיט טעריטאריאלע ערהאבערונגען. אבער פון סטראטעגישען שטאנדפונקט איז אזא פאדערונג פולשטענדיג נישט בעגרינדעט, בכדי צו צווינגען דעם נעגוס צום שלום, דארף מען פולשטענדיג צוברעכען דעם ווידערשטאנד. די איטאליענער זענען נאך [illegible] באך גאנץ ווייט פון אזעלכע ענטשיידענדע [illegible] טאטען.

לויט ווי עס זאגט דער בעקאנטער פראנצויזישער מיליטער קריטיקער גענעראל דיוואל [illegible] שוועריגקייטען וואס די איטאליענער האבען [illegible] צוקומען אויף אזויפיל מאל גרעסער פון די [illegible] קייטען וואס זיי האבען שוין אדורכגעמאכט [illegible] מאל גאנץ אביסיניען איז גרעסער פון דער [illegible] טיגרע, אזוי ווי גאנץ אביסיניען פערנעהמט [illegible] א מיליאן קוואדראט קילאמעטער און די פער[illegible] געגענד טיגרע 12—15,000 קוואדראט קילא[illegible] איז פון א פשוטען אריטמעטישען חשבון [illegible] די איטאליענער האבען נאך אדורכצומאכען [illegible] 70—80 מאל מעהר שוועריגקייט ווי זיי האבען [illegible] אדורכגעמאכט.

דעם דאזיגען חשבון קען מען זעהען [illegible] טער: אויב צו עראבערען טיגרע און [illegible] די [illegible]רישע שוועריגקייטען איז נויטיג געווען [illegible] האלב יאהר וועט בכדי בייצוקומען 70 מאל גרעס[illegible] שוועריגקייטען נויטיג זיין 35 יאהר. ווי ארי[illegible] דער דאזיגער חשבון זאל נישט זיין דערנעהנט[illegible] מיר זיך אבער דא צום טערמין פון 30 [illegible] מלחמה אויף וועלכען די דייטשע קריגס זשורנאל[illegible] האבען אנגעוויזען אלס אויף א מינימום וואס [illegible] נויטיג צו פערנעהמען גאנץ אביסיניען.

מיר קענען נישט די פלענער פון נעגוס [illegible] מען קען אפשר אננעהמען, אז זיין בעקאנטע ערקלערונג, נאכדעם ווי טעמביען איז פערנומען געווארען — „די מלחמה הויבט זיך ערשט אן“ — אין [illegible] שטימט פאר די אביסינישע פאלקס מאסען. אבער [illegible] סטראטעגישען שטאנדפונקט זעהט מען נישט [illegible] שום סיבה וואס זאל צווינגען דעם נעגוס [illegible] שלום, בעך זיין געגנער ערווארט נאך לאנגע [illegible] פון מלחמה אויף וועלכען דאס ארימע א[illegible] האט נישט קיין מיטלען און קיין מעגליכקייט [illegible]

דער נייער יאפאנישער קאבינעט

וועט נישט בעפרידיגען די עקסטע עלעמענטען

דער פירשט קימאכי, וואס זיין ראלע פון ליקווידירען קאבינעט קריזיסען אין יאפאן איז זייט דעם יאהר 1920 שטענדיג געווען דעצידירענד איז געבליבען טריי זיינע מנהגים. זייט יאהרען האט זיך איינגעשטעלט א טראדיציע, אז צווישען א דימיסיע (אדער מארד) פון א פרעמיער און בעשטימען א נאכפאלגער פלעגט פערגעהען א וואך.

אויב מען זאל אורטיילען לויט דער ליסטע פון די מיניסטארען איז דער נייער קאבינעט נישט בעשאפען פולשטענדיג לויט'ן ווילען פון די מיליטערישע קרייזען. אין דער שפיץ שטעהט היראטא, דער ביזאיצטיגער אויסערן מיניסטער און פריהערדיגער אמבאסאדאר אין מאסקווע, וועלכער האט זיך אין דער אויסערליכער פאליטיק גיכער דערנעהנטערט צו דער מעסיגער קאנצעפציע, וואס איז בעקעמפט געווארען דורך די עקסטע מיליטאריסטען און געהאט די אונטערשטיצונג פון די הויף און פינאנץ קרייזען, דער נייער אויסערן מיניסטער ניגערו יאשידא געוועזענער אמבאסאדאר אין רוים האט קיינמאל נישט געשפילט קיין וויכטיגע ראלע אין דער יאפאנישער דיפלאמאטיע, ער האט אבער שטענדיג געהאט אין איהר א זעהר שטארקע פאזיציע, ווייל ער איז געווען דער איידעם פון דעם מעכטיגען געוועזענעם היטער פון דעם קייזערליכען זיגעל גראף מאקינא, די רעכטע האנד פון פירשט סאיאני און איינעם פון די ליבעראלסטע יאפאנישע מלוכה מענער. מיניסטער יאשידא איז שוין פון לאנג בעקעמפט געווארען דורך די יאפאנישע נאציאנאליסטען, בעזונדערס פון „שווארצען דראנג“ פונקט אזוי ווי דער אמבאסאדאר מאטסודאיגא (לאנדאן) דעבושי (וואשינגטאן), וויצע גראף (אישי) (פאריז) ערפאר ווייל די אלע דיפלאמאטען האט מען געהאלטען פאר געהיימע קאטאליקען. א פאקט איז אז די פרוי פון מיניסטער אשידא איז נישט נאר א קאטוילקען, אבער צוזאמען מיט איהרע קינדער שפילט זי די הויפט ראלע אין אלע קאטוילישע יאפאנישע געזעלשאפטען. עס מוז בעטאנט ווערען אז צווישען די העכערע יאפאנישע קרייזען איז די צאהל קריסטען זעהר גרויס. די הויף דיפלאמאטיע און קאנסערוואטיווע קרייזען זענען הויפטזעכליך קאטוילישע, דאגעגען צווישען די פראפעסארען, פינאנסיסטען און ראדיקאלע קרייזען זענען דא פראטעסטאנטען. נאר אין מיליטער הערשט אויסשליסליך דער שינטאאיזם.

נישט ווענינער אינטערעסאנט זענען אויך די אנדערע נאמינאציעס, אויפ'ן ארט פון ערמארדעטען גראף סאיטא איז אלס היטער פון קייזערליכען זיגעל בעשטימט געווארען דער ביזאיצטיגער הויף־מיניסטער יוואסא. זיין איינפלוס איז זעהר גרויס. יוואסא איז א אלטער בעאמטער פון הויף, וואס איז ערשט מיט א קורצער צייט צוריק ארויסגעפיהרט געווארען אין דער עפענטליכקייט דורך סאיאני און מאקאנמא.

אלס הויף מיניסטער (דער צווייטער זעהר איינפלוסרייכער אמט) איז אויף יוואסאס ארט בעשטימט געווארען דער ביזאיצטיגער אמבאסאדאר אין לאנדאן מאטסודאירא א מיטגליד פון א בעקאנטער פירשטליכער משפחה, האט א ספעציעלע פאזיציע, ווייל זיין טאכטער האט חתונה געהאט מיט פירשט כיכיבו, דעם קייזערס עלטסטער ברודער וועלכער איז א רייה פון יאהרען (אזוי לאנג ווי דער קייזער האט נישט געהאט קיין זוהן) געווען טראהנפאלגער, זר איז בעקאנט אלס אנגלאפיל און פאציפיסט.

אינטערעסאנט איז די נאמינאציע פון גענעראל גראף טעראוכי אלס קריגס מיניסטער. די אממייסטען קעמפערישע יאפאנישע גענעראלען, ווי גענעראל ילראקי, גענעראל דאיהארא א. אז. וו. שטאמען פון פאלק, זענען זוהן פון פויערען אדער פערארימטע פאמיליעס. דאס זענען ארימע און בעשיידענע מענשען. גענעראל טעראוכי אבער איז א זוהן פון א מארשאל מיט א פירשטליכען טיטול, שטאמט פון א בעקאנטער יחוס'דיגער משפחה, וועגען זיין אידעאישער פערבינדונג מיט די אויבען אויסגערעכנטע גענעראלען איז גארנישט בעקאנט.

מען ווייסט נאר, אז בעת'ן לעצטען קריזיס האט ער ארויסגערוקט לגבי דעם פרעמיער היראטא א רייהע פאסטולאטען אין נאמען פון דער ארמעע און זיי זענען בעריקזיכטיגט געווארען.

כאראקטעריסטיש איז די נאמינאציע פון באבא, א פרעזעס פון איינעם פון די גרעסטע יאפאנישע בענק. אלס פינאנץ־מיניסטער, דאס בעווייזט, אז די איינפלוסען פון די פינאנסיסטען אויף דער רעגירונג דארף נישט אפגעוואָרפען ווערען.

דאס אלץ צוזאמען גיט צו דעם נייעם קאבינעט דעם כאראקטער פון א הויף־רעגירונג, וואס שטיצט זיך אויף דער אריסטאקראטיע, היינע ביוראקראטיע און פינאנסיערע, הגם א מעהר רעכטער ווי אקאדאס רעגירונג. מען דארף אננעהמען, אז דורך די ראדיקאל נאציאנאליסטישע קרייזען און עקסטע מיליטאריסטען ווערט ער אויסגענומען זעהר נישט גינסטיג.

אומרוהיגע לאַגע אין בראַזיליען
רופט אַרויס אַנטיסעמיטישע כוואַליע
פאַשיסטען מכל־המינים אַגיטירען מען זאָל באָיקאָטירען יודען. — יודען קוקען מיט האָפנונג אויף דער עפנטליכער מיינונג אין אויסלאַנד

(א בריף פון בראַזיליען)

פון י. זעליקאָוויטש

א פערוואָלקענטער פּאָליטישער הימעל, וואָס דראָהט מיט דעם אָנקום פון אַן־אַנטיסעמיטישען שטורעם און די ערשטע זיגנען פון אַזאַ שטורעם האָבען אָנגעטריבען אַ שטימונג פון אומרוהע אויף דער פרידליכער יודישער בעפעלקערונג אין בראַזיל, אספּעציעל אין די פּראָווינץ־שטעט.

די פאַשיסטען – אינטעגראַליסטען און אַנטיסעמיטען מכל המינים בענוצען זיך מיט דער אומזיכערער פּאָליטישער לאַגע אין לאַנד און בּוּשעווען שאַרף אָפען געגען יודען. זיי אַגיטירען, אַז מען זאָל באָיקאָטירען יודען אויף אַלע געביטען און בעזונדערס די קליענטעלטשיקעס, דאָס הייסט די יודישע פעדלער, וואָס פערקויפען אויף אויסצאָהלען.

די אינטעגראַליסטען פיהלען זיך איצט גאָר האָפערדיג. ערשטענס בעשולדיגען זיי די יודען אין קאָמוניזם און באַטען־אָן זייער פּאַטריאָטישע פליכט צו „העלפען דער רעגירונג אויסראָטען די לינקע אידעיען“. צווייטענס טומלען זיי זיך אין צוזאַמענהאַנג מיט די צוגרייטונגען צו די וואַהלען פון מלוכה־פּרעזידענט, האָפענדיג צו מאַכען קאָמבינאַציעס פאַר געוויסע קאַנצעסיעס. ווי האַלטען אין איין פּראָקלאַמירען, אַז זייערע אָנהענגער ציילען זיך אין די הונדערטער טויזענדער און רעכענען אויס אויף דעם, אַז קיין פּאָליטישע גרופּע וועט איצט, פאַר די וואַהלען, נישט וועלען מיט זיי זיך איינרייסען.

סימנים, וואָס זענען נישט גינסטיג פאַר יודען קאָן מען אין געוויסע פאַלען שוין מערקען אין דער קאַלטקייט פון די פּאָליטישע גרופּען צו די יודישע וועהלער. מיר שטעהען שוין הארט פאַר מוניציפּאַלע וואַהלען, און מען הערט נישט קיין שום אָנדייטונג צום יודישען וועהלער. ביז איצט פלעגט שוין זיין אַזאַ מין טראַדיציע, אַז רעדענדיג צו די פערשידענע נאַציאָנאַלע גרופּירונגען, האָט מען זיך אויך געווענדעט צום יודישען קיבוץ. אַ טייל גרופּירונגען פלעגען אַפילו אַרויסלאָזען וואַהל־ליטעראַטור אויף יודיש. איצט מערקט זיך פערקעהרט אַז יעדער פּאָליטיקער וויל זיין פרומער פון צווייטען, און עס איז זעהר מעגליך, אַז טראָץ דעם פערלאַנג נאָך יודישע שטימען, וועלען זיי זיך נישט איינשטעלען מיט קיין גוט וואָרט וועגען יודען.

די גאַנצע אַנטיסעמיטישע בעוועגונג אין לאַנד ווערט איצט געפיהרט אונטער דער לאָזונג, אַז יודען „קליענטעלטשיקעס“ בערויבען דעם בראַזיליאַנער. מען אַגיטירט צווישען די בראַזיליאַנער פרויען, אַז זיי זאָלען נישט צאָהלען די וועכענטליכע אָדער חודש'ליכע ראַטעס אויף די אַרטיקלען, וואָס זענען געקויפט געוואָרען ביי יודישע פעדלערס אויף אויסצאָהלען. מיט דער דאָזיגער אימפּאָרטירטער באָיקאָט־אַגיטאַציע פון אויסלאַנד ווערט די לופט פערפּעסטעט מיט שנאה.

כדי צו קאָנען זיך שאַפען אַ בעגריף וועגען דעם, וואָס עס בעדייט דער יודישער קליענטעל־מסחר פאַר דער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פון לאַנד איז גענוג צו זאָגען, אַז גאַנצע 80 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג קויפט אויף אויסצאָהלען. כמעט די גאַנצע נאַציאָנאַלע אינדוסטריע האָט זיך ענטוויקלט אין די לעצטע 15—20 יאָהר, זינט די ניי־אָנגעקומענע יודען האָבען געשאַפען דעם פערבּרויכער פאַר די אַלע אויסאַרבייטונגען, וואָס האָבען אויף קיין אַנדער אופן נישט געקאָנט דערגרייכען דעם קאָנסומענט, אַ חוץ דורך דער פערמיטלונג פון די קליענטעלער־פעדלער.

אַזעלכע אינדוסטריעס ווי מעבעל, פערטיגע קליידער, שטיקעריי, גומי־מאַנטלען א.אַז.וו. זענען שטענדיג געווען אומדערגרייכבאַר נישט נאָר פאַר'ן אַרבייטער, נאָר אַפילו אויך פאַר'ן בעמיטעלטען פאַכמאַן, מלוכה־אָנגעשטעלטען און קליינעם סוחר. די יודען האָבען די דאָזיגע אינדוסטריעס אויסגעברייטערט און געמאַכט צוגענגליך דורך געבען אויף אויסצאָהלען, אַזוי, אַז די צאָהל פערבּרויכער איז אָהן אַ שיעור פערגרעסערט געוואָרען.

אין די קרייזען פון דער אינדוסטריע און פינאַנץ־וועלט ווערט אָפּגעשאַצט די ראָלע פון די יודען אין דער ענטוויקלונג פון דער נאַציאָנאַלער אינדוסטריע. אָנגעזעהענע בראַזיליאַנער פּערזענליכקייטען האָבען ביי פערשידענע געלעגענהייטען אונטערגעשטראָכען דעם יודישען צושטייער אין דער ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע. זיי האָבען אָנגעוויזען, אַז די יודישע איינוואַנדערונג אין בראַזיל איז אַ גרויסע טובה פאַר'ן לאַנד, ווייל ביז דעם קומען פון די יודען, האָט געפעהלט דער שטאַטישער פערמיטלער־עלעמענט.

דאָס זענען אַלץ מיינונגען פון ניכטערע, אויפריכטיגע בראַזיליאַנער, וואָס קענען גוט דאָס לאַנד און ווייסען די בעדערפעניש פון לאַנד. וואו הערט זיך אָבער צו צו זיי? אויב זיי גייען נישט מיט'ן פאַשיזם־אַנטיסעמיטיזם, הערען זיי בעשפּיגען און בעליידיגט אַלס פערקויפטע צו די יודישע באַנקירען. דער רעזולטאַט איז, אַז קיינער וואָגט נישט צו לאָזען הערען זיין וואָרט פון פּראָטעסט געגען דער וואַקסענדיגער אַנטיסעמיטישער וואַקכאַנאַליע אין בראַזיל.

אויף ווי ווייט די דאָזיגע מורא איז דערגאַנגען, איז צו זעהן פון די ציימונגען, וואָס האָבען שטענדיג געלויבט דעם יודישען אָנטייל אין דער ענטוויקלונג פון לאַנד און האָבען נישט געקאַרגט קיין שטראָף־רייד געגען נאַצי־דייטשלאַנד פאַר איהר בעציהונג צו יודען. איצט האָט כמעט קיין איין ציימונג נישט קיין גוט וואָרט פאַר יודען, איינציגע ציימונגען שטייגען אַפילו איבער דאָס פאַשיסטישע בלעטעל „אָפּענסיוואַ“ אין געוויסע אָנפאַלען אויף יודען.

די אַנטיסעמיטישע העצע איז ביז איצט נישט געשטערט געוואָרען דורך קיינעם פון די פירענדע מלוכה־לייט. אין געוויסע היגזיכטען ווערען די אינטעגראַליסטען גאָר געשטיצט פון דער רעגירונג. עס איז אַפילו דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז דער מלוכה־פּרעזידענט גופא האָט ערקלערט, אַז די אינטעגראַליסטען האָבען ביז היינט נישט געטון קיין זאַך, וואָס שטעלט אין געפאַהר די איצטיגע אָרדענונג און די רעגירונג האָט צו זיי נישט קיין שום טענות.

וועגען די סימפּאַטיעס פון יוסטיץ־ און אינערן־מיניסטער, וועלכער האָט זיך אַרויסגעדרייט פון דעם פּאַרלאַמענט־בעשלוס צו פערמאַכען די אינטעגראַליסטען—אָרגאַניזאַציעס, קאָנען נישט זיין קיין צווייטע מיינונגען. אָהן דער הסכמה פון דער רעגירונג איז אויך נישט מעגליך געווען צו אַגיטירען אויף דער ראַדיאָ־שעה פון דער רעגירונג און אין די ציימונגען, אַז „די יודען זענען געקומען קיין בראַזיל מיט'ן איינציגען ציועק צו פערשפּרייטען לינקע אידעיען אונטער'ן מאַנטעל פון קליענטעלע־האַנדעל“.

און אויב אין די גרויסע שטעט, וואו יודען זעהען זיך ווינציגער אָן און עס איז דאָרט אוממעגליך זיך צו בענוצען מיט אַזעלכע אַבסורדע בעשולדיגונגען געגען יודען, איז די לאַגע פיל־וועניגער זיכער, איז די לאַגע אין די פּראָווינץ־שטעט כמעט אַן'אומדערטרעגליכע. עס זענען שוין לעצטענס געשעהן פאַלען, אַז א יודישער הענדלער איז געקומען אין אַ שטעטעל און אין דאָרט בעפאַלען געוואָרען פון אַנטיסעמיטען. ווען ער האָט זיך בעקלאָגט אין דער נאָהענטער פּאָליציי־סטאַנציע, האָט מען איהם דאָרט נישט געוואָלט אויסהערען. אין אַן־אַנדער שטעטעל האָט מען געשלעפּט אַ יוד צו דער פּאָליציי, אַז ער זאָל בעווייזען דאָקומענטען, אַז ער איז נישט קיין רויטער.

אין אַזאַ לאַגע געפינען זיך הונדערטער יודישע משפחות, וואָס וואוינען אין די פּראָווינץ־שטעט. זיי רעכענען זיך איצט פאַר פערמעגליכע און האָבען פרנסה. עס איז אָבער אַ געפאַהר, אַז צוליב דער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע זאָלען זיי פערלירען זייער מקור פון חיונה. און אויב זיי זאָלען מוזען אַרויספאָהרען פון די שטעטלעך, וועלען פיל פון זיי מוזען אַרויספאָהרען אַלס פשוט'ע אָרימע־לייט, ווייל קיין חובות וועט מען זיי דאָך נישט צאָהלען און קיין מזומן־געלט אָדער סחורות האָט כמעט קיינער נישט ליגען אויפ'ן לאַגער.

געוויסע דייטשע פליכטלינגען פערגלייכען די לאַגע צו דער לאַגע אין דייטשלאַנד ערב היטלער'ס קומען צו דער מאַכט. די דאָזיגע פליכטלינגען זענען מיט דער מיינונג, אַז מען מוז אַלאַרמירען די יודישע עפענטליכע מיינונג אין אויסלאַנד־ אייבערהויפט אין אַמעריקאַ.

יודישע איינוואוינער אין די פּראָווינץ־שטעט און יודישע הענדלער, וואָס פאָהרען אַרום איבער דער פּראָווינץ, זענען פערצווייפעלט. די האָפנונג אויף פּאָליטישע גרופּען איז אַ שוואַכע. די ליבעראַלע געזעלשאַפט איז צושמעטערט און פערטריבען אין די פּאָליטישע טורמעס, אָדער צו אונטער־ערד'־שער טעטיגקייט. די אָרגאַניזאַציע פון יודישען ישוב, די „קאָנפעדעראַציע“ עקזיסטירט כמעט בלויז אויפ'ן פּאַפּיר.

בלייבט בלויז איין עצה: די בראַזיליאַנער רעגירונג זאָל דערשפּירען, וואָס מען דענקט וועגען דעם אין אויסלאַנד, ווייל די היגע רעגירונג רעכענט זיך גראָד יאָ מיט דער מיינונג אין אויס־לאַנד וועגען בראַזיל.

זאָל מען דאָ דערפיהלען, אַז די יודען אין בראַזיל זענען נישט פעראייזאַמט און אַז עס קוקט די יודישע וועלט אויף דעם אַנטיסעמיטיזם אין לאַנד וואו מען האָט ביז איצט דערפון נישט געוואוסט. דער מאָרגען פון יודישען ישוב אין בראַזיל איז ווייט נישט קיין גלענצענדיגער. די יודישע עפענטליכע מיינונג, איבערהויפט אין נאָרד־אַמעריקאַ דאַרף זאָגען איהר וואָרט. (יט"א)

אַביסעלע קיבּיץ
(הומאָר פון טאָג)

שדכן: וואָס פאַר א חתן ווילסטו?

מיידעל: א קלוגען, א שעהנעם, א יחסן און דערביי בלייב איך שטעהן.

שדכן: און דערביי בלייבסטו זיצען....

* * *

ריכטער: וואָס הייסט, מאַדאַם, איהר זענט אין די דרייסיגער, איהר צעהלט גאָרנישט אייערע יאָהרען צו וויסען געגנזי וויפיל איהר זענט אַלט?

פרוי: צו־וואָס צעהלען די יאָהרען, אויסצער וועט זיי ביי מיר דען גנב'ענען?

* * *

א שנאָרער פלעגט קומען אַלע יאָהר צו א רייכען אַלטען בחור בעטען א נדבה און ער פלעגט קריגען 50 זל. איינמאָל קומט ער און גיט איהם נאָר 10 זל. פרעגט איהם דער שנאָרער:

„וואָס איז די מעשה?“

„איך האָב געהייראַט“, ענטפערט דער געוועזענער בחור.

„נו, וואו שטעהט עס געשריבען, אַז איהר דאַרפט התונה האָבען אויף מיין רעכענונג?“ האָט זיך אָפּגערופען דער שנאָרער.

אַן'אַלטמשקע יודענע איז געקומען זיך היילען אין בערלין. הערט זי, ווי מען שרייט אויף די גאַסען „הייל הייל!“ זאָגט זי: „די גרעסטע און בעסטע דאָקטוירים האָט מען פערטריבען, און איצטער שרייען זיי „הייל!“ ווער זאָל היילען? זאָלען זיי קרענקען“

* * *

— קלאַרא, וואָס עפּעס שלאָפסטו מיט די ברילען?

— איך ווייס אַליין נישט: מיינע חלומות זענען לעצטענס אומדייטליך.

דאָס לעבען אין וואַרשא
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

יודישע סוחרים ווערען נישט צוגע־לאָזען צו א יאַהרמאַרק אין א שטע־טעל אין פּאָמערן.

דער צענטראַלער קליינהענדלער פעראיין, האָט בעקומען א מיטטיילונג פון שטעטעל זשוראָמין, אַז מאָנטאָג דעם 9טען ד.ח. זענען אויפ'ן יאַהרמאַרק ווי תמיד געקומען יודישע און קריסטליכע טאָרגאָשטיי־שרס פון זשוראָמין ריפּין און ביעזשאָוו.

די יודישע סוחרים זענען אָבער צום מאַרק נישט צוגעלאָזט געוואָרען. די מאַגיסטראַט בעאַמטע האָבען ערקלערט אַז די ערטער פון די יודישע סוחרים זענען שוין פערנומען. די אָנגעקומענע קריסטליכע סוחרים זענען יאָ צוגעלאָזען געוואָרען די יודישע סוחרים האָבען דערום געמוזט צוריקפאָהרען מיט דער סחורה.

דער צענטר. קליינהענדלער פעראיין זאַמעלט די נויטיגע מאַטעריאַלען וועלכע וועלען איבערגעגעבען ווערען דער יודישער סיים־קאָלאָ. וועלכע וועט אינ־טערווענירען ביי דער מאַכט צוזוציהען די מאַגיסטר־ראַט־בעאַמטע צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

מיאוסע האַנדלונג פון איינע יודישע פאַבריקאַנטען און סוחרים אין וואַרשא

דער צענטראַל ראַט פון די פּראָפעסיאָנעלע פער־איינען אין וואַרשא מיילט מיט אַז אויף דער לעצטער פּלענאַר זיצונג פון ראַט איז פעסטגעשטעלט געוואָ־רען אַז א סך יודישע סוחרים און פאַבּריקאַנטען נו־צען אויס די איצטיגע אַנטיסעמיטישע כוואַליע אויף צו שטריכען זייערע יודישע אָנגעשטעלטע און אַר־בייטער כדי זיי צו דערזעטצען פון די אַרבייטער־פּאָזיציעס.

דער צענטראַל־ראַט האָט אויסגעאַרבייט דעם בע־ריכט אָנגענומען א זעהר שאַרפע רעזאָלוציע געגען דער דאָזיגער האַנדלונג.

אויף דער דאָזיגער זיצונג זענען אויך אָנגערו־פען געוואָרען די נעמען פון עטליכע יודישע פאַבּרי־קאַנטען, וועלכע האָבען שוין בעזייטיגט זייערע יו־דישע אַרבייטער אָדער האָבען עס פּרעה צו טון.

פאַר בעטייליגען זיך אין די סטודענ־טישע אוואַנטורעס.

פאַר מאַכען אוואַנטורעס בעת דער סטודענטען דעמאָנסטראַציע האָט די שטאָטישע סטאַראָסטווע בע־שטראָפט די סטודענטען: קאַראָל סמאָגאָזשעווסקי, וויט. רומקאָווסקי, דער ציימונגס פערקויפער וואַצלאַוו פּאָבולעץ און דער שילער וואָיטשעך זאַכאַרטשאַק צו 50 זל. שטראָף אָדער 3 טעג אַרעסט. מאַריאַ זענגאָן און יוזעף פּאָלאָק (ג. מיטגליד פון אָ.נ.ר. צו 10 זל. שטראָף.

צוליבן באָיקאָט אויף יודישע סוחרים איז די שמייער מאַכט געצוואונגען אָפּצושטעלען די עקזעקוציעס אין ראַווא - מאַזאָוויעצקי

צוליב דעם פערשטאַרקטען באָיקאָט אויף יודי־שע געשעפטען האָט צווישען אַנדערע שטעט שטאַרק געליטען דאָס שטעטעל ראַוואַ־מאַזאָוויעצק (וואַרשאַ־ווער קרייז) די סוחרים זענען געצוואונגען געוואָרען אָפּצושטעלען די שטייער עקזעקוציעס ביי די סוח־רים וועלכע האָבען געליטען צוליבן באָיקאָט.

גאָמושעלניק סאָכאַצקי האָט צוגעזאָגט נאָכצוקו־מען די ביטע פון דער דעלעגאַציע און אָפּצושיקען קיין ראַוואַ־מאַזאָוויעצק א קאָנטראָלער וועלכער וועט פעסטשטעלען אויפ'ן אָרט די פאַקטישע לאַגע פון די סוחרים, וואָס האָבען געליטען צוליבן באָיקאָט.

אין שייכות דערמיט האָט זיך א דעלעגאַציע פון מגבּרים פעראיין מיטוואָך צום נאַטשעלניק פון שטאַט־שטייער קאַנטאָר ה' סאָסנאָווסקי אַז ער זאָל זעהן

דער איינציגער שפּיטאָל פון דער „אָבעזפּיעטשאַלניע“ אין וואַרשא ווערט געשלאָסען.

אויף דער פעראָרדנונג פון דער אויפזיכטס מאַכט ווערט פון 1טען אַפּריל ה.י. אָן געשלאָסען האָט איינ־ציגע שפּיטאָל פון דער „אָבעזפּיעטשאַלניע“ אין וואַרשע, אויף סאָלעץ.

דאָס שליסען דעם שפּיטאָל ביים איצטיגען מאַנ־געל אין ערטער אין די שטאָטישע שפּיטאָלען, וועט בעשווערען די מיטגלידער פון דער „אָבעזפּיעטשאַל־ניע“ אַריינצובעקומען זיך אין א שפּיטאָל.

דער דאָזיגער שפּיטאָל עקזיסטירט 15 יאָהר.

פינף שטובּיגע וואוינונגען פון אַרוואַ־קאַטען זאָלען אַרונטערפאַלען דעם אוסטאַוו פון ביליגען דירה געלד

דער אַדוואָקאַטען ראַט בעמיהט זיך צו ענדערען דעם אוסטאַוו וועגען ביליגערען דירה געלד אַז דער אוסטאַוו זאָל אויך חל זיין אויף 5 שטובּיגע וואוינונ־גען פון פרייע בערופען. מחמת א טייל שטובען ווע־רען בענוצט צו אַמטליכע צוועקען.

הנחה בילעטען פאַר שילער פון די מיטעל שולען

אין דער צייט פון די קומענדיגע שול־ פעריען וועלען אַפּסאָלווענטען פון די מיטעל־ שולען בעקומען הנחה בילעטען אויף די באַהנען. די הנחה וועט בע־טרעפען 50 פּראָצענט פון די בילעטען. וועט אויך חל זיין פון דער פעריע אָן ביז צום נייעם שול יאָהר.

אויף אַ מיטאָג ביים דייטשען אַמבאַ־סאַדאָר אין וואַרשא

דער דייטשער אַמבּאַסאַדאָר פאָן מאָלטקע האָט געגעבען א מיטאָג פאַרן פּרעמיער־ מיניסטער קאָש־משאַלקאָווסקי און זיין פרוי. אַנוועזענד זענען אויך געווען די אַמבּאַסאַדאָרען פון יאַפּאַן, האָלאַנד, עסט־לאַנד. דירעקטאָר פון דיפּלאָמאַטישען פּראָטאָקאָל ראָמער און אַנדערע.

פערלענגערט די האַנדעלס - שעה'ן פאַר פּסח

אין שייכות מיט דער דערנעהענטערונג פון פּסח, האָט די סטאַראָסטווע פערלענגערט די האַנדעלס - שעה'ן אין די פאַר פּסח־טעג. זונטאָג דעם 5. אַפּריל וועלען די געוועלבער מעגען אָפען זיין פון 1 ביז 6 אָוונט, פון 6־טען אַפּריל ביז פרייטאָג דעם 8. אַפּריל ביז 9 אָוונט. שבת פאַר דעם קריסטליכען פּסח, וועלען די געוועלבער מעגען אָפען זיין ביז 6 אין אָוונט.

רעגולירען דעם פלייש - מסחר אויף די מערק

אין לעצטען נומער חוש. אוסטאַוו, זענען פער־עפענטליכט געוואָרען צוויי פעראָרדנונגען פון האַנ־דעלס - מיניסטעריום וועגען דעם פלייש - מסחר. לויט איין פעראָרדנונג וועט אויף די מערק גע־שאַפען אַנ'אויפזיכטס - קאָמיסיע, וועלכע וועט האָ־בען די אויפגאַבע פעסטצושטעלען דעם געברויך פון פלייש און פעסטצושטעלען די פּרייזען. די קאָמיסיע וועט צונויפגעשטעלט ווערען פון די וואָיעוואָדישע אַמטען. ביים האַנדעלס - מיניסטעריום וועט געשאַ־פען ווערען א הויפּט - אינספּעקציע פאַר די מערק.

א צווייטע קאָמיסיע ווערט געשאַפען צו בעשטי־מען די פּרייזען פון פלייש אויף די מערק. צו דעם צוועק ווערען בעשטימט זאַכקענער.

שטרייק פון די וואַרשאָווער קהלה - בעאַמטע

ברעכט אויס קומענדיגען פרייטאָג.— די קהלה איז שולדיג די בעאַמטע 300.000 זל. פערלעגענע פּענסיעס

פרעזעס מאַזור האָט אויפגענומען א דעלעגאַציע פון די קהלה־בעאַמטע, וועלכע האָט געפאָדערט צו רעגולירען די פערלעגענע פּענסיעס, וואָס די קהלה איז שולדיג פאַר $2\frac{1}{2}$ חדשים. די פּענסיעס מאַכען אויס א סומע פון 300 טויזענד זלאָטעס.

פרעזעס מאַזור האָט ערקלערט, אַז די לאַגע פון דער וואַרשאָווער קהלה איז זעהר א שלעכטע, מחמת דעם, וואָס די קאַסע פון דער פערוואַלטונג האָט זיך שוין גענדיגט, לעגט ער פאָר, אַז די בעאַמטע זאָלען אָננעהמען אַסיגנאַציעס, וואָס זאָלען זיין צאָהלבאַר אין א יאָהר אַרום.

די דעלעגאַציע האָט דעם פאָרשלאַג אָפּגעוואָר־פען. מאָרגען, דינסטאָג, וועט פאָרקומען אַנ'אַלגע־מיינע פערזאַמלונג פון די קהלה־ בעאַמטע, אויף וועלכער ס'זאָל אָנגענומען ווערען א פאָרשלאַג וועגען פּראָקלאַמירען א שטרייק פון די קהלה־בעאַמטע אויפן קומענדיגען פרייטאָג.

לויה פון אַ קריסטליך קינד אַדורכגעפיהרט פון „חסד של אמת“

נעכטען האָט זיך די סטאַראָסטווע געווענדעט צום „חסד של אמת“, זי זאָל זיך פערנעהמען מיט דעם „פּאָגזשעב“ פון דעם קריסטליכען קינד יאַדוויגאַ קליעבנער, וועלכע איז געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

די פאַמיליע פון דעם קינד, נישט האָבענדיג די מעגליכקייט אַדורכצופיהרען די לויה' האָט זיך גע־ווענדעט צו פערשידענע קריסטליכע אינסטיטוציעס, אָבער אָהן ערפאָלג. דער סוף איז געווען, אַז די לויה איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען פון „חסד של אמת“.

„קאָנטראָלערען“ פאַר בריף־טרעגער

די טעג איז ענטדעקט געוואָרען אַנ'אַפּערע פון קאָנטראָלערען, וואָס האָבען געהאַט די אויפזיכט איבער די בריף־טרעגער. פאַר געוויסע סומען געלד, האָבען זיי די בריף־טרעגער נעגעטפען בעסערע ראַיאָ־נען. די דאָזיגע קאָנטראָלערען זענען אַרעסטירט געוואָרען.

פון פעראייניגטען יודישען האַנד־ווערקער - קאָמיטעט

די טעג איז פאָרגעקומען די פּלענאַר - זיצונג פון וואַרשאָווער פעראייניגטען יודישען האַנדווער־קער - קאָמיטעט. די זיצונג איז געעפענט געוואָרען פון ה' אַקסעלראָד. דעם בעריכט פון דער טעטיגקייט האָט אָפּגעגעבען דער ליטער האָפמאַן. פון בעריכט איז צו זעהען, אַז דער קאָמיטעט האָט געפיהרט א ברייטע אַקציע. ביי די הנחה־ שקאָמעגנס פאַר גע־וועלען.

אין דער דיסקוסיע האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה: לעאָ פינקעלשטיין, אַקסעלראָד, ראָזענבוים, קאָ־צענבוגען, האָפמאַן א. אַנד.

פֿראַגע וועגן לעגיסלאַטיוו־ראַט אין א״י

פֿולער טעקסט פֿון בריף־אויסטויש צווישען קאָלאָניען־מיניסטער טהאָמאַס און לאָרד מעלטשעט

לאָנדאָן. (יט״א) צווישען קאָלאָניען־מיניסטער טהאָמאַס און לאָרד מעלטשעט איז פֿאָרגעקומען אַ בריף־אויסטויש, וועלכען יט״א האָט שוין בקיצור איבערגעגעבען טעלעגראַפֿיש. מיר ברענגען דאָ די פֿולע טעקסטען פֿון ביידע בריף.

בריף פֿון מיניסטער טהאָמאַס צו לאָרד מעלטשעט.

קאָלאָניאַל־אַמט, דעם 20 פֿעברואַר 1936.

טייערער מעלטשעט! איך האָב אויפֿמערקזאַם בעטראַכט די בעמערקונגען, וואָס זענען נוגע דעם לעגיסלאַטיוו־ראַט־פּראָיעקט אין א״י, וועלכען איהר און נעווילל־לאַסקי האָט מיר פֿאָרגעשטעלט בעת איך האָב דעם 31 יאַנואַר אויפֿגענומען די וויכטיגע יודישע דעפּוטאַציע, ווי אויך די אַרגומענטען פֿון מעמאָריאַל, וואָס איז מיר נאָך פֿריהער איבערגעגעבען געוואָרען אין בריף פֿון דער יודישער אַגענץ פֿון 20 יאַנואַר.

איך גיב זיך אָפּ פֿולשטענדיג אַ חשבון פֿון די געפֿיהלען, וואָס די פֿאָרשלאַגען פֿון זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג האָבען אַרויסגערופֿען צווישען די יודען און איך שאַץ אָפּ די בעאונרוהיגונג, וועלכע איהר האָט אויסגעדריקט וועגען דעם, אַז די פּראָיעקטירטע שריט זאָלען ברענגען שאָדען דער יודישער נאַציאָנאַל־היים. איך מיין אָבער, אַז די יודישע עפֿענטליכקייט איז אומנויטיג בעאונרוהיגט געוואָרען און, אַז ביי אַ גרינדליכען סטודיום פֿון די פֿאָרשלאַגען, וואָס זענען קלאָר צוזאַמענגעפּאַסט געוואָרען אין קאָמוניקאַט פֿון הויך־קאָמיסאַר פֿון א״י, זעהט מען איין, אַז פֿיל פֿון דער ענטשטאַנענער קריטיק, איז נישט־געגרינדעט. די פֿאָרשלאַגען, וואָס זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען אין אַלגעמיינעם אינטערעס פֿון א״י אַלס גאַנצעס, איז דאָס פּראָבלעם בעהאַנדעלט געוואָרען דורכ׳ן הויך־קאָמיסאַר און דורך זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג.

דער מאַנדאַט בלייבט געזיכערט.

אין דער ערקלערונג, וואָס איהר האָט אָפּגעגעבען אין נאָמען פֿון דער דעפּוטאַציע, האָט איהר אויסגעדריקט דעם שטאַנדפּונקט, דאָס — זייענדיג ווייט פֿון פֿיהרען צו אַ בעסערער פֿאַרשטענדיגונג צווישען יודען און אַראַבער — וועט די שאַפֿונג פֿון א. ל. ר. אין איצטיגען מאָמענט גורם זיין מחלוקת און רייבונגען און וועט אויסגענוצט ווערען דורך די אַראַבער צו שטערען דאָס לעגיטימע ווערק פֿון די יודען. איהר וועט מוזען אָנערקענען, אַז דער דאָזיגער אַרגומענט וואָלט געקענט געבראַכט ווערען צו יעדער צייט. פֿון דער אַנדערער זייט וואָלט איך אָבער וועלען אָנווייזען, אַז זייט זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג האָט נאָך 1930 געגעבען קלאָרע פֿאַרשפּרעכונגען וועגען דער כוונה צו שאַפֿען אַ ל. ר. און אַז אין 1932 האָט סער אַרטור וואוקאָפּ, מיט דער צושטימונג פֿון זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג, בעשטעטיגט די דאָזיגע כוונה אין זיין איינלייטענדער ערקלערונג פֿאַר דעם מאַנדאַט־קאָמיסיע אין זשענעווע. אויב עס וואָלט אפֿילו געווען אַ גרונד צו בעטראַכטען די איינפֿיהרונג פֿון ל. ר. אַלס אַ שטערענדען פֿאַקטאָר, וואָלט אָבער דער פֿאַקט, וואָס די רעגירונג פֿיהרט נישט אויס איהרע צוזאָגען ביי דער מעגליך פֿריהעסטער געלעגענהייט געווען אַ פֿאַקטאָר, וואָס וואָלט נאָכמעהר געשטערט איינצושטעלען אַ גוטע אָרדנונג, און וואָלט געשאַפֿען אַ געפֿיהל פֿון אַלגעמיינעם אומצוטרוי. חוץ־לזה, דער פֿאַקט, וואָס געוויסע פֿאַרשטעהער פֿון דער א״י־בעפֿעלקערונג זענען נישט מסכים מיט דער רעגירונג אין איין פֿראַגע, הגם זי איז אַ פֿונדאַמענטאַלע, מוז מען זיי אָבער נישט אָפּהאַלטען פֿון צוזאַמענאַרבייטען מיט איהר אין פֿיל אַנדערע וויכטיגע אַנגעלעגענהייטען, און איך בין זיכער, אַז איהר וועט איינזעהן די מעלה דערפֿון, וואָס מיינונגען וועלען אויסגעדריקט ווערען דורך אַ רעפּרעזענטאַטיווער קאָנסטיטוציאָנעל־געשאַפֿענער קערפּערשאַפֿט, איידער זיי זאָלען קומען צום אויסדרוק דורך אַ פּאַרטייאישער פּרעסע און עפֿענטליכע דעמאָנסטראַציעס, וועלכע זענען בלויז עלול צו פֿיהרען צו שטערונגען פֿון עפֿענטליכען שלום.

ווי איך האָב אייך פֿאַרזיכערט דעם 31־טען יאַנואַר, בלייבט דער מאַנדאַט אַבסאָלוט געזיכערט. אין דעם ל. ר.־פּלאַן איז נישטאָ גאָרנישט אַזוינס, וואָס זאָל שטערען, אָדער אויף וועלכען עס איז אופֿן ברענגען שאָדען דער אויספֿיהרונג פֿון די מאַנדאַט־פֿאַרפֿליכטונגען פֿון זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג.

בעציהונגען מיט דער יודישער אַגענץ

אין דער קריטיק פֿון די איצטיגע פֿאָרשלאַגען איז שטאַרק אונטערגעשטראָכען דער פֿאַקט, דאָס דער ל. ר.־פּראָיעקט זעהט פֿאָר בלויז אַ רעפּרעזענטאַנץ פֿון דער יודישער געמיינשאַפֿט אין א״י און נעמט נישט אין אַכט דאָס יודישע פֿאָלק אַלס גאַנצעס, און עס ווערט בעהויפּטעט, אַז דורך דעם ווערט די יודען צוגעטיילט דער סטאַטוס פֿון אַ מינדערהייט. איך דענק, אַז אין דעם פּרט, וועט זיין אויפֿ׳ן אָרט צו דערמאָהנען, אַז די פֿאָרשלאַגען פֿון ל. ר., וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דורך זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג אין 1922 האָבען נישט ענטהאַלטען קיין שום אָנרעגונג, אַז דאָס יודישע פֿאָלק פֿון מחוץ א״י זאָל זיין רעפּרעזענטירט, און אויף וויפֿיל איך בין אינפֿאָרמירט, האָט די עקזעקוטיווע פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע נישט אַרויסגערוקט קיין שום בעוואָרענישען בעת זי האָט זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג פֿאַרזיכערט, אַז די טעטיגקייט פֿון דער אָרגאַניזאַציע וועט געפֿיהרט ווערען אין הסכם מיט דער פּאָליטיק, וועגען וועלכער זי איז אינפֿאָרמירט געוואָרען.

מיר איז שווער צו פֿאַרשטעהן, ווי אַזוי עס קען בעהויפּטעט ווערען, אַז דאָס ערטיילען יודען אין ל. ר. אַ רעפּרעזענטאַנץ אויף דער באַזע פֿון וועלט־יודענטום, זאָל קענען זיין אין הסכם מיט׳ן וואָרט אָדער גייסט פֿון מאַנדאַט, און איך בין איבערצייגט, אַז דאָס מאַכען דערפֿון אַ שטרייט־פּונקט וועט נישט מיטהעלפֿען דער זאַך, וואָס מיר אַלע ווינשען איהר וואויל. אין אַ ל. ר., וואָס זאָל רעפּרעזענטירען א״י, מוזען גענומען ווערען אין אַכט די אינטערעסען פֿון אַלע בעפֿעלקערונגס־טיילען פֿון לאַנד אין אַזאַ מאָס, אין וועלכער זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג האַלט, אַז זיי שפּיגלען אָפּ די פֿאַרשידענע אינטערעסען.

פֿון דער אַנדערער זייט איז דער אינטערעס פֿון וועלט־יודענטום אין דער יודישער נאַציאָנאַלער היים שוין אויסגעדריקט אין דער רעפּרעזענטאַנץ פֿון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע און אין דער מאַנדאַט־בעשטימונג, אַז די א״י־אַדמיניסטראַציע דאַרף שטעהן אין ווירקזאַמען קאָנטאַקט מיט דער יודישער אַגענץ. עס איז נישט קיין כוונה, אַז די איצט עקזיסטירענדע בעציהונגען צווישען דער יודישער אַגענץ און דער א״י־אַדמיניסטראַציע ווי זיי זענען פֿאַרגעזעהן אין מאַנדאַט, זאָלען אויף וועלכען־עס־איז אופֿן אַראָפּגעדריקט ווערען אַלס פֿועל־יוצא פֿון דער שאַפֿונג פֿון אַ ל. ר.

פּראָבלעמען פֿון לאָקאַלער רעגירונג

עס איז ווייטער בעהויפּטעט געוואָרען, אַז איידער עס ווערט געמאַכט אַזאַ וויכטיגער שריט ווי די שאַפֿונג פֿון אַ ל. ר., איז נויטיג אַ לענגערער פּראָבע־פּעריאָד, כדי צו בעקומען גענוג ערפֿאַהרונג וועגען דעם, וואו עס זענען טעטיג די מוניציפּאַל־ראַטען. אין איצטיגען מאָמענט עקזיסטירען מוניציפּאַלע קערפּערשאַפֿטען אין 15 אַראַבישע שטעט, און זיי אַלע זענען טעטיג — איך ווער אינפֿאָרמירט — אין גוטער ווירקזאַמקייט, און נישט בלויז אַרבייטען אין זיי האַרמאָניש צוזאַמען יודען און אַראַבער, נאָר עס איז אויך קלאָר, פֿון דער טעטיגקייט פֿון פֿאַרשידענע ראַטען און קאָמיטעטען, (האַנדעל און אינדוסטריע, לאַנדווירטשאַפֿט, וועגען און אייזענבאַהנען), אַז עס איז מעגליך אַ יודיש־אַראַבישע צוזאַמענאַרבייט פֿאַר׳ן אַלגעמיינעם וואויל. אין דעם צוזאַמענהאַנג וויל איך בעמערקען, אַז ווען סער אַרטור וואוקאָפּ האָט אין 1932 אין זשענעווע אָנגעקינדיגט די כוונה צו שאַפֿען אַ ל. ר., האָט ער אָנגעוויזען, אַז דער דאָזיגער שריט וועט געמאַכט ווערען, ווען עס וועלען אָנהויבען פֿונקציאָנירען די לאָקאַלע זעלבסטפֿערוואַלטונגען אויפֿ׳ן יסוד פֿון די דעמאָלס פֿאַרבערייטעטע געזעצען. דאָס איז געווען אַ וויכטיגער געזעצגעבערישער אַקט, וועלכען דער הויך־קאָמיסאַר האָט געוואָלט פֿערענדיגען, איידער ער איז צוגעטרעטען בעהאַנדלען די ל. ר.־פֿראַגע, און עס וואָלט געווען אונריכטיג פֿאַרצושטעלען זיינע ווערטער אין דעם זין, דאָס ער האָט געהאַט בדעה אויסצובריטערן די פּראָבע־צייט, כדי זיך צו איבערצייגען פֿון דער אַרבייט פֿון די מוניציפּאַל־ראַטען, אויף וויפֿיל די בעפֿעלקערונג איז צוגעפּאַסט צו טראָגען די פֿליכטען פֿון אַ ל. ר. פֿאַר גאַנץ א״י.

אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע און לעגיסלאַטיוו ראַט.

איהר ווייזט לסוף אָן, דאָס אין אַנבליק פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע איז די איצטיגע צייט נישט צוגעפּאַסט פֿאַר אַזאַ וויכטיגען שריט ווי די שאַפֿונג פֿון אַ ל. ר. איך שאַץ פֿולשטענדיג אָפּ די בעטראַכטונגען, אויף וועלכע איהר זענט מרמז, וואָס מען זאָל אָבער נישט דענקען וועגען די מעגליכע שטערענדע פֿאַקטאָרען אין דער אַלגעמיינער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע, האַלט איך, אַז עס קען קיין ספֿק נישט זיין, וועגען דער ערנסטער אומצופֿרידענהייט און אומרוהיגקייט, וואָס וואָלט גענומען צום אויסדרוק אין א״י, ווען עס וועט ווערען, אַז זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג האָט נישט בדעה אויסצופֿיהרען איהרע יודערהאָלטע פֿאַרזיכערונגען וועגען דעם ל. ר. נישט־רעדענדיג אין פֿאָראויס וועגען ערנסטערע קאָנסעקווענצען בין איך איבערצייגט, אַז עס וואָלט זיך שאַפֿען אַן אַטמאָספֿער, וואָס וואָלט אונפֿאַרמיידליך געמאַכט ווערען העכסט־אונגינסטיג פֿאַר דער ענטוויקלונג פֿון דער יודישער נאַציאָנאַל־היים און וואָלט געשוואַכט א״י מיט קאָנסעקווענצען, וואָס וואָלטען געווען זעהר ווייטגעהענד און אונגליק־ברענגענד — אַ לאַגע, וואָס איך פֿערזענליך וואָלט בעדויערט.

איך האָף, אַז די איבערלעגונגען, וואָס איך האָב אויבען געפּרובט אויסטייטשען, וועלען גורם זיין אויפֿצוקלערען די מאָטיווען, אין וועלכע עס האַנדעלט די רעגירונג פֿון זיין מאַיעסטעט, און ווידעראַמאָל צו פֿאַרזיכערן די יודישע עפֿענטליכקייט וועגען איהר פּאָליטיק און כוונות.

איער איבערגעגעבענער — דזש. ה. טהאָמאַס

די תשובה פֿון לאָרד מעלטשעט

דעם 10־טען מערץ 1936.

טייערער מר. טהאָמאַס! אין נאָמען פֿון דער יודישער דעפּוטאַציע, וועלכע איהר זענט געווען פֿריינדליך אויפֿצונעמען דעם 31־טען יאַנואַר 1936 וויל איך אייך אויסדריקען אונזער אויפֿריכטיגען דאַנק פֿאַר אייער בעטראַכטען אונזערע פֿאָרשטעלונגען און פֿאַר דעם פֿולען ענטפֿער, וואָס איהר האָט אונז צוגעשיקט. אין צוזאַמענהאַנג מיט אייער ענטפֿער וויל איך קודם־כל זאָגען, אַז עס פֿרעהט אונז צו פֿאַרצייכענען אייער בענייטע פֿאַרזיכערונג, דאָס אין דעם איצט־פּראָיעקטירטען ל. ר.־פּלאַן איז נישטאָ גאָרנישט אַזוינס, וואָס זאָל אין וועלכער עס־איז מאָס געפֿינען אָדער שטערען די אויספֿיהרונג פֿון די מאַנדאַט־פֿאַרפֿליכטונגען פֿון זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג.

אויב איך נעהם זיך די דרייסטקייט צו קאָמענטירען אין קורצען איינעם אָדער צוויי פּונקטען פֿון אייער בריף איז עס דערפֿאַר, וואָס נישט־קוקענדיג אויף דער פֿאַרזיכערונג און טראָץ אַ חייטערער בעטראַכטונג פֿון דער גאַנצער אַנגעלעגענהייט, טוט מיר לייד צו זאָגען, אַז אונזער בעאונרוהיגונג אין דער דאָזיגער פֿראַגע בלייבט אין אַ ברייטער מאָס נישט בעזייטיגט. אין צוזאַמענהאַנג מיט אייער אָנרעגונג, דאָס די יודישע עפֿענטליכע מיינונג איז אונגויטיג בעאונרוהיגט אין דער אַנגעלעגענהייט, דאַרף איך צוגעבען, דאָס די לעצטע דעבאַטען איבער דער ל. ר.־פֿראַגע אין לאָרדען־הויז בעוויזען, אַז די דאָזיגע בעאונרוהיגונג ווערט געטיילט דורך פֿיל מיטגלידער פֿון דער דאָזיגער קאַמער.

מיט בעפֿרידיגונג פֿאַרצייכענען מיר, דאָס עס בעשטעהט נישט די כוונה, אַז צוליב דער שאַפֿונג פֿון אַ ל. ר. זאָלען אין וועלכער עס איז מאָס צוריקגעדרענגט ווערען די איצט־עקזיסטירענדע און אין מאַנדאַט פֿאָרגעזעהענע בעציהונגען צווישען דער יודישער אַגענץ און דער א״י־אַדמיניסטראַציע.

עס איז פֿונדעסטוועגען שווער איינצוזעהן, ווי אַזוי עס וועט נישט אין אַ גרויסער מאָס געשעדיגט ווערען די קראַפֿט פֿון דער יודישער אַגענץ צוזאַמענצואַרבייטען מיט דער אַדמיניסטראַציע, אויב די מאַכט פֿון דער אַדמיניסטראַציע וועט איבערגעטראָגען ווערען אויף אַ ל. ר. וואָס וועט אין אַ העלפֿט בעשטעהן פֿון מיטגלידער, וועלכע זענען געגען דער יודישער נאַציאָנאַל־היים.

חוץ אַלעמען האַלטען מיר פֿאַר נויטיג צו אונטערשטרייכען, דאָס אויב די יודישע נאַציאָנאַל־היים זאָל האָבען אַ רעאַלע בעדייטונג, מוז דער כאַראַקטער פֿון א״י־יודענטום אַלס נאַציאָנאַלע גאַנצקייט בעקומען פֿולע קאָנסטיטוציאָנעלע אָנערקענונגען און בנוגע דער רעפּרעזענטאַנץ פֿון ל. ר. טאָרען די יודען פֿון א״י נישט געשטעלט ווערען אין אַ נידעריגערער פּאָזיציע אין פֿערגלייך מיט׳ן אַנדערען טייל פֿון דער א״י־בעפֿעלקערונג.

איינגעהן אויף אַזאַ פּאָזיציע וואָלט געהייסען פֿאָרמעל מסכים זיין אויף דער קלאָרער צוריקזעצונג פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג אין א״י צום שטאַנד פֿון אַ מינדערהייטס־געמיינשאַפֿט, וועלכער איז כאַראַקטעריסטיש פֿאַר׳ן יודישען מעמד אין אַזוי פֿיל אַנדערע לענדער און וואָס איינער פֿון די הויפּט־ציעלען פֿון דער באַלפֿור־דעקלאַראַציע און פֿון מאַנדאַט איז געווען צו בעזייטיגען דעם דאָזיגען מעמד אין א״י.

אין אייער בריף ווערט דערמאָהנט, אַז יודען האָבען אין 1922 מסכים געווען צום ל. ר.־פּראָיעקט. מען דאַרף אין דעם צוזאַמענהאַנג בעמערקען דאָס נישט בלויז, וואָס די יודען האָבען דעמאָלט מסכים געווען אויפֿ׳ן ל. ר. מיט גרויס ווידערווילען און אונטער בעדייטענדען דרוק, נאָר אויך אַז די היינטיגע לאַגע אונטערשיידט זיך זעהר שטאַרק פֿון דער דעמאָלסדיגער, נישט בלויז, וואָס דער מאַנדאַט גופֿא איז נישט געווען ראַטיפֿיצירט, ווען עס איז דערוויל געמאַכט געוואָרען דער ל. ר. פֿאָרשלאַג, נאָר דער אויפֿבוי פֿון דער יודישער נאַציאָנאַל־היים איז נאָך געשטאַנען אין סאַמע אָנהויב און חוץ אַלעמען האָט מען געהאָפֿט, אַז אין רעזולטאַט פֿון אַזאַ פּאָליטיק וועט זיך ענטוויקלען אַ פֿריינדליכע צוזאַמענאַרבייט צווישען אַראַבער און יודען אין אויפֿבוי פֿון לאַנד פֿאַר דער געמיינזאַמער טובה פֿון ביידע פֿעלקער.

בעת פֿון איין זייט האָבען די לעצטע פֿופֿצען יאָהר בעוויזען — וואָס מען האָט שוין געקענט זעהען אין 1922 — אַז די יודען זענען פֿעהיג אויפֿצובויען זייער נאַציאָנאַל־היים אין א״י, — האָבען זיך אָבער נישט בעשטעטיגט די דעמאָלטדיגע האָפֿנונגען וועגען אַ יודיש־אַראַבישער צוזאַמענאַרבייט, אויף וויפֿיל דאָס בעציהט זיך אויף די פּאָליטישע פֿיהרער פֿון די פֿאַרשידענע אַראַבישע פּאַרטייען.

בעת די פֿראַגע וועגען דעם, צי די שאַפֿונג פֿון אַזאַ ראַט וועט פֿיהרען צו אַן ענגערער פֿאַרשטענדיגונג צווישען ביידע פֿעלקער אָדער וועט האָבען (ווי מיר בעהויפּטען) אַ פֿאַרקעהרטען רעזולטאַט, מוז נויטיגערווייז זיין אין אַ בעדייטענדער מאָס אַ פֿראַגע פֿון השערות, איז אָבער די בעהויפּטונג, אַז דער ראַט וועט גורם זיין מחלוקת און שטרייטען, בעשטעטיגט דורך די אויסדריקליכע ערקלערונגען פֿון אַראַבישע לידער, דאָס זיי בעטראַכטען דעם ל. ר. אַלס ווינשענסווערט הויפּטזעכליך דערפֿאַר, ווייל ער קען אויסגענוצט ווערען, כדי צו אַנולירען די מאַנדאַט־בעשטימונגען וועגען דער יודישער נאַציאָנאַל־היים.

עס דאַרף ווייטער בעטראַכט ווערען, דאָס אויב עס איז נויטיג אַ געוויסע ערפֿאַהרונג פֿון די לאָקאַלע זעלבסטפֿערוואַלטונגען איידער די בעפֿעלקערונג וועט געפֿונען צו ווערען אַ צענטראַלען ל. ר. איז קוים מעגליך צו בעטראַכטען אַלס גענוגענד צו ערציהען די בעפֿעלקערונג צו פּאַרלאַמענט־וואַהלען בלויז אויפֿ׳ן יסוד פֿון די איצטיגע מוניציפּאַל־וואַהלען, אין וועלכע עס בעטייליגט זיך נישט מעהר ווי אַן ערך 1,2 פּראָצ. פֿון דער בעפֿעלקערונג (צב״ש אין ירושלים׳ער קרייז).

וואָס שייך די בעטראַכטונגען, וואָס שטיצען זיך אויף מחמת דער לאַגע מחוץ א״י, נעמען מיר זיך די דרייסטקייט צו זאָגען, דאָס זיין מאַיעסטעט׳ס רעגירונג דאַרף די דאָזיגע בעוואָרעניש נעמען אין אַכט ביים בעשטימען די געהעריגע צייט, ווען אויסצופֿיהרען וועלכע־עס־איז פֿאַרשפּרעכונגען, וואָס בעציהען זיך אויף דער שאַפֿונג פֿון לעג.־ראַט.

אָפּשאַצענדיג פֿולשטענדיג די וויכטיגקייט פֿון די אויפֿקלערונגען אין אייער בריף פֿון 20־טען פֿעברואַר און זייענדיג דאַנקבאַר פֿאַר די פֿערזיכערונגען, וואָס איהר זענט אונז געווען פֿריינדליך איבערצוגעבען, זענען מיר אָבער, צו אונזער טיפֿען בעדויערן, געצוואונגען צו ווידערהאָלען די גאַנצע געפֿיהלען פֿון בעאונרוהיגונג, וואָס זענען אויסגעדריקט געוואָרען אין אונזער פֿריהערדיגען מעמאָריאַל, און מיט נאָכדרוק צו בעטען אָפּצולעגען די בעטראַכטונגען פֿון אַ שריט, וואָס איז אָנגעלאָדען מיט אַזעלכע שווערע סכנות פֿאַר דעם פֿרידליכען פֿאָרטשריט פֿון לאַנד און זיין בעפֿעלקערונג.

אייער איבערגעגעבענער — מעלטשעט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פֿאַר הויט־, געשלעכטס־ קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
נעמט אָן פֿון 8.30 ביז 9.30 אָוונט.
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 45-21
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייז
נעמט אָן אויך אין דער ווענעראָלאָגישער לעטשניצע פּעטריקאָווער 161 פֿון 9 פֿריה ביז 2 מיטאָג

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

פּויליש־פּאַלעסטינער קאָאָפּעראַטיווער באַנק

אין פֿעברואַר ד. י. האָט אָנגעהויבען איהר טעטיגקייט די פּויליש־ארץ־ישראל׳דיגע קאָאָפּעראַטיווע באַנק, וועלכע האָט איהר זיץ־אָרט אין וואַרשע, פֿרעטע 10.

די באַנק האָט זיך געשטעלט פֿאַר איהר אויפֿגאַבע:

1) צו פֿערלייכטערן און שטיצען די עליה קיין ארץ־ישראל דורך:

א) ערטיילען ביליגע הלוואות די מיטגלידער פֿון קאָאָפּעראַטיוו אויף צוועקען, וועלכע זענען פֿערבונדען מיט זייער עמיגראַציע אונטער אַ געהעריגער פֿערזיכערונג;

ב) אויספֿיהרען אַלערליי באַנק־אויפֿטראַגען פֿון די עולים;

ג) פֿערוואַלטונג און ליקווידאַציע פֿון די פֿערמעגענס, וואָס ווערען אָנפֿערטרויט דער באַנק דורך עולים פֿון פּוילען;

2) אונטערשטיצען דעם אויסטויש פֿון סחורות צווישען פּוילען און ארץ־ישראל.

אויף דער אַלגעמיינער פֿערזאַמלונג, וועלכע איז פֿאָרגעקומען דעם 5. פֿעברואַר זענען געוועהלט געוואָרען אין דער פֿערוואַלטונג: ה׳ה: לעאָן לעוויטע, יוסף באַכראַך און קאַראָל פֿרידמאַן; אין אויפֿזיכטס־ראַט: ה׳ה: דער. בירנבוים, אינזש. אייגער, אינזש. טשעריאַקאָוו, ריכטער פֿריעדע, פּישעראָוו, פּרעזעס געפּנער, גומנעלד, ריכטער קעניגשטיין, אַדוו. אַלאַמוציק, אַדוו. ר״ר האָזמאַרין, דיר. ספּעקטאָר, דיר. שעמיאָן און דיר. מיכאל שערעשעווסקי.

די פֿערוואַלטונג האָט זיך קאָנסטיטואירט וועהלענדיג אַלס פּרעזידענט ה׳ פּרעזעס ל. לעוויטע און אַלס וויצע־פּרעזידענט ה׳ דיר. י. באַכראַך.

דער אויפֿזיכטס־ראַט פֿון באַנק האָט בעשטימט אַלס זיין דעלעגאַט אין דער פֿערוואַלטונג ה׳ ריכטער מ. פֿריעדע.

אַלס דירעקטאָר פֿון דער באַנק איז בעשטימט געוואָרען ה׳ דוד ערסלער, לאַנגיעהריגער דירעקטאָר פֿון האַנדעל און אינדוסטריע אַקציען־באַנק אין וולאָצלאַוועק.

די פּויליש־ארץ־ישראל׳דיגע קאָאָפּעראַטיווע באַנק ערלעדיגט שוין אַלע ענינים און פֿיהרט דורך די באַנק־אָפּעראַציעס, וואָס זענען פֿאָראויסגעזעהען אין איהר סטאַטוט.

ניַיער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

ניַיער פאָלקסבלאַט

מאָנטאָג, 16 | כ"ב אדר תרצו

מערץ

זון-אויפגאַנג 5.45

זון-אונטערגאַנג 5.40

130.000 טעקסטיל-אַרבייטער

טרעטען היינט צו צוריק צו דער אַרבייט

(א) ווי מיר האָבן שוין נעכטן געמאָלדן, האָט די גרויסע קאָנפערענץ אין וואַרשע געטעפען א פּאָזיטיוון רעזולטאַט, און דער שטרייק איז ליק־ווידירט געוואָרען.

היינט אינדערפרי וועלן זיך די שטרייקענדע אין לאָדז און אויף דער פּראָווינץ אין די פאַבריקן, וואָס געהערן צו די אינדוסטריעלער פאַרבאַנדן צו־ריקשטעלן צו דער אַרבייט. די פאַבריקאַנטן, וואָס געהערן נישט צו קיין אינדוסטריעלער פאַראיין, וועלן אונטערשרייבן דעקלאַראַציעס, אַז זיי זענען מסכים מיט דעם קאָלעקטיוון אָפּמאַך.

די גרויסע קאָנפערענץ אין וואַרשע, וואָס איז פאָרגעקומען עהערנעכטן האָט געדויערט פון 12 בייטאָג ביז 6 אַ זייגער און פון 7 אין אָוונט ביז האַלב פיער.

אלס פועל יוצא פון דער דאָזיגער קאָנפערענץ איז געווען א פּראָטאָקאָל, וואָס ליקווידירט דעם שטרייק.

קודם ווערט אין דעם דאָזיגען פּראָטאָקאָל פעסט־געשטעלט, אַז דער פּרינציפּיעלער קאָלעקטיווער אָפּ־מאַך פון 3. אַפּריל 1933 דאַרף פון ביידע צדדים אָפּגעהיטן און האָנאָרירט ווערן.

בכדי אויסצומיידן אויף להבא פּאָרוואורפן פאַר נישט אויספיהרען דעם אָפּמאַך, פּערפליכטען די פאַבריקאַנטן - פּעראיינען זייערע מיטגלידער צו אויסהאַנטן אין זייערע פאַבריקס - לאָקאַלען גרונד־טאַריפן פון די אַרבייטער - לוינען — פאַר די, וואָס אַרבייטען אויף טאָג, צייט און אַקאָרד. די פאַבריקאַנ־טען מאַכען אויך נישט אדורכפיהרען קיין טעכנישע פּערפּולקומונגען, וואָס זאָלען זיין שעדליך פאַרן גע־זונד פון די אַרבייטער, בעהראַהען דער זיכערקייט פון דער אַרבייט און פערגרעסערען די אַרבייטסלאָז־זיקייט. בכדי פעסטצושטעלן די טאַריף־סטאַוקעס, וועט בערופען ווערען א ספּעציעלע געמישטע קאָ־מיסיע פונם 1. אַפּריל ה. י. אין דער דאָזיגער קאָ־מיסיע וועלען אריין צו איין פאַרשטייער פון די אַרבייטער און פאַבריקאַנטען און פון אַרבייטס־אינ־ספּעקטאָראַט.

דער דאָזיגער פּונקט — די געמישטע קאָמיסיע איז געווען די הויפּט־מניעה, וואָס האָט געהאַט גע־בראַכט צום טעקסטיל - שטרייק. די הויפּט־אויפגאַבע פון דער דאָזיגער קאָמיסיע וועט איצט זיין צו נאָר־מאַליזירען די לוינען פאַר די נייע אַרטיקלען אין דער פּראָדוקציע.

די פאַבריקאַנטען - פּעראיינען וועלען בעאויפ־טראָגען זייערע מיטגלידער אָפּצוהיטען די בעשלוסען פונם קאָלעקטיוו - אָפּמאַך וועגען די אַרבייטס־פּוי־זעס און פאַר די דעפעקטען פון מאַטעריאַל.

די פאַבריקאַנטען - פּעראיינען און די פּראָפעס־יאָנעלע פעראיינען וועלען אויסטיילען א רעדאַקציאָ־נעלע קאָמיסיע, אין בעשטאַנד פון וועלכער עס וועט לען אריין צו איין פאַרשטייער פון יעדער אָרגאַני־זאַציע. די קאָמיסיע וועט אויסאַרבייטען און אַרויס־געבען אַן'איינהייטליכען טעקסט פון א פערפליכ־טענדען לוין־טאַריף־ אין דער טעקסטיל - אינדוסטריע.

דער אַרבייטס־טאָג וועט דויערן 8 שעה און שבת — 6 שעה.

נעכוי וועט אויך אָפּגעהיטען ווער'ען דער פּונקט פון אורלויבען.

דער סך־הכל איז, אַז נאָך דעם איצטיגען אלגע־מיינעם שטרייק אין דער טעקסטיל - אינדוסטריע, הא־בען די אַרבייטער, א דאַנק זייער איינהייטליכער, סאָ־לידאַרישער אַקציע אָפּגעהאַלטען א פולשטענדיגען נצחון.

קהלה אנגעהויבען די פּסח-אַקציע

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג

אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס מינצבערג איז נעכטן פאָרגעקומען א זיצונג פון דער קהלה־פער־וואַלטונג.

דאָזאָר רומקאָווסקי לעגט פאָר צו שטעלן אויף דער טאָג־אָרדנונג די פראַגע פון דער היי־יעהריגער פּסח־אַקציע, דער פאָרשלאָג ווערט אָנ־גענומען.

די שטאַטישע סטאַראָסטווע האָט זיך געווענ־דעט צו דער קהלה־פערוואַלטונג, אַז ביז'ן 31. מערץ ה. י. זאָל אויסגעאַרבייט ווערען א פּראָיעקט פון אַ רעכטליכען אָפּמאַך צווישען די קהלה־אָנגע־שטעלטע מיט דער קהלה (פּראַגמאַטיק). דער פּראָ־יעקט דאַרף בעשטעטיגט ווערען דורך דער אויפ־זיכטס־מאַכט און דאַן דאַרף דאָזיגער אָפּמאַך געשלאָסען ווערען צווישען די אָנגעשטעלטע און דער קהלה.

אין דער דיסקוסיע וועגען דער דאָזיגער ווענ־דונג איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז קיין שום קהלה האָט נאָך נישט קיין פּראַגמאַטיק פאַר די בעאַמטע, און אַז די ערנסטע פראַגע וועלכע קען נישט ערלע־דיגט ווערען אין אַזאַ קורצער צייט ווי עס פאָדערט דאָס די סטאַראָסטווע נאָכמעהר דערפאַר וואָס די קהלה וועט איצט זיין בעשעפטיגט מיט אַדורכפיהרען די פּסח־אַקציע. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צום סוף צו בעהמען אין קענטניש די ווענדונג פון דער סטאַראָסטווע און אויסאַרבייטען דעם פּראָיעקט פון דער פּראַגמאַטיק אין דער ענטשפּרעכענדער צייט.

דער אינדוסטריע־אַמט פון דער ערשטער אינ־סטאַנץ ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג האָט מיטגע־טיילט דער קהלה, אַז היינט מאָנטאָג קומט פאָר די ערשטע אויספאַרשונג וועגען דער ערלויבניש אויף דער ריטועלער מקוה אויף זשעראָמסקיעגאָ 53, און די קהלה זאָל צושיקען אַ פאָרשטעהער צו דער אויס־פאָרשונג און הסכם מיט'ן בעשלוס פון לאָדזשער ראַ־בינאַט, אַז די מקוה איז נישט קיין כשר'ע און ער איז געגען עפענען די מקוה, האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען נישט צושיקען איהר פאָרשטעהער צו דער אויספאָרשונג.

די קהלה־פערוואַלטונג האָט בעשלאָסען צו ערלויבען די בעאַמטע פון משוגעים־אַנשטאַלט אויף ווערסאַלאַ גאַס אויסצוהענגען דאָס בילד פון פער־שטאָרבענעם וויצע־פּרעזעס בערגער, כדי צו בעעה־רען זיין אָנדענק.

אַ גרופּע בירגער פון ראַיאָן פון שייבלערס מאַ"ק האָט זיך געווענדעט צו דער קהלה, אַז מ'זאָל זיי ערלויבען אָוועקצושטעלען דאָס בויר־מאַטעריאַל אין דער ווערט פון 10 טויזענד זלאָטים אויף צו בויען אַ מקוה, אויכ'ן פּלאַץ פון דער קהלה אויף דאָווברואַרטשיקא־גאַס די דאָזאָרעס וואָידיס־לאַווסקי, שוויאַטלאָוסקי און שטאַהל זענען בעפול־מעכטיגט געוואָרען צו אונטערהאַנדלען וועגען דעם ענין.

פאַר די גליטענע אין פּזשיטיק איז בעשלאָסען געוואָרען צו געבען אַנ'איינמאַליגע אונטערשטיצונג אין דער הויך פון 300 זל. פאַר די נשרפים אין ווי־שעגראַד 50 זל.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַדורכצופיהרען די פּסח־אַקציע אין די ראַהמען פון ביודזשעט ד. ה. אויף איבער 100 טויזענד זלאָטיס. ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון פּרעזעס מינצבערג און די דאָזאָרעס פּליוואַצקי, רומקאָווסקי, ראָזענבלום און שטאהל אַדורכצופיהרען די פּסח־אַקציע אויף די רעכט פון דער פערוואַלטונג. ווייטער איז בעשלאָ־סען געוואָרען זיך צו ווענדען צום ראַט וועגען ערלויבניש אויסצושטעלען וועקסלען אויף צו פיהרען די אַקציע דאַן טרעט מען צו צו וועהלען אַ וויצע־פאָרזיצער פון דער קהלה־פערוואַלטונג אויפ'ן אָרט פון פערשטאָרבענעם ה' בערגער.

דאָזאָר רומקאָווסקי איז געגען וועהלען אַ וויצע פאָרזיצער, ווייל די לאַגע איז אַ זעהר אַנ'אונזיכערע און מען ווייסט נישט ווי לאַנג די איצטיגע קהלה וועט נאָך עקזיסטירען, אויב מ'האָט געקענט וואַרטען אַ6 חדשים מיט די דאָזיגע וואַהלען קען מען איצט אויך וואַרטען.

פּרעזעס מינצבערג ערקלעהרט, אַז לויט'ן גע־זעץ מוז מען וועהלען אַ וויצע־פאָרזיצער, די זיצונג איז צונויפגערופען אַלס וואַהל־זיצונג און די וואַהלען פון אַוויצע־פאָרזיצער דאַרפען פאָרקומען. דער פּרעזעס בעט אָנצורופען קאַנדידאַטען אויפ'ן אַמט פון וויצע־פּרעזעס.

דאָזאָר אהרן יוסף וואָידיסלאַווסקי רופט אָן דעם נאָמען פון דאָזאָר דוד שטאהל, ה' שטאהל רופט אָן דעם נאָמען פון ה' אהרן יוסף וואידיס לאַווסקי.

נאָך אַ הפסקה פון 5 מינוט האָבן ביידע קאַנדידאַטען סיי ה' שטאַהל סיי ה' וואָידיסלאַווסקי זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען דעם אַמט. צוליב דעם וואָס ס'זענען נישט אָנגערופען געוואָרען קיין אַנ־דערע קאַנדידאַטען איז די פראַגע אָפּגעלעגט גע־וואָרען.

דאָזאָר רומקאָווסקי פרעגט צום סוף דעם פּרע־זעס פאַרוואָס מ'שטעלט פאַר דעם גרויסען גביר ה' זיגמונט קראַטאשינסקי אזא קליינעם עטאַט, אָ חוץ דעם וואָס ה' ק. איז א שטאַרקער גביר זאָגט ער נאָך צו פאַר אינסטיטוציעס גרויסע נדבות און האָט נאָך קיינמאָל זיינע הבטחות נישט ערפילט!

פּרעזעס מינצבערג האָט געענטפערט, אַז די פראַגע דאַרף געשטעלט ווערען איז דער עטאַט־קאָמיסיע.

פוילישע קלאַסען-פעראיינען סאָלידאַריזירען זיך מיט דער פּראָקלאַמירטער אַקציע פון „בונד" געגען אַנטיסעמיטיזם

פאַרבערייטונג אין לאָדז צום דינסטאָג'דיגען פּראָטעסט-טאָג

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דורכ'ן „בונד" פּראָקלאַמירטען פּראָטעסט־שטרייק געגען די אָנ־פאַלען אויף יודען, איז נעכטן פאַרמיטאָג פאָרגע־קומען אין קולטור־אַמט אַנ'עקסטראַ זיצונג, אין וועלכע ס'האָבן אָנטיילגענומען פאָרטרעטער פון די לינקע פּועלי ציון.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, איינצואָרדענען דעם קומענדיגען דינסטאָג 10 פריה אַ גרויסען מאַסען־מיטינג אין פילהאַרמאָניע א. ד. ט. „די לאַגע פון די יודישע פאָלקס־מאַסען אין פּוילען".

* * *

נעכטן פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ פער־זאַמלונג מיט פאָרטרעטער פון אַרבייטער־אָרגאַני־זאַציעס און פאַך־קאָמיסיעס, אויף וועלכער ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען דער פּלאַן פון אָרגאַניזירען דעם פּראָטעסט־שטרייק.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צו די האַנדעלס־אָנגעשטעלטע און אַנדערע פעראיי־נען, זיי זאָלען אָנטיילנעמען אין דעם פּראָטעסט־טאָג געגען די אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען.

נעכטן איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון פּ.פּ.ס. אין „פילהאַרמאָניע" וועגען אויסגאַנג פון טעקסטיל־שטרייק, אָנוועזענד זענען געווען 2 טויזענד מאַן. דער סעקרעטאַר פון קרייז־קאָמיטעט פון פּ.פּ.ס. אין לאָדז, אַרטור שעווטשיק, איז אין זיין רעדע אַרויסגעטרעטען געגען דעם אַנטיסעמי־טיזם, און אויפגעפאָדערט די פּוילישע אַרבייטער אונטערצושטיצען די יודישע אַרבייטער אין זייערע פאָדערונגען. צום פּראָטעסט־שטרייק געגען די אַנטי־יודישע עקסצעסען. דער רעדנער האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די פּוילישע אַרבייטער וועלען העל־פען בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם. די רעדע איז פון די פערזאַמעלטע פּוילישע אַרבייטער אויפגענומען געוואָרען מיט רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען.

נעכטן פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ פער־זאַמלונג פון די פאַבריק־דעלעגאַטען, אויף וועל־כער ה' וואַלטשאַק האָט אָפּגעגעבען אַ בע־ריכט פון די פערהאַנדלונגען אין וואַרשאַ. אויך אויף דער פערזאַמלונג, זענען געהאַלטען געוואָרען שאַרפע רעדעס געגען אַנטיסעמיטיזם, וועגען דעם פּראָטעסט־שטרייק פון די יודישע אַרבייטער, האָט געהאַלטען אַ שאַרפע רעדע דער וויצע־פאָרזי־צער פון קרייז־קאָמיטעט פון פּ.פּ.ס. סטאַווינסקי, וועלכער האָט אַריינגעטראָגען פאָלגענדע רע - זאָלוציע:

„בעקענענדיג זיך מיט'ן בעשלוס פון לאַנד־ראַט פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען. צו פּראָקלאַמירען אַ פּראָטעסט־שטרייק אויף דינס־טאָג דעם 17־טען ד. ח. געגען די אַנטי־יודישע אַרויסטרעטונגען, בעשליסט די דעלעגאַטען־פער־זאַמלונג:

איבערשיקען אויסדרוק פון סימפּאַטיע און סאָלידאַריטעט מיט די יודישע אַרבייטער־מאַסען, וועלכע קעמפען מיט'ן צעיושעטען נאַציאָנאַליזם.

די דעלעגאַטען־פער־זאַמלונג ערקלעהרט, אז דער פוילישער אַרבייטער־קלאַס זעהט אין די אַנ־טיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען אַ פּרוב פון די בע־זיצענדע קלאַסען געוואָנדען געגען דעם גאַנצען קלאַסענבעוואוסטזיניגען פּראָלעטאַריאַט.

די דעלעגאַטען־פערזאַמלונג ערקלעהרט, אַז די פוילישע אַרבייטער־מאַסען וועלען אונטערשטי־צן דעם קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם אין אַלע זיינע ערשיינונגען.

אין אַ צווייטע רעזאָלוציע ווערט געזאָגט:

„די פערזאַמעלטע פאַראורטיילען קאַטעגאָריש די אָנפאַלען פון דער ענדעקישער שוואַרצער מאה.

די פערזאַמלונג רופט דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַס, אַ סוף צו מאַכען צו דער באַנדיטישער אַר־ביי פון די ענדעקעס, און אויסראָטען די דאָזיגע באַנדעס פון די שטעט און פון די אַרבייטער־ראַ־יאָנען.

ביידע רעזאָלוציעס זענען פון די פערזאַמעלטע דעלעגאַטען אויפגענומען געוואָרען מיט רטייסטע רונג.

צוגאַב פאַבאַר-קאָמיסיע

ווער דאַרף זיך צו שטעלען

היינט מאָנטאָג 8 פריה וועט אין לאָקאַל פּעטריקאָווער 165 אָנהויבען אַמטירען די צוגאַב־פאַבאַר־קאָמיסיע.

צושטעלען זיך דאַרפען די פאַבאַראַווצעס פון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך נאָך ביז איצט נישט געשטעלט צו די פאַבאַר־קאָמי־סיע. צושטעלען דאַרפען זיך די פאַבאַראַווצעס, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון די 2, 3, 5, 8, 9 און 11־טע פּאָליציי - קאָמיסאַריאַטען און האָבען דערהאַל־טען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער שטאָטי־שער סטאַראָסטווע.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ־טייקען: מ. קאַצפּערקעוויטש (זגערזשער 54), י. זונ־דעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּושעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּעטריקאָווער 193), א. ריכטער און ב. לאַבאַדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86), ריטעל (קאָפּערניקאַ 26), סלאָפּטאָווסקי (זשגאָוו־סקאַ 147).

דעלעגאַציעס ביי דעפּ. מינצבערג

נעכטען האָט זיך צום דעפּ. מינצבערג גע־מעלדען אַ דעלעגאַציע פון יורעוו און זאַגוראָוו. די דעלעגאַציע האָט פאָרגעשטעלט די טראַגישע לאַגע פון דער דאָרטיגער יודישער בעפעלקערונג ווי באָי־קאָט, עקסצעסען און אַנדערע צרות.

דעפּ. מינצבערג האָט צוגענומען אַלע מאַ־טעריאַלען פון דער דעלעגאַציע און צוגעזאָגט צו אונטערנעמען ביי'ם וואָיעוואָדע און אינערן־מיניסטער, אַנ'עהנליכע דעלעגאַציע האָט זיך גע־מעלדען צום דעפּ. מינצבערג פון שטעטעל פּייזערן (פּיזדרי).

ערב אַנ'אַקציע פון מעטאַל-אַרבייטער

(א) נעכטען איז אין פאָלקס־הויז אויף פּשע־יאַזד 34 פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון די מעטאַל־אַרבייטער, אין וועלכער עס האָבען זיך בע־טייליגט אַנ'ערך 2,000 מאַן.

עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען צוטרעטען צו אַנ'אַקציע וועגען בעסערען די לוינען און וועגען שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּ־מאַך, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען אין דער ריכטונג צו אדורכפיהרען קאָנפערענצען.

זיך איבערגעשניטען דעם האַלז

(א) מחמת אַ קריגעריי אין דער משפחה, האָט זיך איבערגעשניטען דעם האַלז מיט א ראַזיר־מעסער דער 26־יאָהריגער יוזעף קוטשינסקי (פּראָ־פּעסאַרסקאַ 4).

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אין א שווערען צו־שטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פאַר הונגער

(א) אויף ראָג בזשעזשינער און לאַגעווניקער איז אַוועקגעפאַלען פאַר הונגער די 43־יאָהריגע אַרבייטסלאָזע היימלאָזע יוזעפאַ מראַטשעק.

פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שטעטישען זאַמעלפּונקט.

דאָס זעלבע האָט פּאַסירט מיט דער 49־יאָהרי־גער היימלאָזע מיכאַלינאַ לושניאַק.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעהמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוונט.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.

AL. FORSZANSKI

כירורג

נעהמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC", דימאַנאָווסקי 1 (רוג נאַלוטאָווסקי) פון 11—1 טעל. 101-29.

פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101: פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76

טער אַרבייטספּלאַץ — הנהה.

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

היינט און פאָלג. טעג!

די פרעהליכסטע קאָמעדיע פון דער פּוי־לישער פּראָדוקציע א. ג.

ס'האָט אונז אויס־געפעהלט צרות

(„Nie miała baba kłopotu")

אין די הויפּט־ראָלען:

Sielański, Walter, Znicz, Zacharewicz.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84 — מיטוואָך, דעם 18 מערץ ד. י. 9 אָוונט — אײנאײנציגער קאָנצערט
פון אָבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע
א. ב. לעבעראָוויטש
א. נ. נאָזשיק פּערטרעטער פון אָבערקאַנטאָר ג. סיראָטאַ
אין פּראָגראַם: סינאַגאַנאַלע שאַפונגען, פאָלקס-לידער און אָפּערן-אַריעס.
בילעטן פון 54 גר. ביז 2 זל. אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע ווי אויך אין די טערקישע צוקערניע, פּיעטריק. 12

כוליגאַנעס בעפאַלען דורכגעהער אויף פּוֹלנאַצנאַ גאַס

אַרעסטירט 9 שיכּורע אָנפאַלער

אויף פּוֹלנאַצנאַ גאַס איז נעכטן פאַרטאָגס פאָרגעקומען אַן'אונגערהערטער אָנפאַל פון אַ חברה שיכּורים אויף די יודישע דורכגעהער.

אין דהויז אויף פּוֹלנאַצנאַ 21 איז דער סטרוזש אַ געוויסער וואַיטשעך לודוויטשאַק, ביי דעם דאָזיגן לודוויטשאַק איז שבת ביינאַכט פאָרגעקומען אַ „זאַבאַווע" לכבוד אַ גאַסט וועלכער איז אַוועק אין מיליטער-דינסט, ווען די געסט זענען שוין געווען גענוג שיכּור, אַרום האַלב 6 פאַר-טאָגס זענען זיי אַרויס אין גאַס בעוואָפנט מיט שטעקנס, לאָפּאַטעס און אַנדערע מכשירים און פאַרטשעפּעט יעדן דורכגעהענדן יודען, די איבער-געשראָקענע דורכגעהער זענען אַנטלאָפן. די כוליגאַנעס האָבן אָבער זיי נאָכגעיאָגט ביז דער וואָלבאָרסקאַ גאַס, וואו ס'געפינט זיך די מקוה פון מאַנשייגען. דאָרט זענען שוין אין פאָדערהויז פון דער מקוה געווען עטליכע יודען וואָס האָבן גע-וואַרט ביז מ'וועט עפענען די מקוה, די כוליגאַנעס האָבן זיך אַריינגעלאָזן און אָהן רחמנות געשלאָגן די פאַרזאַמעלטע יודען, ס'זענען ערנסט צו-שלאָגן געוואָרען זישע קליין (וואָלבאָרסקאַ 33) און מאַנשיינס א זוהן.

באַלד איז אָנגעקומען די פּאָליציי, וועלכע האָט ענערגיש צוריקגעשטעלט די אָרדנונג. 9 פון די כוליגאַנעס זענען אַרעסטירט געוואָרען און אָפּ-געפיהרט געוואָרען אין קאָמיסאַריאַט.

רעזאָלוציעס פון אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר

פון די יודישע פלייִשער-אַרבייטער-פעראיינען

נעכטן איז פאָרגעקומען דער וויכטיגער גאַנג אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר פון די יודישע פלייִ-שער-אַרבייטער. ס'האָבן אָפּגעגעבן בעריכטן פון פאַרשידענע שטעט, די דעלעגאַטן פון וועלכע האָבן אַלס פאַכמענער אויפגעוויזען אויף דעם גאַנצען אומזין פון שחיטה-פערבאָט און אַפילו דער אונמעגליכקייט איהם צו פערווירקליכען. ס'זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָ-לוציעס:

דער צוזאַמענפאָהר פון יודישע פלייִשער-אַרבייטער אין לאָדז, דעם 14. און 15. מערץ 1936 הריקט אוים זיין שאַרפסטען פּראָטעסט געגען די פּרובען אַרויסוואַרפען צעהנדליגער טויזענדער יודישע פלייִשער-אַרבייטער און בעשעפטיגטע אין דער פלייִש-אינדוסטריע אויפן גאַס דורך איינפיהרען דעם שחיטה-פערבאָט אין פּוילען.

דער צוזאַמענפאָהר זעהט אינם פּראָיעקטירטען שחיטה-פערבאָט — חוץ אַן'אַטענטאַט אויף דער רעליגיעזער פרייהייט אויף מענשען, וועלכע ווילען לעבען לויט זייערע איבערצייגונגען — אַן'אַנטיסעמי-טישע אַקציע, וואָס איז אַ רינגעלע אין אַ גאַנצער קייט פון עקאָנאָמישען בּאַיקאָט און אויסוואַרצלונג פון די יודישע מאַסען פון זייערע לאַנגיעהריגע פּאָ-זיציעס.

דער צוזאַמענפאָהר וואַרפט אָפּ מיט עמפּערונג דעם פאַלשען הומאַניטאַריזם פון די יעניגע, וואָס גייען אַריבער צום טאָג-אָרדענונג איבער דער פּער-פאָלגונג פון צעהנדליגער טויזענדער מענשליכע עק-זיסטענצען, וועלכע ווילען אונטערן צביעות'דיגען צער-בעלי-חיים אָדורכשמוגלען אויסגעבּאַרגטע מע-טאָדען פון ראַסען-האַס און מענשען-שנאה, אַריינ-גענעדיג פערגיפטונג און פערווירונג אין דעם פּאָליטיש-צוזאַמענלעבען אויפן שטח פון דער פוי-לישער רעפּובליק.

דער צוזאַמענפאָהר ווענדעט זיך מיט אַן'אַפּעל צו דער קלאַסען-בעוואוסטזיניגער פּוילישער אַרבייטער-שאַפט און צו דער פּראָגרעסיווער עפנטליכקייט אין פּוילען, וועגען אויפקלערען די אמת'ע כוונות פון געפּלאַנטען אַנטי-שחיטה-פערבאָט צווישען די פּוילישע אַרבייטער און פאָלקס-מאַסען און מיט-העלפען די יודישע אַרבייטער אין זייער קאַמף פאַר רעכט אויף אַרבייט און לעבען.

דער צוזאַמענפאָהר רופט אַלע יודישע פלייִשער אַרבייטער און בעשעפטיגטע אין דער פלייִש-אינ-דוסטריע, ווי אויך די גאַנצע יודישע אַרבייטערשאַפט און אַרימקייט אין פּוילען צו אַן'ענערגישען פּראָ-טעסט און קאָנסאָלידירטע אָפּוועהר-אַקציע, געגען דעם נייעסטען אויפטו פון פּוילישען אַנטיסעמיטיזם, בכדי מיט געמיינזאַמע כּוחות צוזאַמען מיט דער בעוואוסטזיניגער אַרבייטערשאַפט אין לאַנד אויס-קעמפען אַ פרייע און בעפרייטע פּוילען פאַר אַלע בירגער און נאַציאָנאַליטעטען אויף די פּרינציפּען פון גלייכהייט, ברידערליכקייט.

דער צוזאַמענפאָהר פּראָקלאַמירט אויף דינסטאָג דעם 17-טען מערץ ה. י. אַ שעה'דיגען פּראָטעסט-שטרייק פון אַלע פלייִשער-אַרבייטער אין לאַנד.

דער צוזאַמענפאָהר הריקט אוים זיין צער און צאָרן אויף דעם אומשולדיג פערגאָסענעם יודישען בלוט אין פּשיטיק.

דער צוזאַמענפאָהר פאָדערט אויף אַלע יודישע אַרבייטער אין פּוילען צו סאָלידאַריזירען זיך אין איין שעה'דיגען פּראָטעסט-שטרייק, וואָס קומט פאָר דעם היינטיגען דינסטאָג.

דער צוזאַמענפאָהר בעאויפטראָגט דעם צענטראַל ראַט פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען (גענשאַ 14) צו אָרגאַניזירען אַלע יודישע פלייִשער-אַרבייטער אין פּוילען, כּדי געמיינזאַם צו פיהרען די אָפּוועהר-אַקציע געגען פּראָיעקט צו פערוועהרען די יודישע שחיטה.

דער צוזאַמענפאָהר האָט אַרויסגעשיקט טעלע-גראַפישע ווענדונגען צום פּרעמיער, אַרבייטס-מיניס-טער און סיים-מאַרשאַלעק, אין וועלכע ס'ווערט אָנגעוויזען אויף דער סכנה פון בערויבען די עקזיס-טענצען פון טויזענטער אַרבייטער און ס'ווערען גע-בעטען צו אינטערווענירען, אַז די גזירה זאָל נישט אָנגענומען ווערען.

4-טע און לעצטע וואָך אין לאָדזש.
לעצטע 9 געזעגענונגס-פאָרשטעלונגען!

מאָריס שוואַרץ'ס קינסטלער-אַנסאַמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאָטליב, א. גאָלדענ-בערג, וו. גאָדיק, ה. האַרט, י. טורקאָוו, י. אינוועטאַזש, נ. ליפּמאַן, מ. ליפּמאַן, א. מאָרעווסקי, ק. סענגלאָוויטש, א. סאָמ-בערג, הערמאַן פישער, א. קורץ, ה. קליינ-לערער, ש: ראָזען, ד. שאַיעוויטש. ד. שאַפּיראָ, א. שטיין א. אַנד.
אָריגינעלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און ספּעציעלע ליכט-אַפּאַראַטן פון אַמעריקע.
80 פערזאָן אויף דער ביהנע!

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

היינט, מאָנטאָג און טעגליך 9 אָוונט
מאָריס שוואַרץ
אַלס ניעשעווער רבי
אין זיין וועלט-אויפפירונג
יאָשע קאַלב
דראַמע אין 2 טיילן, 26 בילדער פון י. י. זינגער.
דראַמאַטיזירונג און רעזשי: מאָריס שוואַרץ
מוזיק: לעאָן קוצין. טענץ: ליליאַן שאַפּיראָ.
דעקאָראַציעס: אַלעק טשערטאָוו.
בינע-פערוואַלטער: בן ציון קאַק.

מיינונגען איבער „יאָשע קאַלב" אין מאָריס שוואַרץ אויפפיהרונג:

אַלבערט איינשטיין.
דעם איינדרוק, וואָס „יאָשע קאַלב" האָט געמאַכט אויף מיר געהערט צו די טיפסטע איבערלעבונגען, וואָס איך האָב ווען עס איז געהאַט פון דער דראַמאַטישער קונסט. די גאַנ-צע פּיעסע איז איינגעטונקען אין צער-פולען הומאָר און גיט איבער אויף אַן'איינציגאַרטיגען אופן די פולגעשטאַלטיגקייט פון דער יודישער פאָלקס-נשמה, אַזאַ קונסט און אַזאַ שוישפּילער-עבודה שטייט איבער קריטיק און פערדינט נאָר יראת הכבוד.

טשאַרלי טשאַפּלין.
איך האָב ביז איצט געהאַלטן דעם יאַפּאַנישען טעאַטער פאַר דאָס גרעסטע טעאַטער-קונסט. — נאָכדעם ווי איך האָב צוויי מאָל געזעהן „יאָשע קאַלב" פערשטיי איך, אַז מאָריס שוואַרץ-קונסט-טעאַטער האָט זיך דערהויבן צו דער אייגענער הויך, נאָר מיט מעהר מאָדער-נערע טעאַטער-מיטלען. איך גראַטולירט מאָריס שוואַרץ פאַר זיין גרויסער דערגרייכונג, דאָס טעאַטער גייט נאָך נישט אונטער.

רעד. אב. קאַהאַן „פאָרווערטס"
י. זינגער'ס „יאָשע קאַלב" איז אַ גרויס ווערק און אַזוי איז מאָריס שוואַרץ'ס דראַמאַ-טיזירונג. מ'ווערט פערכשופט פון דעם גראַנדיעזן ספּעקטאַקל — אַ פאָרשטעלונג, וואָס דער-שיטערט אין פערמאָגט אַזוי פיל הומאָר און דראַמאַ. בעגלייט פון פּראַכטפולער מוזיק — יאָשע קאַלב — איז אַ גרויסער זיג פאַר'ן בעסערן יודישען טעאַטער.

בילעטן פון 11 ביז 4 פ"מ, און פון 5 נ"מ ביז אנהייב פארשטעלונג צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

גוט מאָרגען!

בשר וחלב איז סיים!..

אויף דער דינסטאָגדיגער סיים... אויף וועלכער סיוועט בעטראַכט ווערען ... פּראָיעקט פון דער פּריסטאָראָווע וועגען ... פען די יודישע שחיטה, וועט אויך בע... ווערען די פראַגע וועגען רעאָרגאַניזיר... מילך-האַנדעל.

(פון דער פּרעס...)

— נו, וואָס זאָגט איהר איצט? איהר ... מיינט, אַז דער סיים בעשעפטיגט זיך ... פלייִשיגע זאַכען? ווי פאַלט איהר דאָס אויס? ... פלייִש, וועט מען זיך נעמען צו מילך. ביז ... האָבען מיר געטראַכט וועגען אַ פלייִשלאָזען ... איצט וועט מען מעגען אָנהויבען טראַכטען ... אַ מילכלאָזען חודש.

ביז איצט זענען מיר געווען ענטשלאָסען ... צו עסען קיין קאָטלעטען, קיין ביפשטיקען, קיי... ליאַש, קיין קעלבערנע לעבערלעך, נישט קיין ... פלעך מיט קישקע, נישט קיין קאַלטע פיס, נישט ... לעקער, נישט קיין וואורשט און אַנדערע פלייִש...

איצט וועט מען זיך מוזען אָפּגעוואוינען פ... סעל מילכיגס אויך. מיר וועלען זיך מוזען ... וואוינען פון: זויער-מילך מיט קאַרטאָפעלעס, ... לאָקשען מיט מילך, פון פּאָזשאַמקעס מיט סמ... פון באַווארקע און מילך-זופּען.

און היות ווי פּוטער מאַכט מען פון מילך, ... לען מיר זיך אָפּגעוואוינען פון פּוטער. פון איצט ... וועלען מיר נישט עסען קיין פּוטער-קוכען, נישט ... קאַלאַפּיאָרען געפּרעגעלט אויף פּוטער, נישט ... שפּינאַק.

איצט: קעז. מ'וועט זיך אָפּגעוואוינען פון ... מ'וועט נישט עסען קיין קעז-קוכען, קיין קעז... לעך, קיין לאָקשען מיט קעז.

נאָך דעם ווי מיר וועלען זיך האָבען אָפּגעוו... פון פלייִש, פון מילך, פון פּוטער און פון קעז, ... מסתּמא קומען די ריי אויף אייער. וואָרום ... האָט אויך עפּעס אַ שייכות מיט צער-בעלי-חיים ... סימן, אַז די הוהן קוואָקעט ביים לעגען דאָס ... איז דאָך אַ סימן, אַז די הוהן האָט יסורים ביים ... גען אייער, וועט דאָך מסתּמא קומען אַ צווי... „צער בעל חיים'ניק" און וועט אַריינטראָגן אַ ... שלאָג, אַז די אייער-לעגעריי דאַרף רעאָרגאַני... ווערען. וועט מען מסתּמא אויפוויזען „שוואַ... ווייס", אַז אין די יסורים פון די היהנער, זענען ... דיג די יודען, וועט מען אַריינטראָגן אַ פּראָ... אַרויסצונעמען דעם אייער-האַנדעל פון יודישע ה... וועלען מיר אויפהערן עסען אייער וועט מען זיך ... וואוינען פון יאַיעטשניצעס, פון באַבעלעך, פון ... געשלאָגענעם באָרשט, פון אייער-קיכלעך, פון ... בייגעל א. אז. וו.

דערנאָך וועט מען זיך נעמען „רעגולירען" ... פיש-בראַנזשע. עפּעס איז דאָס טויטען אַ קאַ... אויך נישט הומאַניטאַריש. עפּעס צאַפּעלט ער ... ווען ער בעקומט אַ קלאַפּ אין קאָפּעל, און או... יודען זעטען די הויפּט פיש-עסערס, יעדען פ... און שבת בעזיצען זיי צו „רימועלע צוועקען" ... פיש, דאַרף דער ענין פיש „רעגולירט" ווער...

וועלען זיך יודען אָפּגעוואוינען פון עסען ... און היות ווי הערינג איז אויך פיש, וועט מ... אָפּגעוואוינען פון הערינג, פון שפּראָטען, פון ... רינגען, פון פיטלינגען —

הכּלל, מיר וועלען זיך איינציגוויז אָפּגע... פון עסען, און אַז מיר וועלען נישט עסען, וועל... זיך נישט פערדאַרבען די מאָגענס, וועלען מ... ליידען אויף נירען, אויף בלוטדרוק —

דאָס אַלץ וועלען מיר האָבען צו פערדאַנ... זער צער בעלי-חיים'דיגען סיים!...

אב—...

זיך געהאַנגען אַ יודיש יונג...

(א) דער 14-יאָהריגער הערש באַרנש... זוהן פון אַ בעקער (אויף אַנדזשעיאַ 54...) עהערנעכטן, שבת אין אָזענד אַרויס פון ... און איז נישט צוריקגעקומען.

נעכטען אינדערפריה האָט מען איהם אָנגעה... ...ען אַרומצוזוכען, און מ'האָט איהם געפונען א ... טען — א געהאַנגענעם אין אַ שאַפע אויף ה... זעלבען הויף...

די סיבה פון'ם זעלבסטמאָרד זאָל זיין אַרומ... גערייען אין דער משפּחה.

געפונען אַן'אונטערגעוואָרפ... יודיש מיידעלע

אויף פּאָמאָרסקאַ 17 האָט מען נעכטן ... פונען אַן'אונטערגעוואָרפען מיידעל פון אַ... יאָהר אַלט, דאָס קינד האָט געהאַט אָנגעה... אַ צעטעלע מיט אַ יודישער אויפשריפט, ... הייסט ליבעלע.

דאָס קינד געפונט זיך איצט אונטער ... אויפזיכט פון דאָזאָר רומקאָווסקי, וועלכע ... מוטער זי זאָל זיך איהם פערטרויליך ווענ... דאָס קינד זאָל נישט בעקומען קיין מעטריק ... אונטערגעוואָרפען קינד.

קיין וויען
אבפאהר דעם 26-טען מערץ
פרייז 95 זל.
קיין פּאַלעסטינע
אויף פּסח און לעוואַנ-טינישע ירידים.
די שנעלסטע בעדינונג, דאָס ערלעדיגען אַלע אַרט פאָרמאַליטעטען.
אינפאָרמאַציעס:
Wagons Lits Cook
פּיעטריקאָווער 68,
טעל. 70-170.

ספּאָרט־בעוועגונג

פיזישע קולטור
פון לעאָ קעניג

„פיזישע קולטור“ שטעהט איצט ברומו של עולם. אין אלע לענדער, אין אלע פּארטייען הערט מען איצט דעם לאָזונג „פיזישע קולטור“.

אַז אין די פאשיסטישע לענדער הערשט דער קולט פון פיזישע קולטור איז דאָך נישטא וואָס צו רעדען. די פאשיסטישע פּאַרטייען און זייערע דיקטאטארס האָבען דאָך, לעת עתה, געזיגט א דאַנק אַ דער „פיזישער קולטור“.

די נישט רייכע יוגענד האָט ליב מונדירען, ספּאָרטס, און זעלנערישע שפּילערייען, האָבען די פאשיסטישע פּאַרטייען אַזוי לאנג זיך גערדרילט, געמושטירט, ביז זיי זענען פערוואַנדעלט געוואָרען אין מעכטיגע, גוט בעוואָפענטע (מיט דער הילף פון זייערע נאציאָנאַלע געלד־זעק) אַרמעען. און זיי האָבען דערשטיקט די ראדיקאלע פּאַרטייען וועלכע האָבען נאָך נישט געהאַט געמאַכט קיין וועזען פון פיזישער קולטור.

אָבער, ווי ס'ווייזט אויס, האָבען אויך שוין די דעמאָקראטישע פּארטייען געלערנט די פּאָליטישע און סטראטעגישע בעדייטונג פון פיזישער קולטור.

גימנאסטיק, ספּאָרטס מיט איין וואָרט — פיזישע קולטור, שפּילט שוין איצט אויך אַ גאָר גרויסע ראָלע אין רוסלאנד.

און די דעמאָקראטישע און סאציאַליסטישע פּארטייען אין איראפּע, האָבען שוין אויך אויפגעהערט צו איגנארירען אָט די מאָדערנע פּראבלעמען.

עס קאָן קיין ספק נישט זיין, אַז איינע פון די הויפּט מאָטיווען, וואָס האָט געשטויסען די פראנצויזישע רעגירונג צוצונעהמען דאָס געוועהר ביים „קרוא די פער“ (די פראנצויזישע פאשיסטען) איז געווען דער פאקט, אַז אויך דער פראנצויזישער פּראַיינגטער לינקער פראנט האָט אָנגעהויבען פערשטעהען ווי נויטיג ס'איז פאַר זיי פיזישע קולטור.

און אַז די דיקטאטאָרישע לענדער זענען אַזוי שטארק בעשעפטיגט מיט פיזישער קולטור, איז דאָך נאַטירליך, אַז אויך די פּאָר געבליבענע פּארלאמענטארישע לענדער זאָלען זיי אויך אָנהויבען נאָכטון. נאטירליך און פערשטענדליך:

פיזישע קולטור איז אַ טייל פון דער אַלגעמיינער בעוואָפנונג; קען מען דאָך נישט בלייבען אונטערשטעליג די פאשיסטישע רעזשימען, וועלכע זאָגען ציניש — אָפען, אַז מיט זייערע ספּאָרטס און מיט זייער פיזישער קולטור, זענען זיי אויסען צו פערוואַנדלען זייערע פעלקער אין גוט דיסציפּלינירטע און פיזיש מעכטיגע אַרמעען.

און טאקע ווייל אין די פאשיסטישע לענדער גרייט מען צו מלחמה, ווען מען פ'עדיגט פיזישע קולטור, טאקע דערפאר דאַרפען אויך די פּארלאמענטארע מדינות האָבען פיזישע קולטור.

עס וואָלט דאָך טאקע געשמעקט מיט „נאציאָנאלען פעררראט“ ווען זיי פערנאכלעסיגען אין די איצטיגע אומשטענדען די פיזישע קערפּערליכע בילדונג פון זייערע מענער, פון זייער יוגענד...

רעדט מען איצט א סך, און מען ארבייט איצט א סך פאר פיזישער קולטור אויך אין די פּארלאמענטארישע לענדער.

דער אידעאַל איז איצט איבעראַל א שעהנערע און געזינטערע מענשהייט, און בעזונדער טאקע א געזינטערע און שעהנערע מענשהייט.

אַ פּראכטפולער אידעאַל, ווען ער וואָלט נאָר נישט פערשוועכט און אַזוי מיאוס דעגראַדירט געוואָרען דורך אָפענע און בעהאַלטענע מיליטאריסטישע און פּאָליטישע כוונות...

וואָס קען, דאכט זיך, זיין פיינער און „דערהויבענער“ ווי דער אידעאַל פון א שעהנער געזונטער מענשהייט?

איהר געהט אין גאס, איהר פאָהרט אין א באהן, צי איהר זענט ערגעץ אויף א שפּיל פּלאץ, אָדער אפילו אין א אודיטאריע בשעת אַ לעקציע, און זעהט נישט פאַר זיך קיין איינגעהויקערטע, קליין־וואוקסיגע, שלעכט גענעהרטע, נישט אויסגערוהטע פיגורען און קאריקאטורעלע אויסגע־מוטשעטע פּנים׳ער.

דער „צלם אלהים“ איז שוין מעהר נישט צו־קריפּעלט, קאריקאטוריזירט דורך נויט, הונגער און געשמאקלאָזע, איבערזאטע רייכטימער.

איבעראל טרעפט איהר שלאנקע און שטאלצע קערפּער, פּנימ׳ער וואָס לויכטען מיט פערשטאנד און קולטור. אמת׳ע „בני אלהים“.

אָבער ווען איהר דערמאָהנט זיך אַז דער רוב פון די אַלע. וואָס רעדען פון דעם אידעאַל, וועגען דער שעהנקייט פון גבורה, זענען אויסען נאָר קאנאָנען פלייש, אַז די פערשידענע היטלערס, מוסאָ־ליניס, ראזענבערגס און גערינגס, ווען זיי פּרעדיגען „פיזישע קולטור“ — הויבט אָן צו עקלען פון מענשליכער צביעות, און פון דער שוידערליכער אומוויסענהייט, וואָס הערשט נאָך צווישען די מאסען אין אַלע לענדער.

„אַלע טראגען איצט דעם קערפּער אויפ'ן מוח“ (ווי א ענגלישער פּעדאגאָג האָט זיך דאָ אַנומעלטען אויסגעדריקט) נאָר איין פאָלק האָט איצט דעם קערפּער גארנישט אין זינען. און דאָס איינציגע פאלק איז נאטירליך, אונזער יודיש פאָלק.

ביי יודען ד. ה. אויף דער יודישער גאס איז איצט פיזישע קולטור גאָרנ'שט אויפ'ן סדר היום... זיי האָבען איצט וויכטיגערע דאגות: ווי אַזוי דעם גוף, אָט ווי ער שטעהט און געהט, אויפצוהאלטען.

און צוריק מיט א צעהנדליג יאהר, האָט זיך אויך אין אונזער יודיש וועלטעל געטומעלט אַביסעל מיט די פערשידענע „הכוח׳ס“ און אַנדערע ספּארט חברות און בעוועגונגען.

און כ'איז אפשר מעהר ווי א שאָד, וואָס מען האָט אויפגעהערט ביי אונז רעדען וועגען פיזישער קולטור. יודען דארפען עס, דאַכט זיך, איצט מעהר ווי אנדערע, און מעהר נאָך ווי פריהער.

עס קען זיין, אַז ס'איז בלויז א אילוזיע, אָבער דער איינדרוק בעקומט זיך אַז אין די לעצטע פאָר יאהר איז דער דורכשניטליכער יודישער רוקען אביסעל מעהר איינגעבויגען געוואָרען. ס'איז ביי אונז פאָרגעקומען א פּסיכאָלאגישער און פיזישער צוריקפאל. די דרויסענדיגע קלעפּ — צו ווילד און ביטער און דאָס געוויסען פון דער גרויסער וועלט נעהמט זיך נישט שטארק צום הארצען פון'ם ווילדען היטלעריזם.

וואָס זשע טוט א יוד? בויגט ער נאָך מעהר איין דעם רוקען. אָדער ריכטיגער: דער יודישער רוקען בויגט זיך שוין אַלייז אַזוי טראדיציאָנעל, אָטאָזוי: יאָ...

און דאס טראגישסטע: מיר האָבען דעם איינדרוק אַז אַ סך יודען און יאַקבי אינטעליגענטען — שלעפּען זיך שוין, מיט א בעזונדערער מתיקות, צוריק אין דער געטא אַריין מיט איהר ענגשאפט און מיסטיציזם, צוריק צו דער זעלבער געטא, וועלכע האָט אונזערע קערפּערס צוקריפּעלט און אונזערע נשמות פארפּלפולט און פערפלאנטערט.

וואָלט טאקע דעריבער געווען א גרויסער יושר ווען מען הויבט אָן ביי אונז — און דווקא איצט — אויך צו פּראקטיצירען אַביסעל פיזישע קולטור.

זייט שטאלצער, שטארקער, גלייכער! עס וועט זעהר פיין צוגוץ קומען.

וואו־זשע זענען אונזערע מאָדערנע אנשי מעשה אהינגעקומען?

שטעהען זיי שוין אויך אויף דער שוועל פון דער געטא?

פון וועלט־פערבאנד „מכבי“

קורס פאר אינסטרוקטארען פון גימ־נאַסטיק אין ווארשא.

דער צענטראל ־ קאָמיטעט ארגאניזירט אין ווארשא פון 7־טען ביז׳ן 19־טען אפּריל ה. י. א קורס פאר אינסטרוקטארען און אינסטרוקטארקעס פון גימנאסטיק. דער קורס נעמט ארום די פּראקטישע און טעאָרעטישע געגענשטאנדען פון דער ספּאָרט־ארבייט אין קלוב.

דער אפּצאָהל פאַרן קורס בעטרעפט: מיט וואוינונג און בעשפייזונג 45 זל. אָהן וואוינונג און בע־שפייזונג 10 זל.

וועגען קורס דאַרף מען זיך ווענדען לויט'ן אַד־רעס פון דער צענטראלע „מכבי“, ווארשא, קרו־לעווסקא 20 וו. 4, בייליגענדיג א שובר פאר די איינ־געצאָהלטע סומע פאר'ן קורס אויף אונזער קאָנטאָ אין פּ. ק. אָ. נומער 29.314 אויפ'ן נאָמען פון ד"ר י. לייפּונער ווארשא.

די אָנטיילנעמער פון קורס וועלען געניסען פון באהן־הנחות.

מייסטערשאַפטען פון פערבאנד מכבי אויפן יאָהר 1936.

אויף דער לעצטער זיצונג פון צענטראל־קאָמי־טעט איז בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען די מייסטערשאפטען פון פערבאנד אין אלע ספּאָרט־צווייגען.

אין די מייסטערשאַפטען וועלן קענען אָנטיילנעמען די קלובען, וועלכע האָבען אָנטייל גענומען אין די קרייז־מייסטערשאַפטען.

דער טערמין פון די פינג־פּאָנג מייסטערשאפטען איז בעשטימט געוואָרען אויף דעם 13־טען און 14־טען אַפּריל ה. י. צו די מייסטערשאַפטען וועלען צו געלאָזט ווערען: דער מייסטער און וויצע־מייסטער פון קרייז — דער אינדיווידועלער און דער סלוּפּ דער מייסטער און דער וויצע־מייסטער.

ווענדען זיך דאַרף מען לויט'ן אדרעס פון צענ־טראלע אמשפּעטסטענס ביז דעם 25־טען מערץ.

די טערמינען פון די מייסטערשאַפטען אין אנ־דערע ספּאָרט ־ צווייגען וועלען בעשטימט ווערען אין דער נעכסטער צייט, נאָכ'ן פערשטענדיגען זיך מיט די ספּאָרט ־ קאַפּיטאַנען.

צווישען מלוכה'שע פערמעסטונגען.

דער צענטראל ־ קאָמיטעט רעאַליזירענדיג דעם בעשלוס פון די „הנהלה טכנית עולמית של „מכבי“ וועגען מיטארבייט און נעהמען ספּאָרט ־ קאָנ־טאקט צווישען די בעזונדערע „מכבי“ פערבאנדען האָט זיך געווענדעט צו די „מכבי“ פערבאנדען אין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואקיי, רומעניען לאָטווע און ענגלאנד מיט א פּראָפּאָזיציע צו אָרגאַניזירען פער־מעסטונגען אין באָקס, פינג־פּאָנג, רודערן און פוט־באָל, צווישען די רעפּרעזענטאנציעס פון פּוילישען „מכבי“ און די אויפגעצערמאָנטע לענדער.

די זומער־לאַגערן פון מכבי פערבאנד

לויט די טראדיציע פון די פריגע יאָהרען אָר־גאניזירט אויך „מכבי“ היי־יאָהר א ברייטע נעץ פון זומער־לאַגערן.

צו די קלובען איז ארויסגעשיקט געוואָרען א ספּעציעלער צירקולאר וועגען מעלדען די לאגערן צום בעשטעטיגען. די אָרגאניזאטארען פון די לאגערן דאַרפען האַלטען לויט די פּאַרשריפטען און אינ־סטרוקציעס פון „מלוכה'שען אמט פאר פיזישע דער־ציהונג און מיליטערישע צוגרייטונג“, וועלכע געפי־נען זיך אין אונזער צירקולאר.

דער לעצטער טערמין פון איבערשיקען די פּאַר שלאגען וועגען די לאַגערן צום בעשטעטיגען איז דער 25־טער ד. ח.

„י.ק.פּ.“ — „סקאַדראַ“ (ווארשא) 0:16 און 5:9

נעכטען האָט זיך אין לאָדז אָפּגעשפּילט דער לעצטער אקט פון די מייסטערשאַפטס ־ קאַמפּען אין פּוילען. עס האָבען געקעמפט וועגען דער וויצע־מייסטערשאפט י.ק.פּ. פון לאָדז מיט „סקאַדראַ“ (ווארשא), דעם מייסטער ־ טיטול, האָט ווי בעוואוסט ערצילט די פּויזנער „ווארטא“. עס שפּילט נישט קיין גרויסער ראָל די וויכטיגקייט פון אויסגאנג אין דער מאַפּעלאַ ביי א באָקס־מעטש צווישען די דאָזיגע מאַנשאַפטען, ווייל יעדער קאַמף פון די באָקסער רופט ארויס א גרויסען אינטערעס. די באָקסער פון די צוויי מאַנשאַפטען רעפּרעזענטירען די העכסטע קלאַס פון פּוילישען באָקס.

א שטיקעל ענטוישונג האָט אָבער געהאַט דער עולם נאָך פאַר'ן מעטש, עס האָט זיך נעמליך ארויס־געוויזען, אַז דער נעכטיגער מעטש וועט טראָגען א פריינדשאפטס ־ כאראקטער, ווייל 3 באָקסער פון „סקאַדראַ“ האָבען געהאַט א איבערוואָג און לויט די פּאַרשריפטען בעקומט „יקפּ“ א וואַלקאָווער 0.16 און דערמיט ערצילט די וויצע־מייסטערשאפט פון פּוילען.

עס זענען דעריבער פאָרגעקומען פערמעסטונגען נאָר אין 7 וואָגען א טייל אין 4 רונדען און א טייל אין 3 רונדען.

די טעכנישע רעזולטאַטען זענען געווען פאָל־גענדע:

אין דער פליגען־וואָג האָט פּאַפּיעלאַטי (יקפּ) הויך בעזיגט אראַמטשיק'ן.

אין דער האָן־וואָג, האָט טשאַרטעק געוואונען מינימאל ביי שווערען. טשאַרטעק האָט אין לאָדז טייל־ווייז ענטוישט.

אין די פעדער־וואָג, האָט ספּאַרענקעוויטש (יקפּ) זיכער געוואונען ביי מילערן.

אין דער לייכטער וואָג האָט וואָזשניאַקאָוויטש (יקפּ) נאָך א פּערביסענעם קאַמף בעזיגט קאָזלאָווסקי'ן.

אין דער האַלב־מיטעל־וואָג האָט דער קאַמף צווי־שען באַנאַשעק (יקפּ) און באַנקאָווסקי זיך פערענדיגט רעמי.

אין דער מיטעל־וואָג האָט פּיסאַרסקי (סקאַדראַ) בעזיגט דורקאָווסקי'ן.

און אין דער שווערער וואָג, האָט פּיעטזשאַס (יקפּ) בעזיגט טאַרסעטצקי'ן.

אַזוי אַרום איז אין רינג דער רעזולטאַט געווען 5:9 לטובת י. ק. פּ.

ריכטער ה' ווינער.

פוסבאָל־מעטשעז איז לאָדז
ל. ק. ס.—וו. ק. ס. 1;7

דער מעטש ווימא—ל. ט. ס. ג. איז צוליב דעם שלעכטען וועטער נישט פאָרגעקומען.

לייכט אטלעטישער דריי־מעטש
קרושע־ענדער—ל. ס. ס.—זיערגאָ־טשאַנע 34:56:60

פינג־פּאָנג־מייסטערשאַפט אין לאָדז

הכח — זיערדנאַטשאַנע 2:8
ארלען — טייפון 3:7
יוטשניאַ — נאָרדיה 5:5

אַלוועלטליכער פינג־פּאָנג־מייסטערשאַפט־פערמעסטונגען

פּראַג

די לעצטע רעזולטאַטען פון די פינג־פּאָנג פער־מעסטונגען פון דער וועלט, וועלכע קומען פאָר אין פּראַג, זענען געווען פאָלגענדע:

פּוילען האָט בעזיגט רומעניען 0:5
פּוילען — ליטא 0:5
אונגאַרן — פּוילען 1:4.

אויפן דערנער־וועג
שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן

(56

„איך שיק דיר א פּעקעלע פון די בעסטע שמאַנט־פּאַפּיר. עס דאָס געזונטערהייט, ענטפער מיר צו, דו האָסט עפּעס דערהאַלטען.

דיין דיך ליבענדע אננא“.

דער דאָזיגער רוסישער אונטעראָפיציר, וואָס זיין נאָמען איז געווען אַלעקסעי סערגייעוויטש שאַפּאַוואַלאָוו, האָט דעם פּאַקעט מיט דער שמאַנט־פּוטער בעקומען אויף דער פּאָסט. ער האָט געוואוינט אין א דירה, וואָס האָט זיך געפונען אין די געביידעס פון דעת לאַנגער און גרויסער מיליטערישער תפיסה.

שאַפּאַוואַלאָוו האָט דאָס פּעקעלע אויפגעפּאַקט, פאָרזיכטיג אַראָפּגענומען פון דער פּוטער דאָס דורכ־זיכטיגע נישט דורכפליסענדע פּאַפּיר, עס אָפּגעריי־ניגט פון דער פּוטער פעטקייט און דערנאָך דאָס פּאַפּיר אויינגעלעגט אין א געוויסער פליסיגקייט, וואָס האָט זיך געפונען אין א טאַפּ.

איידער ער האָט זיך גענומען צו דער דאָזיגער ארבייט, האָט ער פעסט פערשלאָסען די טיר פון זיין וואוינונג און אראָפּגעלאָזט די ראָלעטען.

דאָס פּאַפּיר איז געלעגען אין דער פליסיגקייט אונגעפעהר א האַלבע שעה. ווען ער האָט עס פון דאָרטען אַרויסגענומען, איז דאָס גאַנצע פריהער דורכזיכטיגע און לעדיגע פּאַפּיר געווען בעשריבען... ער האָט זיך צום ערשטען גוט איינגעהאָרכט און נאָכדעם גענומען לייענען דעם בעשריבענעם אינ־האַלט.

„אייער ידיעה וועגען דעם ארויסגע־גנב'עטען פּלאַן פון'ם נייעם סאָרט האַרמאַטען, וועלכער זאָל זיך כלומרשט געפינען אין רוסישען גענעראַל־שטאַב, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט און איז פאַלש. עס זעהט אויס, אַז דער מאַיאָר פון גענעראַל שטאַב, וואָס האָט אייך פערטרויט דעם „סוד“, פיהרט אייך אין באָד אַריין, איהר דאַרפט אין דער צוקונפט.

שאַפּאָוואַלאָו האָט נישט בעוויזען ווייטער צו לייענען, ווייל עס האָט זיך דערהערט א האַסטיגער קלאַפּ אין דער טיר. ער האָט שנעל אַריינגערוקט דאָס בעשריבענע פּאַפּיר אין דער הינטערשטער הוי־זען־קעשענע און צוגעהענדיג צו דער טיר, אַ פרעג געטאָן:

— ווער איז?

— עפענט שנעל! — האָט זיך דערהערט א שטרענגער ענטפער.

— אָבער ווער איז? — האָט שאַפּאָוואַלאָוו נאָכאַמאָל געפרעגט און איז בלאַס געוואָרען ווי קרייד.

— זשאַנדאַרמעריע, עפענט שנעל אויף די טיר! אָבער איינס־צוויי...

— 52 —

דער אונטעראָפיציר שאַפּאָוואַלאָוו איז געבלי־בען שטעהן אַ צוטומעלטער, אַ בלאַסער, נישט וויסענדיג וואָס צו טון...

נישט אויפעפענען באַלד די טיר, קען ער דאָך אַרויסרופען דעם אמת'ן חשד. עפענען וועדער באַלד - טאָמער איז מען איהם געקומען אַרעסטירען ער דאַט דאָך ביי זיך אַזאַ קאָמפּראָמיטירענדען דאָקו־מענט, אַ בריף פון די עסטרייכישע מיליטערישע שפּיאָנען.

ער קען דאָך נישט אין עטליכע סעקונדען פערניכטען דעם דאָזיגען דאָקומענט. כדי איהם צו פערניכטען, מוז ער איהם פערברענען, און די פערברענטע שטיקלעך גוט צושאַרען אין אויווען אַז מען זאָל גאָרנישט דערקענען, דאָס דאַרף דאָך דויערען...

און שאַפּאָוואַלאָוו'ן איז אין דער מינוט פון פערצווייפלונג איינגעפאַלען אַ נאַרישער געדאַנק: ער וועט זאָגען, אַז ביי איהם אין דער וואוינונג געפינט זיך אַ פרוי... ער קען דעריבער קיינעם נישט אַריינלאָזען, ווייל די פרוי וויל נישט ווערען קאָמפּראָמיטירט..

שאַפּאָוואַלאָוו האָט שטילערהייד זיך איינגע־רעדט, אַז די זשאַנדאַ־מען וועלען איהם גלויבען און נישט זיין אַזוי ברוטאַל, צו וועלען זיך אַריינרייסען אין אַנ׳אָרט, וואו עס געפינט זיך אַ מאַן מיט אַ פרוי אונטער פיר אויגען...

— ענטשולדיגט מיר זעהר, — האָט שאַפּאָוואַלאָוו אַרויסגערעדט דורך דער טיר, — איך קען אייך נישט אַריינלאָזען, ווייל ביי מיר איז דער וואוינונג געפינט זיך אַ פרוי...

— עפענט, אויב נישט וועלען מיר אויפ־ברעכען די טיר!

— אָבער, פערשטעהט, ביי מיר געפינט זיך אַ פרוי, וועלכע וויל נישט קאָמפּראָמיטירט ווערען — סטאַרעט זיך שאַפּאָוואַלאָוו צו רעדען מיט אַנ׳איי־דעלען טאָן, און ער פיהלט דערביי, ווי עס ציטערן איהם הענט און פיס.

— אונז געהט נישט אָן קיין שום פרוי, — הערט ער אַ שטרענגען ענטפער. — מיר האָבען אַ בעפעהל אַריינצובעקומען זיך צו אייך אין דער וואוינונג וואָס שנעלער. מיר פאָדערן אייך דעריי־בער אויף גלייך צו עפענען!

— אָבער גאָט איז מיט אייך... פערשטעהט... אַ פערהייראַטע פרוי... זי וועט עס נישט אויס־האַלטען... די חרפה. קומט אין צעהן מינוט אַרום, וועל איך זי דערווייל אַרויסלאָזען...

(פאָרטזעצונג קומט)

ק. מלאַד — דאַן-דאַמינגאַ

ראמאן

41

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

וועגען דעם אוידעם זיינעם, זשאַזען, האָט בערנאַרדאָ מורא געהאַט צו טראַכטען; עפּעס אַזוי ווייט און פרעמד איז ער איהם אויסגעקומען. איהם האָט זיך געדאַכט, אַז אַ שטיק טויט דרייט זיך אַרום פאַר זיינע אויגען, און ווען ער איז געשטאַנען ביי דער חופּה, האָט דעם חתנ'ס צילינדער געגלאַנצט אין זיינע אויגען אַזוי ווי דער אָפּשיין פון אַ טויטער ליכט שהעט אין אַ שויב....

ס'איז מאָרגנ: ער איז געזעסען לעבען אוידעם און איהם נישט געזעהען, ער האָט קיין איין בליק נישט געמאָן אין זיין זייט אַריין; און ווען זשאַזוף האָט געזאָגט דעם „הרי־את", האָט זיך איהם געדאַכט, אַז די שטים זאָגט זיך עפּעס אַרויס פון אַנ'ערדענער קרוג....

אָבער העלפען האָט ער זיך גאַרנישט געקענט. ער איז ביי ראָזינען אין די הענט און כאָטש ער ווייסט, אַז אויך זי איז נישט איינגאַנצען מיט זיך שווה־בשווה, אַז אינגאַנצען צופרידען מיטן „זיווג" איז זי אויך נישט, איז זי אָבער אַנ'עקשן, זי שפּאַרט זיך אַליין איבער און פרי צו ווייזען, אַז איהר וואָרט איז אַ וואָרט און איהר מיין איז אַ מיין, פערביסט זי מיט די ליפּען און נישט נאָר זי שווייגט, נאָך כיט נאָך צו, אַז זי האָט גוט געטון און אַז זי האָט געטראָפען מיטן שידוך, אַז דער יונגערמאַן איז פון אַנ'אויפגעלעגטער משפּחה, אַז אַנדזשעו וועט ביי איהם זיין אין פוטער־שמאַלץ און אַז ער האָט זי בעהאַנדעלט ווי אַ „טוליע" און וואָס דאַרף אַ פרוי מעהר, ווי צו זיין אַ מאַדאַם פון אַ שיין הויז, זיך באָדען אין אַלדאַס גוטס און דער מאַן זאָל איהר דערלאַנגען אין בעט אַריין דאָס טעלערל פון הימעל?...

די מאַדאַם קאַסטראַ האָט זיך אַליין פערשרייען, זיך געוואָלט אַליין איבערצייגען אין דעם וואָס זי האָט קוים געגלויבט, ווייל צוזאַמענגענם פון דער חופּה האָט זיך דער טאָכטערס פּנים געראַוומעלט און אין דער רויטקייט זענען שוואַרצע פלעקען אַנגעלאָפען און נאָך די שוואַרצע פלעקען איז געבליבען שטיין אַנ אויסגעקניפּטע ווייסקייט און פון דער ווייסקייט האָט זיך געגעלט אַ גרינקייט.

די מאַמע איז שוין גוט אַ מבין אויף אַזעלכע זאַכען, אַז דאָס ווייסע לאַנד איז אַזוי, וואָס קען זי העלפען, און אַנ'אַנדערער איז דען בעסער? אָבער אַז עס זאָל האַלטען אַזוי שלעכט, האָט זי זיך נישט פאָרגעשטעלט און נישט געוואָלט זיך פאָרשטעלען, געמאַכט זיך האַרץ, איינגערעדט זיך אַ שטאַרקייט פון כאַראַקטער און מיט דער איינגערעניש פערפּאַהרען צו זייער טיר. צו דער קאַזאַ אַלעמאַן.

דעם אמתן „חורבן" האָט זי ערשט דערזעהן, ווען זי האָט בעטראַכטען דעם שוועל פון איהר דירה.

עס איז געווען אינדערפריה, סך־הכל עטליכע טעג פון איהר אַוועקפאָהרען, און זי האָט שוין נישט דערקענט דאָס הויז, גלייך שדים וואָלטען עס איבערגעקעהרט מיטן קאָפּ אַראָפּ און מיט די פוס קאַפּויר.

אַלע טירלעך צו די שאַפקעס זענען געווען איבערגעדרייט. און אָפּגעריסען. די פאַרהענגלעך אָפּגעפליקט. די בעטען צעקניטשט און צעחזרט און אויף די קלאָרע ליילעכער האָט זי דערקענט צייכענס פון איינגעפלאָטיגטע זוילען, אַ סימן אַז מען איז דאָ געלעגען אין שטיוועל און אין שיך. גלעזלעך זענען געשטאַנען אָנגעשטעלט, וואו נאָר עס איז געווען אַ שטיקעל אָרט אויפן טיש. פלעשלעך פון ווייןאון שנאַפּס האָבען זיך געוואַלגערט ווי זיי וואָלטען אַליין שיכור געווען, און די גרויסע גאַנשערס, וואָס ראָזינאַ האָט אין זיי אַליין איינגעשטעלט הוימישע ווינען זענען געווען כמעט אויסגעליידיגט.

ראָזינאַ האָט מיט איין בליק געטון אַ מעסט אָפּ די שטוב. און מיט איהר מעסטען האָט זי שוין אויך אַרומגענומען דעם מאַן. וועלכער איז געשטאַנען ווי אַ פערשולדיגטער, גלייך די זינד פון דער וועלט וואָלט אַרויסגעקומען פון איהם, ער האָט געוואָלט זאָגען: נו, מילא, איז וואָס? האָט מען זיך אַביסעל לוסטיג געמאַכט, עס איז דאָך סיונע געווען אַ שמחה? אָבער ער האָט עס נישט געזאָגט. זי האָט געציטערט פון כעס און אויפרעגונג. זי האָט זיך דאָס ערשטע געכאַפּט: די קראַם! זי איז שוין בדיל הדל! זי איז אַריין אין געשעפט. אַלץ האָט זי געטראָפען ווי געווען, פּלוין די פענסטער לאָדען פערהאַמערט, דורך די שפּאַלטען האָבען זיך געריסען דינע גאָלדענע שטעקעלעך און דער ריח פון פערלעגען פלייש איז געשטאַנען געדיכט און האָט צוגעפּרעסט דעם אָטעם..

ראָזינאַ האָט געוואוסט, אַז קיין געלד האָט זי נישט איבערגעלאָזט פונדעסטוועגען האָט זי, צוהאַלטענדיג זיך די נאָז, געלאָזט זיך צו די שופלאָדען און ביים שיין פון די דורכרייסענדיגע שטראַלען האָט זי געזוכט, געניש‍טערט און נערוועז געוואָרפען די פינגער צווישען די פּאַפּירען.

אָהן אַ וואָרט, איז זי צוריקגעלאָפען אין וואוינונג און דאָ האָט זי געטראָפען אַ פרעמדען פרויען שאַל. זי האָט עס אויפגעהויבען בעטראַכט, דער אויסגעלאָשענער פאַרפום פונם שאַל האָט זיך אַריינגעריסען אין איהרע נאָזלעכער האָט זי עס געגעבען אַ וואַרף אַוועק מיט אַ שפּיי דערויף, ווי טויזענד איבלען וואָלטען געלעגען אין איהר האַלז. און אויסדרייענדיג זיך פלינק צום שוחטל, האָט זי אַרויסגעפּיערט:

— זיין טריפה געפּיין זאָל זיך מיר דאָ נישט געפינען!

* * *

עס זענען אַוועק טעג און ראָזינע איז ווי אין וואַסער אַריין, ראָזינאַ האָט נאָך געפּרובט דערמאָהנען זיין נאָמען מיט פאַרוואָורף, אַז עס איז אַנ'עבירה אויף די פרעמדע זיך מרחם צו זיין, זי האָט זיך איינגעשפּאַנט אין יאָך פון איהר קראָם און אין דער אַרביים האָט זי געוואָלט פערגעסען אין אַזוינס, וואָס האָט גראָד גענומען נאָגען איהר איינגעווייד.

דעם שוחטל איז דווקא באַנג געווען וואָס דער יונג איז נישטאָ. פאַר זיך אַליין האָט ער זיך פערענטפערט אַז עס איז פאַראַן צופיל אַרבייט און עס איז נישט פאַר זיינע כוחות דאָס אַליין דורכצופיהרען אָבער אין דער אמתען האָט ער דאָס לידינקייט פון אַנדזשעליגעס פעהלען אַרויפגעוואָרפען אויפן יונגס חשבון און געמיינט אַז דאָס אומעטיגקייט נעהמט זיך וואָס דער יונג איז נישטאָ.

אין עטליכע טעג אַרום האָט בערנאַרדאָ דערציילט זיין ווייב, אַז דער יונג געפינט זיך ערגיץ אין אַ „ראַנטשאָ" אַז עס איז אַ גאַנץ רחמנות אויף איהם, און אַז נאָט האָט איהם שוין גענוג געשטראָפט, לכן וואָלט געווען אַ יושר, אַז ער זאָל צוגיין צו איהם, אַ שפּאַן אַריבער די דריי הונדערט מעטער, און איהם צוריקברענגען — זאָל ער זיך ווידער שטעלען אַרבייטען.

(פאָרטזעצונג קומט)

אַ רעליגיעזער קאָנצערט פון אָבערקאַנטאָר א. בלעכאַראָוויטש

מיטוואָך דעם 18 מערץ 9 אָוועגד, וועט פאָרקומען אין דער פילהאַרמאָניע אַ קאָנצערט פונם בעריהמטען אָבערקאַנטאָר פון נאַזשיק'ס שוהל אין וואַרשא א. בלעכעראָוויטש. אין פּראָגראַם די בעסטע סינאַגאַגאַלע שאַפונגען פאָלקס-לידער און אָפּערן-אַריעס.

דער לעצטער פּאָעזיע-אָוועגד אין זש. ט. ק.

דער עהערנעכטיגער פּאָעזיע-אָוועגד אין דער יודישער לאַנדקענטשאַפט - געזעלשאַפט איז אַדורך מיט אַ בעזונדערע גרויסען ערפאָלג.

אין דעם אָוועגד, וואָס איז געווען געווידמעט דעם יונגען פּראָלעטאַרישען דיכטער מ. שולשטיין, האָבען זיך אויך בעטייליגט משה בראָדערזאָן און דער זשורנאַליסט ל. רייזין.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

לעצטע ניין געזעגנונגס - פאָרשטעלונגען פון „יאָשע קאַלב" דורך מאָרים שוואַרץ מיט זיין קונסט - טעאַטער

דער אומבעשרייבליכער דערפאָלג פון „יאָשע קאַלב" וועלכע איז סוין אַרוים און איבערגעשטיגען די גרעסטע ליבע פּללים פון „אַ שלאָגער" פּיעסע, די וואַרימקייט און האַרציגקייט, מיט וועלכע דער לאָדזער עולם קוקט אויף מאָרים שוואַרץ שפּילען און זיין קינסטלערישען אַנסאַמבל, האָט מיטגעווירקט, אַז מאָרים שוואַרץ, נישט קוקענדיג אויפ'ן געלד - שאָדען, וואָס דאָס איבערטראָגען די גאַסטראָלען אין די אַנדערע שטעט קאָסט, — פערלענגערט דאָ ביי אונז אין לאָדז די פאָרשטעלונגען „יאָשע קאַלב" אויף נאָך אַ וואָך — ביז'ן 22-טען מערץ. בילעטען אויף אַלע ווייטערדיגע פאָרשטעלונגען אין קאַסע פון טעאַטער.

אַלפרעד קאָרטאָ אין פילהאַרמאָניע

אין נאָהענטסטען דאָנערשטאָג דעם 19-טען מערץ האַלב 9 אָוועגד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע זאַל אַ סימפאָניש קאָנצערט פון איינעם פון די בעריהמטעסטע וועלט-פּיאַניסטען אַלפרעד קאָרטאָ, וועמענס קאָנצערטען אין דער וועלט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג, און די קריטיק האָט נישט גענוג ווערטער פון אויסצודרוקען לויב און אָנערקענונג פאַר דעם פאָרטעפּיאַן-מייסטער. אין פּראָגראַם פון קאָנצערט, די שאַפונגען: פון בעטהאָווען, שומאַן, שאָפּען און אַנדערע קאָמפּאָזיטאָרען.

איזאַ קרעמערס אויפטריטען אין פילהאַרמאָניע

די לעצטע קאָנצערטען פון דער בעריהמטער זינגערין איזאַ קרעמער, האָט זיך דערוואָרבען גרויס אָנערקענונג צווישען דעם לאָדזער פּובליקום, וועלכע האָט איהר ריכטיג בעדויערט, וואָס דער נעכטיגער קאָנצערט פון דער גרויסער אַרטיסטקע איזאַ קרעמער איז געווען דער לעצטער. אָבער צוליב'ן גרויסען דערפאָלג. און אויפ'ן וואונש פונם פּובליקום, וועט די דירעקציע פון דער לאָדזער קאָנצערט - בורא ביים פילהאַרמאָניע זאָל זיך בעמיהען וועגען נאָך איין קאָנצערט פון איזאַ קרעמער, וואָס וועט פאָרקומען אין די נאָהענטסטע טעג אין לאָדז.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאָלגענדע טעג! גרויסער פילם אונטער'ן נאָמען:
מעבער האָבן געהן ווייבלעך
JOAN GRAWFORD
אין דער הויפּט-ראָל
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבן
אָנהויב אין גאַנ. טעג 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)
זשעלאַנאַ 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס ביימאָג און ביינאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

א פּרוי,
אַ גוטע בעלעבאָסטע צו פיהרען וואַלגעשטעלטיג אַ הויז-ווירטשאַפט און [illegible] געהען זיך מיט אַ קינד פון 6 יאָהר ווערט געזוכט.
אַדרעס: שרודמיעסקאַ 71, פּראָנט, 4. [illegible] ה. 18 פון האַלב 3 ביז האַלב [illegible]

אַכטונג! דער ניי-רעמאָנטירטער ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנסקאַ 5) מיט אַ שענעם מענער-זאַל מיט אַ גוטער היגיענישער כשר'ער קיך, מיט די [illegible] געשירען און טיש-בעשטעק וועט [illegible] נעהמען אויף חתונות נאָר פאַר [illegible] אַלע 1-טער מאַי 2. קומט און [illegible] ציינט אייך!

אַכטונג! ווער ס'וויל האָבען [illegible] גאַנטע היטען אויף Hückel [illegible] פאַסאָנען, יודישע בעסערע היטלען [illegible] כענע און סאַמעטענע, אַלע שילער-[illegible] היטלעך נור אין דער בעוואוסטער [illegible] „שערלאָנס", פּיעטריקאָווער 10. קומט [illegible] איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאָסען.

Szyję najelegantsze garnitury pod [illegible] najnowszych fasonów po 45 zł. [illegible]lomowany zakład krawiecki H. Górski, Piłsudskiego 50, lewa oficyna, wejście, parter.

אַ סוויטער-מאַשין 9 x 70 [illegible] „Stolc" אין בעסטען צושטאַנד צו [illegible] קויפען ביי באַלבין, נאַוואָמיעסקאַ 11.

געלעגענהייטליכער פערקויף פון [illegible] קאָמפּלעטען און איינצעלע צו זעהר [illegible] פּרייזען. אויך ווערט געקויפט מעבל [illegible] געס, פאַרצעלאַן א. ד. גל. אַנדזשעיאַ 7 [illegible] אין קעלער

איך נעהם אָן צו זיימען [illegible] און שטעקלאַטשען, ווי אויך וויטשטי[illegible] אויף אָבערלאָג, ביי שאַפּירא, נאַרוטאָ[illegible] וו. 31 צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ יונגעל צו צעטראָגען צייטונגען אויף אָנגעוויזענע שטעלען. פולע בעקעסטיגונג און אַ קליינעם געהאַלט. צו ווענדען זיך זשגאָוורסקאַ 5, ביים צייטונגס-פערקויפער. בעפאַרצוגט פּראָווינצער.

לאָקאַלען

איבערצוגעבען אַ געוועלב מיט שויפענסטער אין בעסטען פּונקט גלובנאַ 30. צו ערפאַהרען אין דעם געוועלב. ביליג דירה נ

פערשידענעס

אַ בוכהאַלטער (בעשעפטיגט שוין אַ רייה יאָהרען אין אַנ'אָנגעזעהענער פירמע, אַ גוטער קענער פון סאָציאַלע פערזיכערונגען און אויסצאָהלונגס-ליסטעס) וויל נעהמען טוישען דעם פּאָסטען. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער „Sz."

ס'ווערט געזוכט אַ שותף מיט 8 ביז 10 טויזענד זל. נישט מיט אַמאָל אַריינצולייגען אין אַ גוט געוויכערט פערדינסט. פּילסודסקיעגאָ 34, פּראָנט, 3. שט., לינקס די טיר.

Zagubiono kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej za № 50458 z dn. 14/8—1928 r. na Zł. 20.— na imię Szmul Hochman, Młynarska 16.

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
קאָמיסיאָנס-לאַגער
פון פערשידענע מאָדערן
מעבעל
נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע טאַפּטשאַנעס, מאַטראַצן
אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פעלצען א. ז. וו.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוועגד.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
וועלכער האָט געאַרבייט אין דער קראַנקען-קאַסע 12 יאָהר ספּעציעל אויף ציין-ציהען און האָט אַנ'אייגענע לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—11 אָוועגד אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13 צוגענגליכע פּרייזען. פאַר אַרבייטסלאָזע הנחה.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוועגד
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

וויכטיג פאַר
ברוך-קראַנקע

(רופּטורעז) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס). פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפוס און פערשידענע אַנדערע פערקרימונגען-ליידענדע.
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערפעקטע און די געפּערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאָגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און ליכהאַלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפוס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימפּ לויט מאָס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman